

Obrana

júl 2008

Oslavy „bratrancov“

„S vojenskou políciou máme tie najlepšie vzťahy, vo vojenských výcvikových priestoroch sme skoro ako doma, počas živelných pohrôm si našu činnosť bez spolupráce s vojakmi ani neviem predstaviť. Policajti aj vojaci nosíme uniformy, máme podobný životný štýl – sme ako bratrance. A ak máme v niečom rezervy, len v tom, že by sme sa mali lepšie spoznávať aj mimo služby – od spoločných rekreácií až po spoločenské akcie.“

Slová policajného prezidenta generála Jána Packu, ktoré nám povedal na oslavách Dňa polície v sobotu 28. júna v bratislavskej Inchebe, boli o úzkom partnerstve a vzájomnej ústretoivosti. Napríklad zásah proti teroristom na Dunaji (na fotografii ho sleduje aj s ministrom vnútra Robertom Kaliňákom a jeho manželkou), by si vedel predstaviť aj v súčinnosti s borcami z 5. pluku špeciálneho určenia. „Polícia pracuje spravidla bez prítomnosti verejnosti, preto sme chceli ukázať, že naši ľudia svoju službu vykonávajú efektívne a profesionálne, že si zaslúžia dôveru a uznanie od občanov,“ povedal nám Robert Kaliňák. Mimochodom, Deň polície sa viaže k prijatiu zákona, ktorým bol Policajný zbor SR zriadený. „Niekedy sme až nechutne očierňovaní, ako keby väčšina policajtov neodvádzala poctivú a dobrú prácu. Tu je super priestor ukázať ľuďom, o čom naša práca je,“ dodal strážmajster Štefan Antalíc, ktorý končí Policajnú akadémiu. Do Incheby zobrať mamku aj priateľku.

Výcvik služobných psov, elegantné policajné kone, vystavená zásahová technika, súťaže pre deti, hudobné vystúpenia – to všetko zaujalo aj plukovníka v. z. Františka Pytela, ktorý prišiel do Incheby aj s vnukom. Spolu s niekoľkými tisícmi návštevníkov sa symbolicky pripojil ku gratuláciám „našim bratrancom“. Vinš samozrejme, patrili aj jeho synovi – policajtovi.

Text a foto **Pavol VITKO**

Vydavateľ:
Ministerstvo obrany SR
Kommunikačný odbor

Šéfredaktor:
Mgr. Pavol VITKO
tel.: 0960 313 072, 0903 820 847
e-mail: pavol.vitko@mod.gov.sk

Redaktori:
Mgr. Michaela FARKAŠOVÁ
tel.: 0960 312 806, 0903 820 195
e-mail: michaela.farkasova@mod.gov.sk

nadporučík Mgr. Vladislav VAVRINEC
tel.: 0960 312 980, 0903 820 854
e-mail: vladislav.vavrinec@mod.gov.sk

Jozef ŽIAK, plukovník v zálohe
tel.: 0960 332 755, 0903 820 194
e-mail: jozef.ziak@mil.sk

Vedúci vydania a jazyková úprava:
Ing. Eleonora BUJÁČKOVÁ
tel.: 0960 313 054
e-mail: eleonora.bujackova@mod.gov.sk

Fotograf:
Peter DOVINA
tel.: 0903 820 698

Tajomníčka redakcie:
Milena SLEZÁKOVÁ
tel.: 0960 312 984, fax: 0960 312 520
e-mail: milena.slezakova@mod.gov.sk

Grafická úprava:
kapitán Ing. Otakar HRABÁK
Ivana MIŠKOLCIOVÁ
Lýdia ŠEVČÍKOVÁ
5. kartoreprodukčná základňa Nemšová

Adresa redakcie:
Mesačník OBRANA
Kommunikačný odbor MO SR
Kutuzovova 8
832 47 Bratislava
e-mail: obrana@mod.gov.sk
www.mosr.sk/obrana

Rozširuje:
Podacie stanice MO SR

Tlač:
5. kartoreprodukčná základňa Nemšová

Na titulnej strane foto z tohtoročného
pobytu stredoškôľakov vo VVP Lešť
na Kempe 2008
Foto: Jozef ŽIAK

Nevyžiadany obrazový materiál
a rukopisy nevraciamy.

© Ministerstvo obrany SR
Registračné číslo: 758/93

Z obsahu

Návrat z Kosova

str. 4 - 6

Rozhovor s ministrom

str. 8 - 9

Afganské príbehy

str. 10 - 13

10 rokov na Golanoch

str. 14 - 15

Editoriál

„To je neuveriteľné, to je skvelé! Všetci sú celkom iní ľudia, ako sme si ich predstavovali,“ vyjadrovali svoje pocity vyše tri desiatky novinárov z regionálnej a podnikovej tlače, ktorí sa v júni na východnom Slovensku stretli v rámci odborného seminára s našimi vojakmi (strana 35). Predovšetkým to boli velitelia mechanizovanej brigády v Prešove brigádnym generál Ondřej Novosad a veliteľ mechanizovaného práporu v Michalovciach podplukovník Martin Michalko. A čo žurnalistov tak zaskočilo? Najmä tí z miest, kde nie sú vojenské posádky, hovorili o kultivovanom inteligentnom a zrozumiteľnom vystupovaní, o neskrývanom sebavedomí, o perfektnej padnúcej uniforme.

Keď sa veci menia postupne, človek uprostred deja nevníma zmeny ani zďaleka tak zreteľne, ako keď ich iný vidí s odstupom času. Netreba pochybovať o tom, že naše ozbrojené sily sa menia aj z hľadiska osobného vystupovania a prezentácie. Nuž, nemusí to byť až celkom tak, ako keď kedysi vošiel do plesovej siene v slávnostnej uniforme mladý cisársky alebo cársky kapitán – a mladé dámy uvádzané do spoločnosti sa zachveli obdivným vzrušením a len vrstva púdu prekryvala rumenec. V každom prípade však kultivovanosť, dôstojnosť, hrdosť a lojalita k ozbrojeným silám sú vlastnosti, ktoré na našich dôstojníkoch a profesionálnych vojakoch verejnosť vníma – a ktorú od vás, dámy a páni, jednoznačne očakáva. A očakáva ich od vás aj náš minister (strany 8–9).

Pravdaže, tá hrdosť aj z niečoho vychádza. Napríklad z práce vo vojenských operáciách. Trebárs taký Afganistan (strany 10–13). Isto, bojovú jednotku tam nemáme a strážiť sa ešte len pripravujú na vyslanie. V čom teda bola skvelá ôsma rotácia našich ženistov, ktorí robia dobré meno v misiách už 15 rokov? Okrem samotnej práce to bol predovšetkým jednoznačne aktívny prístup k povinnostiam. Zdôrazňovali to všetci velitelia z medzinárodných štábov. Nebolo to teda o čakani v tábore, či (nebudaj) príde dajaká ďalšia úloha. Bolo to o návrhoch a ponukách, čo by sme ešte mohli, čo ešte vieme, čo ešte sme schopní v rámci mandátu dokázať. A dokázali! Takto skvele sa zapísala do pamäti kandahárskej základne naša ôsma rotácia. Ak by tomu tak nebolo, možno by si ju pamätali len podľa „nesmrteľnej“ rachotiacej V3S-ky, „storočnej“ hrdzavejúcej vojenskej sanitky prezývanej „Burizón“, použíwanej na prepravu ženistov, alebo podľa muzeálneho UAZ-u, pred ktorým sa ako pred kuriozitou fotili zahraniční vojaci a ktorý domácim afganským robotníkom pripomínal obdobie invázie Sovietov. No aby som to neprehnal, v ISAF máme aj výbornú modernú techniku – veď taký zdravotnícky Tatravan obdivovali všetci lekári a odminovací komplet Božena je vo svojej kategórii neprekonateľný. To by však bez výnimočne ústretových aktívnych postojov našich dôstojníkov s následnej spoľahlivej práce vojakov bolo na hrdosť primálo.

Keď som pred päťástimi rokmi ako redaktor Pravdy začal chodiť na reportáže do vojenských útvarov, vôbec nebolo výnimkou, že ako jedna z prvých zaznela otázka, či si dám štamperlik ostrého, alebo dve deci bieleho. Viete si to predstaviť dnes? Ani náhodou! Aj to je o hrdosti – o sebaúcte a úcte k dôstojnosti vlastného povolania. Preto – na zdravie! Na pekné leto!

Kosovské skúsenosti Prešovčanov

Pre prvého veliteľa slovenskej vrtuľníkovej jednotky v misii KFOR majora Ladislava Maláka bol najväčším zážitkom večerný let v deň jednostranného vyhlásenia nezávislosti provincie Kosovo. „Vtedy, 17. februára, prepukli bujare oslavy. Keďže množstvo Albáncov má strelné zbrane, strieľali z nich na oslavu do vzduchu. Počas letu som videl pod sebou letiace strely. Radšej som sa preto vyhýbal obývaným oblastiam, odkiaľ sa ozývala strelba. Keby sme mali vo vrtuľníku prístroje nočného videnia, ako je to bežné vo všetkých okolitých armádach, lietalo by sa aj v takejto situácii oveľa pokojnejšie a bezpečnejšie,“ konštatuje s trpkým úsmevom major Malák.

Polročné pôsobenie príslušníkov prešovskej leteckej základne hodnotí jej veliteľ plukovník Miroslav Korba pozitívne. Podľa neho znamenalo ďalší posun

v získavaní skúseností z pôsobenia v zahraničných misiách.

NEODCHÁDZALI SME DO NEZNÁMA

„Oproti situácii v roku 2002, keď naši príslušníci odchádzali na prvú takúto misiu do Bosny a Hercegoviny, a išli prakticky do neznáma, sme už mohli stavať na ich skúsenostiach. Preto aj zloženie oboch rotácií bolo také, že okrem pilotov a technikov so skúsenosťami z Balkánu sme k nim priradili mladších, menej skúsených. Osvedčilo sa nám to. Postupne získali skúsenosti z pôsobenia v medzinárodnej misii ďalší príslušníci základne. V Kosove sa osvedčili modernizované stroje, i ľudia. Som rád, že na ich adresu som počul len slová chvály. Aj keď sa najmä prvá rotácia musela popasovať s nepriazňou počasia. Veľmi dobrú prácu odvedli veliteľia oboch rotácií majori Ladislav Malák, Jozef Krupár, náčelník štábu, ktorým bol v Kosove celý čas, kapitán Róbert Farkaš,

ale aj jeden z najskúsenejších palubných technikov podpráporčík Helmut Hammer. Získané skúsenosti chceme vhodne využiť aj v nasledujúcom období, keď sa budeme pripravovať na nasadenie v rámci bojovej skupiny Európskej únie pod poľským velením,“ poznamenáva plukovník Korba.

Starší vedúci technik vrtuľníka rotmajster Patrik Čižmárik pôsobí v Prešove, okrem niekoľkomesačnej anabázy v Bechyni, od skončenia vojenskej strednej odbornej školy leteckej. Nechýbal ani pri misii v Bosne a Hercegovine. S úsmevom poznamenáva, že vždy vyfasuje v misii práve zimné obdobie. Je rád, že v oboch misiách technika poslúchala. Vyskytli sa len drobné poruchy.

ZÁKON SCHVÁLNOSTI

„V Bosne to bol problém s hydraulickým akumulátorom a rotorovým listom, v Kosove s jednou palivovou rúrkou. Zákon schválnosti opäť zapracoval.

voval na vyžiadanie let, o ktorom som bol presvedčený, že je mojím posledným v Kosove a pomaly som sa psychicky začal pripravovať na koniec misie. Zrazu mi oznámili, že treba znova letieť. Let síce nebol ani dlhý (trval len okolo polhodiny), ani náročný, ale názorne mi ukázal, že nikdy nehovor hop," hovorí nadporučík Homola.

Spoločne so svojimi kolegami získal neoceniteľné skúsenosti z lietania v náročnom kopcovitom teréne, vo vysokých nadmorských výškach. Pristátia vo výške okolo dvoch tisíc metrov boli pre neho zážitkom. „Vždy je to lepšie zažiť na vlastnej koži, ako o tom len počuť od starších kolegov. Kosovo je vlastne kotlina, ohraničená pomerne vysokými horami, na ktorých bola v zime silná snehová pokrývka. Lety i pristátia vo vysokohorských podmienkach boli špecifické. Treba dodržať maximálnu vzletovú váhu a bezpečnosť. V kopcoch neraz dul silný nárazový vietor, ktorý celú akciu ešte sťažoval. Treba jemne pohybovať s riadením, skúsiť, či stroj dokáže visieť. Vlastne si overiť, či výpočty, ktoré sa urobili pred letom, sú správne," dodáva mladý pilot.

Mali sme so sebou všetko možné, len túto rúru nie. Museli sme preto počkať na dodávku zo Slovenska," konštatuje technik. V Bosne, na základni v Bugojne im mnohé veci zabezpečovali Holanďania, s ktorými bola veľmi dobrá spolupráca. V Šajkovaci už mali vlastné technické i logistické zabezpečenie. Prešovčania si pochvalovali aj kvalitnú českú kuchyňu na základni a prakticky domáce prostredie, v ktorom sa pohybovali zväčša medzi českými a slovenskými vojakmi.

Kapitán vrtulníka Mi-17 nadporučík Marek Homola má tiež za sebou balkánske skúsenosti. Aj keď predsa len trochu iného rázu. Pred piatimi rokmi bol v Bosne v úlohe letovoda jednotky a zabezpečoval podmienky na bezproblémové lietanie svojich kolegov. Teraz v Kosove lietali. Nepriaznivé počasie ich privítalo už pri prelete do Kosova a potom ešte niekoľko ráz. Rodákovi z Košíc, ktorý má doposiaľ nalietaných približne tisíc hodín, však najviac utkvel práve posledný let. „V posledný deň som držal hotovosť. Hneď ráno som absol-

NA BALKÁNE SA NEDÁ VŠADE PRISTÁŤ

Palubný technik podpráporčík Helmut Hammer patrí medzi najskúsenejších v rámci prešovskej základne. Po skončení školy pôsobil takmer deväť rokov v leteckom pluku v Přerove. Koncom roka 1992 sa vrátil rodák zo Štósu na Slovensko, do Prešova. Odvtedy spojil svoju profesionálnu kariéru s vrtulníkmi. Najmä s Mi-17. Skúsený profesionál v septembri 2002 nemohol chybať pri odchode na prvú balkánsku misiu do Bosny. V misii SFOR strávil šesť jesenných a zimných mesiacov a potom ešte aj záverečné štyri mesiace v jeseni a zime 2003. Do tretice ho čakali zimné podmienky aj počas misie v Kosove.

„Lietanie v domácych podmienkach a v zahraničí je dosť veľký rozdiel. Keď sa vyskytne nejaký problém, dá sa na Slovensku prakticky všade pristáť. V Bosne to bol dosť veľký problém. Boli tam rozsiahle zamínované oblasti. Čiže človek sa v prvom momente zachránil, ale následne mohol zahynúť po vystúpení z vrtulníka.

V Kosove to mínové nebezpečenstvo bolo oveľa menšie. Rovnako aj miera vojnovnej devastácie krajiny. V Bosne sme často lietali nad úplne rozbitými, vyľudnenými dedinami. Aj počasie tam bolo horšie. Pôsobili sme v hornatom, kopcovitom teréne, kde sa veľmi rýchlo menilo počasie. Občas sme vleteli do údolia a z pekného počasia bola po pár minútach poriadna hmla, ktorá znemožňovala návrat. Na druhej strane v Bosne boli oveľa lepšie označené všetky pristávacie plochy, boli aj v lepšom stave. V Kosove bolo menej pristávacích miest, chýbali výraznejšie navigačné body (často ich predstavovali len križovatky ciest). Veľkým zážitkom boli lety a pristátia na vysokých kopcoch. Doma na Slovensku máme na tento účel prakticky len Chopok. V Kosove ich bolo viac a mali ideálnejšie podmienky na pristátie (boli oblejšie). V misii sa veľmi dobre osvedčili naše vrtulníky. Nesklamali ani v náročných zimných podmienkach, keď teplota klesla pod mínus 20 stupňov. Len by ich bolo potrebné vybaviť prístrojmi nočného videnia a trochu viac myslieť aj na vystrojenie lietajúceho personálu a technikov vhodnými kombinézami. V tejto oblasti nás predbehli aj Macedónci...," hovorí podpráporčík Hammer.

SLÚBENÉ TAKTICKÉ VESTY NEDOŠLI

Obe misie na Balkáne rozbiehal ako veliteľ vrtulníkovej jednotky major Ladislav Malák. Keď porovnáva obe misie, vidí mnoho pozitívnych zmien. „Do Kosova sme už išli so skúsenosťami z prvej zahraničnej misie slovenskej leteckej jednotky. Mohli sme jednotlivé osádky i technický a zabezpečovací personál zložiť zo skúsenejších ľudí, pri ktorých získavali potrebné poznatky ďalší. To je veľké pozitívum. V Bosne nám chýbalo zimné vybavenie. Do Kosova sme už išli s vhodným obutím i goretexovým oblečením. Pred odchodom do misie KFOR nám sľubovali vhodné taktické vesty. Je však jún a naši ľudia už ukončili svoje pôsobenie v Kosove a spomínané vesty doteraz nemáme. Od začiatku roka 2010 máme byť pripravení pôsobiť pol roka pod poľským velením v bojovej skupine Európskej únie. Dúfam, že dovtedy vesty budú, vyrieši sa aj otázka výmeny kombinéz a kúpy spomínaného nočného videnia. To však nemôže prísť pár týždňov pred našim nasadením, lebo určitý čas je potrebný na jeho osvojenie," pripomína major Ladislav Malák.

V Šajkovaci na rozdiel od Bugojna, kde našich vojakov zabezpečovali po logistickej stránke Holanďania, mali Prešovčania svoje vlastné prostriedky. Od cisterien až po autožeriav. Major Malák oceňuje prácu logistov pod vedením kapitána Olivera Straku i veľmi dobrú spoluprácu s veliteľom slovenského kontingentu KFOR podplukovníkom Zoltánom Ibošom. „Vždy nám vyšiel v ústrety. Takto si predstavujem efektívnu spoluprácu medzi zložkami vzdušných a pozemných síl. Bolo by dobré, keby taká bola aj u nás doma, na Slovensku," chváli major Malák.

LIETANIE DO OHNÍSK NAPÄTIA

Príslušníci našej vrtuľníkovej jednotky boli v neustálej permanencii, najmä pred a po vyhlásení nezávislosti Kosova. Boli to vlastne jediné väčšie vrtuľníky, ktoré mal veliteľ misie KFOR k dispozícii. V týchto dňoch často lietali na vyžiadanie do krízových miest provincie so špeciálnymi zásahovými jednotkami. Tvorili ich väčšinou príslušníci českej roty, ktorá bola na tento účel presunutá do Kosova z Chrudimu, ale lietali aj s vojakmi zo Švédska, Fínska, Francúzska či Talianska. Na palubách našich vrtuľníkov boli nielen so svojím vybavením proti demonštrantom, ale často aj so psami. Slovenskí piloti lietali najmä do takých ohnísk napätia, ako bola Kosovská Mitrovica, či hraničné prechody do Srbska. Okrem toho pri svojich letoch monitorovali celý priestor spomínanej hranice. Vysadzovali jednotky aj vo vysokých pohraničných horách, vo výškach okolo dvoch tisíc metrov nad morom.

„Každé takéto pristátie je vždy o súhre celej osádky vrtuľníka. Išlo o to, splniť úlohu, ale zároveň neohroziť bezpečnosť prepravovaných vojakov. Spomínam si, že sme mali v tomto napätom období vysadiť zásahovú jednotku v jednom horskom údolí, vo výške okolo 1 900 metrov. Bola tam však silná turbulencia. S vrtuľníkom doslova hádzalo, a tak som sa rozhodol pre návrat. V takýchto situáciách je prvoradá bezpečnosť. Som rád, že aj naši mladší piloti, napríklad nadporučík Homola, získali v tomto smere neoceniteľné skúsenosti,“ hovorí major Ladislav Malák, ktorý v leteckej základni pôsobí ako inšpektor bezpečnosti letov a doposiaľ nalietal na vrtuľníkoch Mi-2, a najmä Mi-17 vyše 2 100 hodín.

Jozef ŽIAK

Foto **npor. Marek HOMOLA, Peter DOVINA**

SÚHRN

Slovenská vrtuľníková jednotka, pozostávajúca z dvoch dopravných vrtuľníkov Mi-17 pôsobila v misii KFOR na území Kosova na základe uznesenia vlády SR č. 672 z 11. decembra 2007. Jednotka bola vyslaná na obdobie od 16. decembra 2007 do 16. júna 2008. Jej úlohou bola preprava osôb, VIP osôb, materiálu, ako aj prieskumné a monitorovacie lety podľa vyžiadania velenia KFOR. Slovenskí vojaci boli pripravení a vybavení aj na prípadné hasenie lesných požiarov.

Celkovo sa v dvoch rotáciách pod velením majora Ladislava Maláka a majora Jozefa Krupára vystriedalo v Kosove 69 príslušníkov leteckej základne Prešov. Oba vrtuľníky uskutočnili 1 021 letov, počas ktorých nalietali 470 hodín a 40 minút, prepravili 3 777 osôb a 64 320 kilogramov materiálu.

Nasadenie vrtuľníkovej jednotky v misii KFOR bolo v súlade so záujmami Slovenska a jeho ozbrojených síl. Bolo vlastne splnením nášho deklarovaného záväzku v rámci Cielov síl nasadiť dopravné vrtuľníky pre NATO od roku 2007 (Cieľ síl A 4155). Predstavuje aj vhodnú previerku našej pripravenosti v tejto oblasti v súvislosti s budúcim pôsobením vrtuľníkovej jednotky v bojovej skupine Európskej únie pod poľským velením od 1. januára do 30. júna 2010.

Mirage v Kuchyni

Vo Vojenskom výcvikovom priestore Kuchyňa sa na základe plánu bilaterálnej spolupráce medzi Francúzskom a Slovenskom uskutočnilo v dňoch 16. až 27. júna spoločné francúzsko-slovenské cvičenie vzdušných síl. V jeho priebehu slovenskí predsunutí leteckí navádzači (FAC) získali potrebnú certifikáciu. Práve tento moment vzájomnej spolupráce leteckiev síl oboch krajín vyzdvihol aj veliteľ vzdušných síl generálmajor Juraj Baránek.

Obojstranne výhodnú spoluprácu ocenil francúzsky veľvyslanec na Slovensku Henry Cuny. „Naše vzdušné sily majú možnosť cvičiť strelby v záujme rozvoja svojich schopností v nových priestoroch, priamo v praxi si overiť možnosť

spolupráce so slovenskou stranou a vaši špecialisti zasa získali potrebné praktické skúsenosti v oblasti navádzania,“ zdôraznil francúzsky veľvyslanec.

PREDSunUTÍ LETECKÍ NAVÁDZAČI

Na Slovensku celkom cvičilo vyše 250 príslušníkov francúzskej armády. Mali k dispozícii 14 lietadiel (4 kusy Mirage 2000D, 4 kusy Mirage 2000N a po tri kusy Mirage F1CT a F1CR). Počas cvičenia strieľali a bombardovali a zároveň vytvárali potrebné podmienky na certifikáciu slovenských predsunutých vzdušných navádzačov. Zo slovenskej strany sa na cvičení zúčastnil aj protiletadlový raketový komplet S-300 PMU.

Naši predsunutí vzdušní navádzači by mali byť pripravení v roku 2010 na nasadenie v rámci medzinárodných operácií. Ich výcvik sa začal ešte v roku 2005 na našom území, keď prvých osem z nich získalo v spolupráci s francúzskymi inštruktormi z výcvikovej školy NATO v Nancy základný certifikát (Combat Ready Day Hight). V nasledujúcom roku dosiahli úroveň CR DL (Combat Ready Day Low). Podľa majora Rudolfa Pevného zo zvolenského veliteľstva vzdušných síl, ktorý je zodpovedný za prípravu týchto navádzačov, je príprava rozdelená do štyroch úrovní. Už spomínané navedenie vo veľkej a malej výške na pozemné ciele, v ovládaní lasera až po najvyššiu úroveň: Combat Ready Night, čiže navádzanie lietadiel v nočných podmienkach.

Už samotný výber je pomerne náročný. Major Pevný pripomína, že uchádzač musí prejsť zdravotnou prehliadkou na úrovni pilota, byť jazykovo zdatný a psychicky odolný. Prvé dva stupne výcviku navedenia sa uskutočňovali na lietadlách L-39 Albatros na našom území pod vedením francúzskych inštruktórov. Kurz laserových operátorov sa uskutočnil vo Francúzsku vo Výcvikovej škole NATO v Nancy.

„Výcvik nočného navedenia sa deje u nás, na Slovensku. Žiaľ, naša letecká technika nie je doposiaľ vybavená potrebným zariadením. Preto sme využili ponuku francúzskej strany a počas ich výcviku na Slovensku cvičíme nočné navedenia. Každý navádzač musí úspešne absolvovať minimálne štyri takéto navedenia. Som rád, že kurzom prešlo celkovo deväť našich príslušníkov (urobili 53 úspešných navedení) a štyria z nich dokonca získali platnú licenciu Supervisor FAC,“ spokojne konštatuje major Pevný.

AKO SI UDRŽAŤ LICENCIU?

Jedna vec je získať spomínané certifikáty a druhá udržať si ich. Sú potrebné navedenia v rôznych výškach, poveternostných podmienkach i rýchlosti lietadiel. Podľa majora Pevného bude preto potrebné aj v budúcom roku uvažovať alebo o výcviku našich navádzačov vo Francúzsku, alebo pokračovať vo výcviku francúzskych vzdušných síl na Slovensku, aby si mohli preskúšať nočné navedenia.

V najbližšej budúcnosti bude potrebné zakúpiť prístroje, ktorými sa určuje poloha a ožaruje cieľ pre všetky skupiny navádzačov (zatiaľ takéto vybavenie má jedna zo štyroch skupín). Major Rudolf Pevný a jeho kolegovia už netrepeživo očakávajú zavedenie Aligatora s potrebným vybavením pre predsunutých leteckých navádzačov. Podľa nich to bude veľmi dobrá pomôcka na činnosť navádzačov v teréne. Jeho trojčlenná osádka je schopná buď priamo z vozidla, alebo aj mimo neho (po vybratí a inštalovaní prístrojov v teréne) navádzať lietadlá na pozemné ciele.

„Som rád, že spoločné francúzsko - slovenské cvičenie vzdušných síl splnilo svoje ciele. Okrem prípravy našich leteckých navádzačov si precvičili príslušníci technického a zabezpečovacieho personálu na letisku Kuchyňa spoluprácu pri zabezpečovaní lietania podľa pravidiel a postupov Aliancie. Potrebné zručnosti museli prejavíť aj príslušníci protiletadlového raketového kompletu S-300. Všetko spomínané je pre nás dobrou školou. V takejto obojstranne výhodnej spolupráci by sme chceli pokračovať aj v budúcnosti,“ poznamenáva generálmajor Baránek.

Text a foto Jozef ŽIAK

Minister obrany Jaroslav Baška:

Misie a modernizácia, hrdosť a lojalita

• *Pán minister, ako sa súčasnej vláde v polovici jej vládnutia darí naplňať programové vyhlásenie?*

Práve plnenie programového vyhlásenia vlády bolo predmetom návštevy predsedu vlády SR Roberta Fica, ktorý zavítal na naše ministerstvo 9. júna. Mimoriadne nám záleží, aby sme záväzky, ktoré nám vyplývajú z členstva v medzinárodných štruktúrach plnili ako zodpovední a dôveryhodní partneri. V rámci našej účasti v zahraničných operáciách sa budeme orientovať predovšetkým na tri hlavné regióny – Afganistan, Cyprus a západný Balkán, konkrétne Kosovo. V súčasnosti na západnom Balkáne

ešte pôsobí naša vojenská strážna jednotka v Sarajeve, v Bosne a Hercegovine. Predpokladáme, že po dohode s partnermi by sme našu účasť v tejto misii skončili. V minulosti slovenská armáda obsadzovala aj viac misií, vzhľadom na jej stále sa znižujúce počty to v súčasnosti nie je adekvátne a zároveň by to nebolo efektívne. Aj preto sa nám po dohode s partnermi po 10 rokoch podarilo v júni úspešne ukončiť našu účasť v misii UNDOF na Golanských výšinách. Už vlni sme v súlade s programovým vyhlásením vlády ukončili účasť slovenských vojakov v misii Iracká sloboda. Aj to bolo po serióznych

rokovaniach s irackou a americkou vládou a s našimi ďalšími koalíčnymi partnermi. Slovenská republika je od svojho vzniku už 15 rokov vývozcom mieru. Na našich približne 11 500 mierotvorcov sme hrdí a na pamiatku máme v úcte 53 príslušníkov rezortu obrany, ktorí zahynuli v zahraničných operáciách pri plnení svojich povinností.

• *Prečo sa Slovensko rozhodlo výrazne zvýšiť svoje zastúpenie v misii ISAF v Afganistane?*

Som rád, že vláda v polovici júna schválila postupné zvýšenie počtov slovenských vojakov v ISAF až na 246 osôb. Reálne sa tým pripájame k záverom tohtoročného summitu NATO v Bukurešti. Zvýšenie počtov slovenských vojakov v Afganistane je skutočne výrazné. Do marcového summitu sme mali v Afganistane iba multifunkčnú ženijnú rotu na základni Kandahár, ktorá sa tu naďalej v počte 57 mužov podieľa na odminovacích a stavebno-ženijných prácach. Práve v období rokovania Aliancie sme vyslali do Kábulu sedemčlenný zdravotnícky tím, ktorý pôsobí v rámci českej poľnej vojenskej nemocnice. V júni bol v Afganistane rekognoskačný tím, aby preveril podmienky na vyslanie. Po rokovaní s partnermi bližšie špecifikoval úlohy pre ďalších slovenských vojakov.

• *Môžete ich konkretizovať?*

V priestore základne Tarin Kowt bude od septembra pôsobiť v súčinnosti s holandskými vojakmi približne 35-členná slovenská strážna čata. V provincii Urusgan bude pôsobiť aj ďalšia strážna jednotka s mandátom na celú provinciu. Tretia strážna 50-členná jednotka prevezme od kanadských vojakov koncom tohto roka kontrolu nad jednou z troch vstupných brán na základni v Kandaháre. Z hľadiska bezpečnosti ju možno považovať za najdôležitejšiu. Vchádza ňou nielen časť vojenských vozidiel ISAF, ale aj všetky automobily domácich dodávateľov a Afganci zamestnaní v areáli. Nesmieme zabudnúť ani na našich príslušníkov provinčných rekonštrukčných tímov. Dvaja Slováci pôsobia v holandskom rekonštrukčnom tíme a tretí pracuje v maďarskom. Pre Afganistan je pomoc pre civilné obyvateľstvo mimoriadne dôležitá. Len vojensky sa nám nad Talibanom alebo inými nepriateľskými skupinami úplne zvíťaziť nepodarí. Ľuďom, občajným Afgancom musia krajiny Aliancie a s nimi spolupracujúce organizácie ukázať, že žiť sa dá aj iným spôsobom ako trebárs len pestovaním ópia. Aby ľudia pochopili súvislosti, treba ich vzdelávať, pretože ak je napríklad v provincii Urusgan okolo 90 % negramotných, je to naozaj zložitá. Nebude to beh na krátke trate.

So vzdelávaním súvisí aj pôsobenie slovenského operačného výcvikového tímu. Jeho súčasný mandát na 5 osôb strojnásobíme a bude ho možné nasadiť v celej provincii Urusgan. V rámci Aliancie podpora takéhoto výcviku súvisí s tzv. existenciou, ktorej súčasťou je budovanie afganskej národnej armády a národnej polície tak, aby vláda a jej ľud postupne prevzali zodpovednosť nad správou krajiny.

K týmto jednotkám budeme musieť vyslať aj niektoré podporné elementy. Je reálne, že v roku 2010 by sme mohli rozšíriť náš mandát o zdravotnícke tímy a možno aj o časť poľnej nemocnice. Pokiaľ ide o bojové jednotky, tie musíme

najprv vybaviť, docvičiť – a to určitý čas trvá. Predpokladám, že do konca roka 2010 by mandát nášho kontingentu v Afganistane mohol narásť na 250 až 280 vojakov.

• *Ako ste spokojný s presadzovaním slovenských vojakov v zahraničných vojenských štruktúrach?*

V súvislosti s Afganistanom som rád, že naši traja dôstojníci pracujú v Kandaháre na veliteľstve ISAF – Juh. Slovenský brigádny generál Pavel Macko v období august 2007 až február 2008 zastával na hlavnom veliteľstve operácie ISAF v Kábule funkciu náčelníka štábu koordinácie a modernizácie. Bolo to symbolickým zadosťučinením za to, akým spôsobom Slovensko pristupuje k svojej účasti v operáciách medzinárodného krízového manažmentu a zároveň potvrdením, že rezort obrany vytvára dobré podmienky na vzdelanie a rozvoj svojich vojakov. Nie sme početný národ, ale máme veľa odborníkov.

Pokiaľ ide o pôsobenie príslušníkov rezortu obrany v štruktúrach zastupiteľských úradov, alebo na niektorých medzinárodných veliteľstvách, vydal som príkaz vedúcim úradov, aby čiastočne znížili ich počty. Reštrukturalizácia sa má týkať najmä pozícií obslužného personálu. Redukcia však nesmie ovplyvniť plnenie našich záväzkov voči Aliancii a bezpečnostným štruktúram Európskej únie. Usporené finančné prostriedky chceme investovať do nových modernizačných projektov, ktoré potrebujeme aj v súvislosti s prípravou a pôsobením našich jednotiek v rámci NRF alebo bojových skupín Európskej únie. V tomto polroku naše ozbrojené sily plnia jeden z mimoriadne dôležitých medzinárodných cieľov v rámci NATO Respond Forces. Na jeho zabezpečení sa podieľa 11. mechanizovaný prápor z Martina a logistická podpora z Hlohovca, čo spolu predstavuje vyše 680 vojakov. Budúci rok vytvárame spoločne s Českou republikou bojovú skupinu Európskej únie.

• *Slovenské veľvyslanectvo v Kyjeve je od začiatku roka 2007 zároveň kontaktným veľvyslanectvom NATO pre Ukrajinu. Ako hodnotíte jeho činnosť?*

Prácu nášho zastupiteľského úradu na čele s veľvyslancom vojenským pridelencom plukovníkom Ing. Jurajom Beskidom aj poradcom pre obranu generálmajormom v zálohe Jánom Kačmárom musím vysoko oceniť. Pozitívne odozvy prichádzajú aj z Bruselu a Kyjeva. Za jeden a pol roka urobili pre myšlienku rozširovania spolupráce s Alianciou veľmi veľa. Myslím si, že mladých Ukrajincov už netreba presviedčať, že Aliancia nie je nepriateľ. Ako pri návšteve nášho ministerstva definoval premiér Robert Fico – skôr sa snažíme hovoriť o tom, že členstvo v NATO znamenalo a znamená pre našu krajinu veľa – od posilnenia bezpečnosti až po vplyv na ekonomiku. Koncom mája som sa v Užhorode zúčastnil na otvorení Informačného centra NATO. Sídlí v priestoroch Užhorodskej národnej univerzity. Zriadila ho slovenská strana a otvárali sme ho spolu s ukrajinským ministrom obrany Jurijom Jechanurovom. Na paralele prebiehajúcej konferencii, ktorá mala za cieľ prezentovať slovenské skúsenosti v oblasti našej integrácie, ma mimoriadne potešil záujem študentov a vyučujúcich o naše poznatky. Je však na rozhodnutí občanov Ukrajiny, či myšlienku integrácie Ukrajiny do Aliancie prijímú, alebo nie.

• *Ako sa dári stabilizovať štruktúry ozbrojených síl?*

V roku 2005 vláda prijala zákon č. 346 o štátnej službe profesionálnych vojakov, ktorý im priniesol oproti minulosti väčšie výhody. Od neho, aj od niektorých ďalších interných normatívnych aktov si sľubujeme stabilizovanie ozbrojených síl v personálnej oblasti. O tom, že sa to dári, napovedajú aj úspešné výsledky v rámci regrutácie.

• *Vláda sa v rámci svojho uznesenia usiluje o 20-percentné zníženie počtov v štátnych inštitúciách...*

Aj keď ministerstvo obrany bolo z tohto uznesenia vylčené, pretože my sa riadime podľa nášho modelu 2015, nikto nemôže skrývať, že máme rezervy. Máme 15-tisíc profesionálnych vojakov a 8-tisíc zamestnancov – či už v štátnej službe alebo službe vo verejnom záujme. Ten pomer je nevyvážený. Súvisí to aj s organizáciami a podvesmi a činnosťami, ktoré realizujú. Chceme sa na ne pozrieť. Začali sme vojenským školstvom. Namiesto dvoch akadémií budeme mať jednu. Podobne budeme postupovať aj v rámci vojenského zdravotníctva či rehabilitačných alebo rekreačných zariadení. Niektoré kapacity sú dimenzované na armádu pred 15 rokmi, keď sme mali 46-tisíc vojakov.

Túto oblasť činnosti treba zefektívniť. Už som predložil do vlády informatívny materiál. Podľa navrhovanej koncepcie chceme Nemocnicu ministerstva obrany v Bratislave spojiť s Nemocnicou ministerstva vnútra. Podobne zrealizujeme prevod správy akcií Leteckej vojenskej nemocnice, a. s. Košice, ktoré sú v správe ministerstva obrany, do správy ministerstva zdravotníctva. Opakujem, je to len prevod správy akcií v rámci štátnych orgánov. Vedie nás k tomu skutočnosť, že napríklad kapacita nemocnice v Košiciach nie je plne využívaná. Čo sa týka špecializovaných výkonov, kontrol alebo prehliadok vojenských pilotov, zmluva nášho rezortu s nemocnicou zostáva podpísaná. Chceme dať do poriadku aj vojenské opravárenské podniky a vojenské výskumné ústavy, v ktorých je rezort obrany zakladateľom alebo hlavným akcionárom.

• *Veľká časť vojenských jednotiek je doslova hladná po modernizácii techniky...*

Áno, opakujem, máme záujem kúpiť taktické dopravné lietadlá. Dosluhujú nám vrtulníky. Potrebujeme viac druhov pozemnej bojovej techniky. Ešte stále používame veľmi staré UAZ-Y, ktoré chceme povymieňať. Rovnako aj nákladné terénne automobily či obrnené transportné vozidlá. Veľmi dôležitý je aj osobný výstroj. Akvizíčných projektov je veľmi veľa. Tento rok chceme vyhlásiť súťaž na nové „maskáče“ s digitálnu potlačou. Do konca roka nám dodajú nosný modulárny systém.

Samozrejme, všetko je to otázka finančných prostriedkov. S podstatným zvýšením rozpočtu nerátame. Financie chceme nájsť v rámci rezortu. Príjmy dokážeme zvýšiť aj formou odpredaja prebytočného majetku, ktorý má ministerstvo v správe. Príjem síce primárne odchádza do štátneho rozpočtu, ale možno ho získať späť. V súvislosti s akvizíciami je dôležitý aj systém nadobudnutia tak, aby to bolo výhodné pre ozbrojené sily.

• *Ešte ako štátny tajomník ste presadzovali zavedenie ofsetovej legislatívy a využívanie ofsetových programov...*

Ofsetové pravidlá budú využité všade tam, kde pôjde o verejno-obchodnú súťaž, ktorá sa bude riadiť podľa Obchodného zákonníka a pôjde mimo zákona o verejnom obstarávaní. Pripomínam, že Slovensko bolo až do vlaňajšieho decembra vari jedinou krajinou v Európe, ktorá nemala ofsetovú legislatívu a nevyužívala ofsety. To bola veľká škoda. Najmä slovenský obranný priemysel mohol práve využitím takýchto ofsetových pravidiel intenzívnejšie spolupracovať s inými zahraničnými spoločnosťami a rozvíjať sa.

• *Pán minister, ak dovoľíte, na záver ešte dve osobnejšie otázky. Každý líder má svoj typický štýl práce. Aký je štýl práce muža, ktorý sa v 27 rokoch dostane do parlamentu, ktorý v 28 rokoch získa dôveru svojich spoluobyvateľov, ktorí ho zvolia za starostu obce, následne je opäť zvolený do parlamentu a po funkcii štátneho tajomníka sa stane ministrom obrany?*

Som rád, že v roku 2002 som dostal pred parlamentnými voľbami dôveru od strany Smer. V jej farbách som kandidoval za starostu a opätovne aj do Národnej rady Slovenskej republiky. Túto dôveru som sa snažil nesklamať. Nikdy som veľa nerozprával, nepresadzoval sa osobne, skôr hrám ako tímový hráč. Usilujem sa komunikovať s ľuďmi, nechám si vysvetliť pozitíva aj negatíva hlavných krokov. Rozhodnutie – to už nie je o emóciách či želaniach, to je racio. Alebo, ako sa niekedy hovorí – je lepšie rozmyšľať zdravým sedliackym rozumom, než veci prešpekulovať a zamotať sa do nerealizovateľných predstáv. Každému rozhodnutiu však musí predchádzať dôkladná analýza. Nie je mi cudzia chuť zmeny. Racionálne zmeny vedú k pozitívnym výsledkom, na rozdiel od zdanlivo pohodlnej stagnácie, ktorá sa vždy končí zle. No a to sme opäť pri zefektívňovaní štruktúr nášho ministerstva. Niektorí možno budú šomrať, ale tí, ktorí budú pre náš rezort pracovať naďalejvidia, že zmeny povedú k pozitívnym výsledkom.

• *Aké vlastnosti očakávate od svojich spolupracovníkov?*

Mali by byť lojalní, hovoriť veci na rovinu a neklamať. Samozrejme, aktívne plniť úlohy, za ktoré sú zodpovední a byť hrdí na to, čo dokázali. Lojalnosť a dôvera však podčiarkujem. Kde nie je dôvera, vzťahy medzi ľuďmi začne otravovať podozrievanie, aktivita vädne na úkor zákulisných ťahov... Takto by sme sa ako celok nikam nedostali. Opäť zdôrazňujem - musíme byť tím. Nikto nemôže presadzovať svoje partikulárne veci, nikto tu nebude hrať svoje autonómne hry.

Pavol VITKO
Foto Peter DOVINA

Náš rezort, civilná aj vojenská časť, je jedna veľká mozaika. Každý jej diel musí zapadať do celkového obrazu, ktorý bude o našej dôveryhodnosti, profesionalite, akčieschopnosti a lojalite Slovenskej republiky.

Afganistan – prach, pot a hrdosť

„Páni, som pyšný na to, že môžem byť tu s vami a som šťastný, že vám môžem osobne poďakovať za vašu skvelú prácu. Keď prídete domov, k svojim jednotkám, k svojim rodinám, k svojim priateľom, buďte hrdí na to, čo ste na našej základni odvedli,“ vyhlásil 18. júna počas slávnostného odovzdávania mandátu medzi ôsmou a deviatou rotáciou slovenskej multifunkčnej ženijnej jednotky v misii ISAF v Afganistane veliteľ kandahárskej leteckej základne Air Commodor (brigádny generál) Robert Judson.

Britský veliteľ vo svojom poďakovaní ocenil najmä profesionalitu, vlastnú iniciatívu a zanietenie našich vojakov. „Boli ste schopní na požiadavky veliteľstva reagovať mimoriadne rýchlo a efektívne a bez vás by sme veľa ženijných prác alebo nevedeli vykonať, alebo by si vyžiadali oveľa viac síl a prostriedkov. Aj svojou etikou a vojenským správaním ste si v rámci našej základne vyslúžili výbornú reputáciu. Verím, že vo vašej skvelej činnosti budú pokračovať aj vaši nasledovníci,“ dodal Air Commodor R. Judson a pohľadom sa obrátil k novému veliteľovi jednotky kapitánovi Františkovi Mihalovičovi. Na záver ešte raz podal ruku veliteľovi slovenskej multifunkčnej jednotky kapitánovi Štefanovi Vargovi so slovami: „Štefan, to nie sú umelé slová, to sú slová od srdca.“

PREMOSTENIA AJ ODMÍNOVANIE

„Počas zimného obdobia dažďov sa tadiaľto valili metrové prúdy vody, ktorá len veľmi ťažko vsakovala do slnkom spečenej zeme a vytvárala kálné jazerá,“

ukázal zástupca veliteľa slovenskej ženijnej multifunkčnej roty v operácii ISAF kapitán Slavomír Čmarada veliteľovi Centra riadenia operácií Generálneho štábu OS SR plk. gšt. Jindřichovi Jochovi na absolútne vyschnuté riečisko. Dodal, že cez zimu tu počas noci bývali nočné teploty aj okolo nuly a cez deň vystúpili na dvadsiatu. Každoročné privalové dažde však sťažovali dopravu. Po ich skončení slovenskí ženisti vybudovali preto na základe požiadaviek velenia ISAF premostenia. Aj tie budú raz po odchode vojsk ISAF slúžiť afganským obyvateľom. Nuž – kráčajúc po zemi stvrdnutej na betón, dýchajúc jemný a všadeprítomný prach dvíhajúci sa pri najmenšom poryve vetra, pri teplote, ktorá v júni dosahovala v Kandaháre vyše 50 stupňov, znie rozprávanie o dažďových privaloch takmer rozprávko... Veď tu pršalo naposledy pred niekoľkými mesiacmi...

„Aj tieto betónové odstavne plochy, drevené prístrešky či betónové chodníky sú naša práca. Tiež stavebné úpravy objektu hlavného veliteľstva základne i na cvičnej strelnici, alebo v rámci budovania opevňovacích systémov. No a samozrejme - za uplynulých šesť mesiacov naši odminovači preverili v Kandaháre 155-tisíc štvorcových metrov pomocou odminovacieho kompletu Božena a 124-tisíc štvorcových metrov ručne,“ s hrdosťou dodal kpt. Čmarada.

PROFESIONÁLI BEZ ZLYHANÍ

„V priestoroch základne v Kandaháre je v súčasnosti pokoj a od mája nebolo zaznamenané žiadne jej priame ohrozenie,“ konštatoval 10. júna veliteľ odchádzajúcej rotácie kpt. Štefan Varga. (To ešte ne-

vedel, že posledný mínometný útok zažije pár hodín pred odletom, no bez zranení vojakov základne – pozn. red.). Dodal, že ani pri dávnejších pokusoch ohroziť tento rozsiahly opevnený areál počas jeho polročného pôsobenia nedošlo na základni v rámci koalíčných síl k žiadnemu zraneniu. Dvaja naši vojaci ale odcestovali domov skôr: „Pri každej pracovnej činnosti sa nedá úplne vylúčiť riziko zranenia a tak aj jeden náš kolega si v rámci zamestnania nanešťastie zlomil ruku,“ ozrejmil kpt. Varga. Dodal: „Druhý vojak odcestoval pár dní pred rotáciou. „Išlo o nečakané problémy so zubami. Hoci by sme mu vedeli zariadiť pomoc aj tu, českí kolegovia sa ponúkli, že ho zoberú do Prahy a následne sa bude môcť podrobiť komplexným vyšetreniam a liečbe už doma. O tých pár dní nejde, kolegovia ho zastúpili, pretože zdravie je na prvom mieste,“ zdôraznil veliteľ slovenského kontingentu.“ Kpt. Varga zároveň dodal, že jeho rotácia nemala žiadne iné vážnejšie zdravotné problémy. Všetci i napriek 45-stupňovým horúčavam a veľkej prašnosti odchádzali domov vo výbornej fyzickej kondícii a bez akýchkoľvek morálnych alebo disciplinárnych zlyhaní. „Počas šiestich mesiacov sa jednotka zohrala do veľmi dobrého kolektívu a aj preto nebolo treba riešiť ani žiadne animozity, stres či psychickú únavu,“ dodal lekár jednotky pplk. Rastislav Suja.

UAZ VERZUS KLUB

Na starom UAZ-e slovenský štátny znak už dávno v nelútosťom afganskom slnku vybledol na nepoznatie. A aj keby ho aktuálne chcelo kúpiť dajaké tamojšie vojenské múzeum, najskôr by bolo treba poplátať

potrhané sedačky a pozháňať bočné sklá. „Najmä pre odmínovačov by sa zišli aj špeciálne termotričká vyrábané účelovo pod nepriestrelné vesty. Tie sú však také drahé, že pochybujem...“ dodáva druhý ženista. „Poliaci majú zadarmo telefonáty rodinám nielen na určitý čas, ale na celý pobyt. A tiež majú oveľa lepší prístup k internetu,“ poznamená tretí...

Nie, nie je to o tom, že by medzi vojakmi bola nálada poznamenaná dajakým dešpektom. Naopak. Veľa z nich už v misiách bolo a najmä oni vedia, ako sa vybavenie slovenských jednotiek vo vojenských operáciách postupne skvalitňuje. Nie je to o nespokojnosti či reptaní, ale je jasné, že priestoru na zlepšovanie materiálneho zázemia je stále dosť. „Všetky národné kontingenty tu majú niečo ako vojenský klub. Je to miesto, kde si po celodenných náročných a často stresujúcich službách môžu sadnúť, dať si kávu či čaj, pozrieť cez satelit svoju televíziu. To nie je o luxuse, ale o vytváraní spolupatričnosti a budovaní národného tímového ducha,“ počujeme ďalej. Nuž, pohodlné kožené kreslá v kanadskom klube či stovka miest pri stoloch v klimatizovanej klubovej reštaurácii vybavenej trebárs aj biliardovými stolmi u Holanďanov hovoria samy za seba. Menšie jednotky – menšie spoločenské priestory. No pozor – tu nejde o prepych. Veď títo vojaci mesiace žijú v podmienkach skutočne náročných na fyzickú výdrž, psychickú odolnosť a na míle vzdialených bežnému životnému štandardu (tomu slovenskému je to cca 4 400 kilometrov). „V našom tábore je síce nevelký drevený prístrešok bez dverí či okien, ale už máme aj projekt na drevený slovenský dom, v ktorom by sme mohli vítať aj zahraničných partnerov. Záleží však na peniazoch a úlohy vyplývajúce z nášho mandátu sú prvoradé. Noa okrem toho musím povedať, že predchádzajúca rotácia pre nás v Kandaháre nasadila skutočne vysokú latku,“ konštatoval nový veliteľ nášho kontingentu kpt. František Mihalovič, skúsený dôstojník, ktorý už pôsobil v Eritreii aj v Kábule.

ROZŠÍRENIE MANDÁTU

Vláda Slovenskej republiky v júni rozhodla o postupnom zvýšení počtu slovenských vojakov v operácii ISAF v Afganistane na 246 osôb. Výrazné navýšenie avizoval už na aprílovom samite NATO v Bukurešti minister obrany SR Jaroslav Baška, pričom jeho slová mali u partnerov mimoriadne pozitívnu odozvu.

V Kandaháre v súčasnosti pôsobí 57-členná slovenská ženijná rota a traja dôstojníci na regionálnom veliteľstve ISAF – Juh. Sedemčlenný zdravotnícky tím je súčasťou českej vojenskej nemocnice v Kábule. Traja Slováci pôsobia aj v provinčných rekonštrukčných tímoch. Tie pomáhajú miestnym obyvateľom zlepšiť ich veľmi skromné životné podmienky, napríklad napomáhajú budovať zdravotnú a školskú sieť. Nateraz dvaja slovenskí vojaci sú súčasťou holandského rekonštrukčného tímu a tretí pracuje v maďarskom.

„Od Kanaďanov by naša približne 50-členná strážna jednotka mala prevziať kontrolu nad jednou z troch vstupných brán, ktorú možno z hľadiska bezpečnosti považovať za najdôležitejšiu. Vchádza ňou totiž na základňu nielen časť vojenských vozidiel ISAF, ale aj všetky automobily domácich dodávateľov a všetci Afganci zamestnaní v areáli,“ konštatoval plk. gšt. Jindřich Joch, ktorý v júni v Afganistane riadil aj prácu rekognoskačnej skupiny a skupiny metodickej pomoci.

Možno dodať, že práve Kanaďania sú zodpovední za ostrahu vonkajšej hranice základne, ktorej obvod meria 30 kilometrov. Na strážení sa podieľajú napríklad aj Bulhari. „Žiadna výbušnina, strelná alebo chladná zbraň, nič čo by sa ako zbraň dalo použiť, a ani náznak drogy či alkoholu, sa cez strážnu zónu nesmú dostať. Bude to veľká zodpovednosť medzinárodného významu, ale svojim ľuďom verím,“ zdôraznil plk. Vladimír Jurkas, zástupca veliteľa vojenskej polície. Na prelome roka by sa do Kandaháru mala totiž presunúť práve čata vojenskej polície. Už skôr – od jesene, by mala v priestore základne Tarin Kowt v súčinnosti s holandskými vojakmi pôsobiť približne 35-členná slovenská strážna čata. Systém ich logistického zabezpečenia a ubytovania aj preto na mieste s našimi partnermi v ISAF riešil veliteľ Veliteľstva logistiky OS SR plk. gšt. Juraj Kríštofovič. Okrem iného na mieste preveroval možnosti prenájmu niektorých dopravných aj vojenských zariadení. Prenájom poskytuje agentúra

Severoatlantickej aliancie NAMSA a ukazuje sa, že v niektorých prípadoch by mohol byť výhodnejší ako preprava z republiky. Navyše – NAMSA má na mieste aj pripravené servisné tímy.

Slováci pôsobia v Afganistane od roku 2002. V operácii ISAF, ktorá je pre NATO kľúčovou, je nasadených spolu okolo 46-tisíc vojakov zo štyroch desiatok krajín. Naši vojaci tu už odvedli kus dobrej práce. A ešte viac jej na nich čaká.

Veliaci poddôstojník

„Tomáš, bolo to skvelé, si borec, úprimne ďakujem,“ povedal po rozlúčkovom podaní ruky slovenskému veliacemu poddôstojníkovi rotmajstrovi Tomášovi Kabaňovi starší adjutant Adri Blom, veliaci poddôstojník holandského vojenského kontingentu a zároveň hlavný veliaci poddôstojník na základni v Kandaháre. Muži, ktorých vekovo delila celá generácia (52 verus 28 rokov), ale v ISAF ich spájali rovnaký cieľ, si vymenili drobné suveníry a pod prístreškom v našom tábore si dali svoju poslednú spoločnú kávu.

„Nikto z našej rodiny profesionálnym vojakom nebol, ale s kamarátmi sme sa v detstve na vojakov hrávali celkom iste,“ usmial sa pri spomienke rotmajster Tomáš Kabaňa, ktorý vojenskú uniformu oblieka desať rokov. Po službe v Nitre bol prevelený do Serede, kde opäť pôsobí ako veliaci poddôstojník čaty. „Afganistan je moja druhá misia a aj keď to najmä pre manželku a dcérku nebolo jednoduché, išiel som dobrovoľne,“ povedal muž, ktorý v ISAF velil ôsmim poddôstojníkom. Usmerňoval činnosť ich družstiev, kontroloval plnenie rozkazov od veliteľov. Naopak, smerom k dôstojníkom prenášal požiadavky

mužstva, staral sa o personálne veci. „Dôležitá bola aj súčinnosť veliачích poddôstojníkov jednotlivých vojenských kontingentov. Na mítingu sme sa stretávali dvakrát týždenne a najčastejšie sme spolupracovali s Američanmi, Britmi, Kanadanmi či Holanďanmi.“ Na starosti mával aj zostavenie smútočnej jednotky, ktorá sa na letisku v rámci dôstojnej spoločnej ceremónie chodila lúčiť s padlými spolubojovníkmi z operácie ISAF. Koordinoval tých, ktorí sa zúčastňovali rozličných spoločných slávnostných nástupov. S kolegami hlavnými poddôstojníkmi jednotlivých vojenských kontingentov rokovali napríklad aj o stravovaní, obliekaní na základni či o celkovom systéme zabezpečenia účastníkov operácie. „Táto afganská operácia nie je jednoduchá a nebude krátka. Z koalíčných vojsk však cítim spolupatričnosť, odhodlanie, skutočnú vzájomnú podporu a súčinnosť, ktorej sme aj my, Slováci, dôležitou súčasťou“, dodal hrdo rotmajster Tomáš Kabaňa, odpil si z kávy a usmial sa na svoju malú dcérku. Jej tvár sa na neho usmievala z porcelánovej kávovej šálky.

Trio kapitánov

Riadenie operácií, organizácia transportov, bezpečnosť medzinárodných síl, zásobovanie, koordinácia súčinnosti s domácou armádou a policajnými zložkami – to všetko, a ešte oveľa viac je súčasťou práce Regionálneho veliteľstva ISAF – Juh v Kandaháre. V jeho štruktúrach pôsobia aj traja slovenskí kapitáni.

„Naše veliteľstvo pôsobí na juhu Afganistanu v oblasti, ktorú nemožno označiť za bezpečnú. Naopak. Preto každé rozhodnutie veliteľských štruktúr musí byť precízne a kompetentné,“ povedal kapitán Michal Brtko. Bohužiaľ, pretrvávajúce nebezpečenstvo potvrdila skutočnosť, že ak na začiatku nášho polhodinového stretnutia visela na veliteľstve na pol žrde zástava Veľkej Británie, počas neho ju čestná jednotka protokolárne spustila a na pol žrde vyvesila zástavu Rumunska. Aj naši traja dôstojníci stáli v pozore a vzdávali česť padlým spolubojovníkom. „V štábe pracujem najmä s Američanmi, Britmi, Austrálčanmi či Kanadanmi, ktorých rodný jazyk je angličtina.

Na každom slove záleží. Aj to je nápor na sústredenie, no bez toho to nejde“, dodal naostatok kpt. Brtko, skromný, ale rozhodný dôstojník.

„Každý sa každému snaží pomôcť, je to naozaj absolútny pocit, že sme na jednej lodi a že od nás všetkých závisia životy mnohých,“ konštatoval kapitán Radomír Botka. Tretím slovenským profesionálom na veliteľstve je kapitán Karol Lipka. „Je to o absolútnej dôvere a lojalite, pričom človek pri mierových nácvikoch ťažko pochopí všetko, čo tu prežívame naostro.“

Pevné nervy, zodpovednosť, lojalita, rozhľad, schopnosť úsudku a rozhodnutia, sústredené črty tváre, vyšportovaná postava. Charakteristika, ktorá „sedí“ na každého z troch kapitánov, ktorí zastupujú Ozbrojené sily Slovenskej republiky na veliteľstve koalíčných síl ISAF – Juh a ktoré zodpovedá za priestor tri razy väčší ako Slovensko.

Exotická dizertačka

zariadení, 55-stupňové vonkajšie teploty tiež urobia svoje....“ veľmi stručne naznačuje Ing. Kopecký hlavné črty svojich zistení z Afganistanu, ktoré zapracuje do dizertačnej práce, symbolizujúcej znovuoživujúce sa prepojenie praxe, výroby a akademickej obce.

Útok a návrat

Vo vzduchu bolo počuť krátky hvizd mínometného granátu – a perfektne vycvičení muži v púštnych maskáčoch so slovenským štátnym znakom reflexne zahľali za betónové prefabrikované „hradby“ chrániace pred črepinami a tlakovou vlnou. Silný tón sirén len pár hodín pred odchodom ôsmej rotácie slovenskej multifunkčnej ženijnej jednotky v afganskom Kandaháre ohlásil nepriateľský útok. Po vzdialenej detonácii si chlapi nacičenými pohybmi v pár sekundách obliekli nepriestrelné vesty, nasadili prilby a vzápätí už sedeli v kryte. Žiaden chaos, žiadna panika, ale profesionálne zvládnutá činnosť. Nie prvý, ani nie desiaty raz veliteľ roty kapitán Štefan Varga a jeho zástupca kapitán Slavomír Čmarada ráтали v kryte svojich mužov. „Teraz by tu mali s nami potíť trička tí dobráci, čo v diskusiách na internete spochybňujú našu vojenskú prácu. To by asi už potom toľko nemudrovali,“ bolo počuť z úst ženistov. Jeden z vojakov konča krytu potom do dlhého stĺpca dopísal dátum útoku. Ďalší, ktorý má z jednotky najväčší zmysel pre humor, začal s vtipnými poznámkami. Možno pre niekoho paradoxné – ale v kryte prvotnú napätú atmosféru vzápätí vystriedal smiech. Keď po pár desiatkach minút, keď už niektorí vojaci sediac na úzkych lavičkách z neohobľovaných dosák zadriemali, nočnou základňou zaznel tiahly tón sirény ohlasujúci koniec poplachu. „To nám pripravili na rozlúčku, bodaj ich...“ zneli ironické poznámky na adresu nepriateľov...

„Dôstojníci, vojaci! za vašu činnosť v misii ISAF v Afganistane vám všetkým úprimne ďakujem,“ zaznelo pri uvítacom nástupe 19. júna na bratislavskom letisku z úst generálporučika Petra Gajdoša, zástupcu náčelníka Generálneho štábu Ozbrojených síl SR, ktorý následne vyše pol stovku vojakov privítal chlapeckým podaním ruky. Po následných zdravotných prehliadkach 25. júna štátny tajomník Ministerstva obrany SR Daniel Duchoň spolu s náčelníkom Generálneho štábu Ozbrojených síl SR generálom Ľubomírom Bulíkom odovzdali príslušníkom 8. rotácie v ISAF na slávnostnom nástupe 2008 v priestoroch Ženijného práporu Sereď vojenské Medaily za službu v mierových a pozorovateľských misiách. „Pevne verím, že ste si vedomí dôležitosti vašej práce, ktorú ste v horúcom Afganistane vykonali. Práca, ktorú ste odvedli vo veľmi náročných podmienkach v prachu a pote. Verím, že ste na svoju prácu v Afganistane aj patrične hrdí. Nepochybujem o tom, že máte byť na čo hrdí. Dôkazom vašej svedomitej každodennej a profesionálnej práce sú vyznamenania a medaily, ktoré Vám boli dnes udelené,“ zdôraznil štátny tajomník Daniel Duchoň, pričom zdôraznil dôležitosť misie ISAF tak pre NATO, ako aj pre Slovensko ako spoľahlivého člena Severoatlantickej aliancie.

Vojenské odzdravenie „Slúžim vlasti“ zaznievalo v skvele ladiacej harmónii s potleskom manželiek, detí, rodičov či priateľov našich ženistov. Áno, aj im patrí veľké poďakovanie.

Štvorstranu pripravil **Pavol VITKO**

10 rokov v misii UNDOF

Slávnostný nástup príslušníkov misie UNDOF na Golanských výšinách 6. júna v priestoroch veliteľstva v Campe Faouar zavŕšil desaťročné pôsobenie slovenských vojakov v spomínanej misii OSN. Bola vytvorená na základe rozhodnutia Bezpečnostnej rady OSN z mája 1974, aby monitorovala dodržiavanie prímeria medzi Sýriou a Izraelom. Na slávnostnom akte sa zúčastnil minister obrany SR Jaroslav Baška, ktorého sprevádzal veľvyslanec Slovenskej republiky v Sýrskej arabskej republike Oldrich Hlaváček, náčelník Generálneho štábu OS SR generál Ľubomír Bulík, náčelník štábu riadenia operácií GŠ OS SR generálmajor Jaroslav Vývlek a ďalší hostia.

Veliteľ misie UNDOF rakúsky generálmajor Wolfgang Jilke a náčelník Generálneho štábu Rakúskej armády generál Edmund Entacher v príhovoroch vysoko ocenili desaťročné pôsobenie slovenských vojakov v misii na Golanských výšinách i celkovú spoluprácu so slovenskými

ozbrojenými silami. Veď slovenskí a rakúski vojaci spoločne pôsobili v rámci rakúsko-švajčiarsko-slovenského práporu v misii KFOR v Kosove, slovenskí vojaci prevzali po svojich rakúskych kolegoch velenie v sektore IV. v misii UNFICYP na Cypre, boli v spoločnej strážnej jednotke v rámci misie Európskej únie ALTHEA v Bosne a Hercegovine.

SLOVENSKO JE NA VÁS HRDÉ

„Ministerstvo obrany, ozbrojené sily a celá Slovenská republika sú hrdí na to, čo ste za posledných desať rokov v misii UNDOF urobili,“ podakoval Jaroslav Baška našim vojakom na slávnostnom nástupe. Zdôraznil, že v nasledujúcom období sa naše ozbrojené sily v súlade so zahraničnopolitickými prioritami Slovenska sústredia na tri hlavné misie: KFOR v Kosove, ISAF v Afganistane a UNFICYP na Cypre.

Slovenská zástava bola počas slávnostného nástupu stiahnutá zo stožiaru. Posledný veliteľ slovenského kontingentu podplukovník Jozef Figura ju odovzdal

Jaroslavovi Baškovi. Nahradila ju chorvátska zástava, lebo práve chorvátski vojaci striedajú v misii svojich slovenských kolegov. Minister obrany Chorvátska Branko Vuketič podakoval slovenskej strane za všestrannú pomoc pri príprave vojakov svojej krajiny do misie UNDOF. Pripomenul, že pre jeho krajinu je obzvlášť významné, že sa z konzumenta zabezpečenia mieru (na území Chorvátska pôsobili v mierových misiách aj slovenskí vojaci) stáva postupne jeho rozširovateľ v nepokojných regiónoch sveta (chorvátski vojaci pôsobia aj v Afganistane).

Minister obrany SR Jaroslav Baška spoločne s veliteľom misie UNDOF generálmajorom Wolfgangom Jilkem odhalili pamätnú tabuľu pred štábom práporu a umiestnili pamätnú plaketu v priestoroch dôstojníckeho klubu. Obe budú pripomínať desaťročné pôsobenie slovenských vojakov pri udržiavaní prímeria na Golanských výšinách. „Som rád, že som mal tú česť spolupracovať so slovenskými vojakmi. Odviedli tu veľmi dobrú prácu,“ povedal generálmajor Wolfgang Jilke.

STRIEDANIE STRÁŽÍ

Šéf rezortu obrany s generálom Bulíkom navštívili pozíciu číslo 16. Veliteľ 3. slovenskej rotý kapitán Roman Bobaľ hosti oboznámil s postupným odovzdávaním pozícií

chorvátskej strane. „Chorváti prišli dobre pripravení. Veľmi si pochvalovali najmä svoj pobyt v martinskom výcvikovom stredisku vojenských misii, kde ich naši skúsení inštruktori oboznámili s podmienkami služby na Golanských výšinách. Časť ich veliteľského zboru bola v máji aj priamo v našom priestore pôsobenia. Snažili sme sa ich pripraviť na všetko, čo ich môže pri plnení úloh misie stretnúť. Velitelia našich jednotlivých pozícií v posledných dňoch postupne zapájali chorvátskych vojakov do plnenia úloh spoločne s našimi

vojakmi,“ spomína posledný veliteľ slovenskej roty kapitán Roman Bobaľ, ktorého materským útvarom je michalovský samohybný delostrelecký oddiel. Podľa neho za úspešným pôsobením slovenských vojakov je aj veľmi dobrá práca veliteľov jednotlivých pozícií: rotných Mikuláša Knapíka, Juraja Vertigáča, Pavla Kaščáka, Jozefa Rancára i Gabriela Tótha.

ZAPADNUTÍ SNEHOM

Veliteľ pozície číslo 17 rotný Juraj Vertigáč z trenčianskeho práporu podpory velenia pozemných síl vojakom od Jadranu okrem iného pripomenul, že zima dokáže byť aj v podmienkach Stredného Východu poriadne krutá. „Vrcholky najvyššej hory Golan Hermonu (nadmorská výška 2814 metrov nad morom) i niektorých ďalších kopcov sú ešte v polovici júna pokryté snehovou čapicou. Vo februári tohto roku, keď napadlo meter a pol až dva metre snehu, sme boli štyri dni odrezaní od zvyšku práporu. V snehu zapadla aj spoločná japonsko-rakúska vyslobodzovacia jednotka a musela s nami nedobrovoľne prežiť nejaký čas v našej pozícii. Zima sa veru na Golanoch príliš nebabre,“ pripomína rodák z Továrneho v okrese Vranov rotný Juraj Vertigáč. Na Golanoch bol dva razy. Najskôr na pozícii číslo 10 ako personalista, neskôr veliteľ čaty. Tentoraz bol veliteľom 4. družstva, ktoré strážilo pozíciu číslo 17. V malom kolektíve sa veľmi rýchlo spoznali. Veliteľ musel riešiť aj osobné problémy svojich vojakov. Keď hrozila ponorková choroba, vojaci sa vymenili. Odišli na inú pozíciu... Veliteľ posledného slovenského kontingentu v misii UNDOF podplukovník Jozef Figura je veľmi rád, že z vojakov rôznych útvarov (väčšinu tvoril jeho vlastný michalovský samohybný delostrelecký oddiel a trenčiansky prápor podpory velenia pozemných síl) sa podarilo vytvoriť jednoliaty kolektív, ktorý Slovensku urobil dobré meno.

Text a foto **Jozef ŽIAK**

Slovenský kontingent začal plniť svoje úlohy v misii OSN UNDOF 15. mája 1998 na základe uznesení Národnej rady SR č. 862/1997 a č. 104/1998. Prvé obdobie (do mája 1999) pozostával z jednej čaty (35 osôb), ktorá bola súčasťou 3. roty rakúskeho práporu a pôsobila zo štyroch pozícií. Od mája 1999 už išlo o kompletnú rotu, ktorá prevzala kompletný priestor zodpovednosti rakúskej roty. Celý kontingent mal 95 osôb. Slovenský kontingent zodpovedal za vyše 60 kilometrov štvorcových nárazníkovej zóny medzi sýrskymi a izraelskými vojskami, v prevažne hornatom území. V nadmorskej výške od 1000 až do 1400 metrov (pozícia číslo 17). Celkovo sa v misii UNDOF vystriedalo počas 20 rotácií takmer 1 100 príslušníkov slovenských ozbrojených síl (z toho 11 žien). Prvým veliteľom kontingentu bol kapitán Rastislav Raša, posledným podplukovník Jozef Figura. V misii sa vystriedali vojaci mnohých útvarov. Posledný kontingent tvorili predovšetkým príslušníci michalovského samohybného delostreleckého oddielu a trenčianskeho práporu podpory velenia pozemných síl. Najťažšie obdobie prežili v roku 2006, počas ozbrojeného konfliktu v neďalekom Libanone medzi hnutím Hizballáh a izraelskou armádou. Vtedy prudko narástol počet incidentov namierených proti vojakom UNDOF a niekoľko rakiet Hizballáhu dopadlo neďaleko postavení rakúskeho práporu. Piateho júna odletela do vlasti prvá skupina 47 slovenských vojakov, 12. júna ich nasledovala druhá časť. Tento deň sa stal zároveň aj posledným dňom desaťročného pôsobenia slovenských vojakov v misii OSN UNDOF. Región však nezostane celkom bez slovenskej prítomnosti. Naši traja pozorovatelia pod vedením podplukovníka Michala Rohledera naďalej pôsobia v mierovej pozorovateľskej misii UNTSO.

Americké psovodky

Dva májové týždne trval intenzívny praktický výcvik psovodov vojenskej polície, ktorý viedli skúsené inštruktorky amerických ozbrojených síl v priestoroch Výcvikového strediska Vojenskej polície v Hronseku. Kurz sa uskutočnil v rámci Medzinárodného vojenského vzdelávacieho a výcvikového programu USA (IMET), ktorý u nás zabezpečuje Úrad obrannej spolupráce (ODC) amerického veľvyslanectva na Slovensku.

Staršia seržantka amerických vzdušných síl z leteckej základne Incirlik v Turecku Sharlene Danielsová nebola na Slovensku prvý raz. Už vlni v septembri sa zúčastnila na prvom školení svojich slovenských kolegov. Rodáčka z Floridy pôsobí v armáde už 16 rokov. Jej brat a sestra boli tiež v ozbrojených silách, ale dodnes v nich zostala len Sharlen.

PREDPOVEDE NEKLAMALI

Za ten čas získala ako príslušníčka vojenskej polície, špecialista psovod – inštruktor, bohaté skúsenosti. Nie len zo základní v USA, ale aj z Kórei, Japonska, Nemecka a Turecka. Pracovala s mnohými psami, ale v pamäti jej nadhlo zostal najmä prvý pes: Nora. V poslednom období sa stretáva prevažne s plemenom belgický

ovčiak. Podľa jej skúseností je veľmi vhodný na plnenie úloh v rámci vojenskej polície. Na tureckej základni si vymieňa skúsenosti so psovodmi, ktorí pôsobia na území Iraku. Práve ich poznatky a odporúčania sú veľmi dôležité pri príprave nových psovodov.

„Na Slovensko som prišla s určitými očakávaniami. Predovšetkým spoznať nových ľudí, ich spôsob práce a priznať sa, že išiel o vás chýr, že máte skúsenosti z výcviku hliadkových psov. Predpovede neklamali. Naozaj v tejto oblasti dosahujú vaši psovodi vysokú úroveň. My sa naopak chceme podeliť s našimi skúsenosťami z vyhľadávania a detekcie výbušnín,“ konštatuje Sharlen.

Spoločne s ňou viedla na Slovensku kurz aj jej kolegyňa seržantka Jennifer Deanová. Rodáčka zo štátu New York síce zatiaľ nemá toľko skúseností a turecká základňa je jej prvým

zahraničným pôsobiskom, na pobyt na Slovensku sa však tešila. „Sharlen ma svojim rozprávaním prilákala. Nie som sklamaná. V strážnej službe a príprave hliadkových psov máte skutočne veľmi pekné výsledky,“ priznáva americká inštruktorka.

CHÝBAJÚ NÁM ZAHRANIČNÉ SKÚSENOSTI

Náčelník skupiny výcviku psov a psovodov odlúčeného pracoviska Výcvikového strediska Vojenskej polície v Hronseku nadrotmajster Ondrej Bihari konštatuje, že doposiaľ nám ešte chýbajú skúsenosti zo zahraničných misií. „Do istej miery je to opodstatnené, veď kynológia existuje v podmienkach vojenskej polície len niečo viac ako rok. Chýbajú nám aj skúsenosti z vyhľadávania a detekcie výbušnín. Práve americké ozbrojené sily majú v tejto oblasti veľké poznatky. V poslednom období najmä z Iraku a Afganistanu. Preto sme vďační za poznatky, ktoré americké inštruktorky v priebehu kurzu dali našim psovodom. Uľahčia aj prípravu na prípadné budúce vyslanie slovenských psovodov vojenskej polície do zahraničných misií. Na druhej strane sa môžeme pochváliť skúsenosťami zo strážnej a hliadkovej služby. Majú svoj základ ešte v bývalej federálnej armáde a výbornej práci výcvikového centra v Grabštejne,“ vysvetľuje nadrotmajster Bihari.

Jedným zo štyroch frekventantov kurzu bola aj prvá psovodka v rámci vojenskej polície čatárka Lucia Filsáková z topolčianskeho útvaru vojenskej polície. „Vidieť, že americké inštruktorky majú bohaté praktické skúsenosti. Lepšie nám osvetlili jednotlivé postupy pri vyhľadávaní a detekcii výbušnín v rôznych priestoroch, terénoch. Kurz bol pre mňa a moje ďalšie profesionálne napredovanie veľmi prospešný,“ hovorí čatárka Filsáková. Spoločne s ňou si certifikát prevzali aj...

Vedúci oddelenia vojenskej kynológie riaditeľstva Vojenskej polície Mgr. Miroslav Surový dodáva, že v poslednom období vojenští policajti nadviazali veľmi dobré kontakty aj so svojimi českými kolegami, ktorí majú praktické skúsenosti z použitia psov a psovodov v Kosove, Iraku i v Afganistane. Obdobná spolupráca sa podľa jeho slov rysuje aj s vojenškou políciou poľskej armády. Všetko s cieľom získané skúsenosti zo zahraničných misií čo najlepšie zúročiť v príprave psovodov a psov slovenskej vojenskej polície.

Jozef ŽIAK
Foto Peter DOVINA

Rekordný Kemp na Lešti

V tomto roku sa už po štvrtý raz zišli vo Vojenskom výcvikovom priestore Lešť stredoškólači z celého Slovenska, aby si v priebehu vojensko-branného cvičenia Kemp 2008 od 23. do 26. júna vyskúšali, aké je to byť profesionálnym vojakom. Päť dní bolo zaplnených lákavým, no niekedy poriadne náročným programom.

Štyridsať šesť členných družstiev (štyria chlapci, dve dievčatá) bolo začlenených do čiat regrutačných stredísk. Čakal ich cvičný bojový poplach, prekonanie vodnej prekážky, strelba zo samopalu a vzduchovky, plazenie, lezenie, maskovanie, prežitie v núdzových podmienkach, ale aj výcvik na lezeckom trenažéri Jakub, či paintbalový turnaj.

No azda najviac museli všetci siahnuť na dno svojich fyzických, no najmä psychických síl počas záverečného dňa. Čakal ich totiž branný pretek. Posledný úsek, v ktorom najskôr museli ošetriť zraneného člena družstva a odniesť ho na nosidlách do cieľa, absolvovali premočení a zablatení od hlavy až po päty. Víťazný pohár a postup na medzinárodné preteky v Poľsku získali študenti Strednej zdravotnej školy zo Žiliny. Do Žiliny v tomto roku putuje aj Pohár ministra obrany, ktorý z rúk Jaroslava Bašku prevzal veliteľ čaty žilinského regrutačného strediska rotmajster Peter Tóth.

Minister obrany ocenil úsilie a snahu účastníkom Kemp-u zvládnuť všetky nástrahy. „Som rád, že ste mali možnosť aspoň trochu nazrieť do tajov vojenského remesla a chodu našich ozbrojených síl. Dúfam, že sa s niektorými v budúcnosti stretnem aj ako s profesionálnymi vojakmi,“ vyhlásil na slávnostnom ukončení Kempu Jaroslav Baška. Sprevádzal ho štátny tajomník MO SR Daniel Duchoň a riaditeľ Ústavu špeciálneho zdravotníctva a výcviku MO SR brigádny generál Pavol Maslík.

V predposledný deň si účastníci zmerali sily v paintbalovom turnaji. Najlepšiu mušku mali tentoraz študenti košického Stredného odborného učilišťa železničného, ktorým náčelník Generálneho štábu OS SR generál Ľubomír Bulík odovzdal víťaznú trofej. Študentov potešila svojím vystúpením v improvizovanom amfiteátri pri vododrome aj superstárka Dominika Mirgová.

Veliteľ Kemp-u plukovník Peter Vavrik bol s jeho priebehom spokojný. A to nielen preto, že sa ho zúčastnil rekordný počet účastníkov (234), ale predovšetkým preto, že sa podarilo stredoškolskej mládeži priblížiť ozbrojené sily, jej zbrane, techniku, ale aj úlohy, ktoré plnia profesionálni vojaci. Aj preto si – podľa výsledkov ankety medzi stredoškólačkami – vie značná časť z nich (188) predstaviť ako svoje budúce povolanie práve vojenské...

Jozef ŽIAK

Foto kpt. Otakar HRABÁK, Jozef ŽIAK

Dni národnej hrdosti v Piešťanoch

Jednou z možností pripomenúť si 15. výročie Ozbrojených síl Slovenskej republiky boli aj 2. Národné letecké dni v Piešťanoch. Pod záštitou prezidenta SR Ivana Gašparoviča a predsedu vlády SR Roberta Fica sa uskutočnili v dňoch 14. a 15. júna. Slávnostne ich otvoril minister obrany SR Jaroslav Baška spolu s predsedom Trnavského samosprávneho kraja Tiborom Mikušom.

Na slávnostnom akte bol prítomný štátny tajomník MO SR Daniel Duchoň, náčelník Generálneho štábu OS SR generál Ľubomír Bulík, jeho zástupca generálporučík Peter Gajdoš, veliteľ vzdušných síl generálmajor Juraj Baránek, veliteľ pozemných síl generálmajor Milan Maxim a ďalší zástupcovia rezortu obrany a velenia ozbrojených síl. Na leteckých dňoch sa ukážkami svojho umenia predstavili zástupcovia letectiev krajín Višehradskej štvorky: Slovenska, Maďarska, Poľska a Českej republiky.

ČESKÉ PREMIÉRY

Do Piešťan zavítal aj náčelník generálneho štábu Armády Českej republiky generálporučík Vlastimil Pícek a veliteľ vzdušných síl AČR generálmajor Ladislav Minařík. Naši západní susedia predstavili slovenskej verejnosti letové i pozemné ukážky viacúčelového nadzvukového stíhacieho lietadla JAS-39C Gripen, podzvukové bojové lietadlo L-159A-ALCA, ako aj Air-

bus A319CJ. Česi majú v súčasnosti dva Airbusy, ktoré slúžia aj na prepravu ústavných činiteľov. Lietadlá možno podľa potrieb upraviť na verziu VIP pre 44 cestujúcich alebo Economy. Vtedy je kapacita stroja 100 cestujúcich. Stroj možno veľmi rýchlo prestavať aj na prepravu pacientov. Divácky veľmi zaujímavá bola najmä slovenská premiéra Gripenu. Pilot z leteckej základne Čáslav na ňom predviedol všetko, čo tento stroj s deltakrídлом a plávajúcím predkrídлом, ktorý je vo výzbroji českej armády od apríla 2005, dokáže.

Generálmajor Minařík sa stretol so svojimi slovenskými kolegami, s ktorými ho spája nielen spoločná letecká škola v Košiciach, pôsobenie v leteckých útvaroch bývalej federálnej armády, ale aj terajšia obojstranne výhodná spolupráca oboch letectiev. „Som rád, že v Kosove za nás na pol roka zaskočili slovenskí piloti a technici s vrtuľníkmi Mi-17, kým naše stroje boli na generálnych opravách. Vojaci oboch armád šíria aj na Balkáne dobré meno československej leteckej školy,“ konštatoval český veliteľ letectva.

NÁVRAT ORLIKA

Naši severní susedia sa prezentovali divácky veľmi úspešným vystúpením akrobatickej skupiny Orlik s turbovrtuľovými lietadlami PZL-130 Orlik. Skupina vznikla v roku 1998 na letisku v Radome a spomínaný typ lietadla slúži v poľskom vojenskom letectve na základný a zdokonaľovací výcvik pilotov. Akrobati sa

predstavili v rôznych kútoch Európy. Na Slovensku boli naposledy v Bratislave na medzinárodných leteckých dňoch SIAD 2002.

Na piešťanskom letisku predviedli aj efektívnu ukážku možnosti dopravného lietadla C-295M od španielskej spoločnosti CASA, ktoré Poliaci s úspechom využívajú aj na transport svojich vojakov i materiálu zo zahraničných misií. Lietadlo môže prepraviť 75 vojakov alebo 48 výsadkárov s kompletnou výzbrojou a výstrojom. V prípade zdravotníckej záchrannnej operácie môže CASA previesť 27 ležiacich pacientov a štyroch zdravotníkov, ktorí ich sprevádzajú. Minister obrany Jaroslav Baška v Piešťanoch pripomenul, že v dohľadnom čase sa začne riešiť aj otázka nákupu dopravných lietadiel pre naše ozbrojené sily. Naši južní susedia sa okrem iného predstavili letom veľmi pekne renovovaného, dnes už historického dopravného lietadla Li-2 i lietadlom L-39.

TO NAJLEPŠIE, ČO DOMA MÁME

Domáce slovenské vzdušné sily tisícami divákov ukázali prakticky všetky druhy leteckej techniky, ktorú majú vo výzbroji. Od modernizovaných lietadiel MiG-29 zo sliackej leteckej základne, cez vrtuľníky Mi-17 (nedávno sa vrátili s úspešnej misie v silách KFOR v Kosove), Mi-24 (veliteľ leteckej základne v Prešove plukovník Miroslav Korba ukázal vysokú pilotáž s týmto strojom), lietadlá L-39, L-410 i An-26.

Pôsobivý bol výsoký prísušníkov žilinského pluku špeciálneho určenia z vrtuľníka Mi-17, následné zaistenie hľadanej osoby a jej letecký transport.

Návštevníci leteckých dní sa oboznámili s celým spektrom výzbroje našich ozbrojených síl. Od protiletadlového raketového kompletu S-300 PMU, cez protichemickú verziu Aligatora, samohybnú delostreleckú húfnicu Zuzana, odminovacie zariadenie Božena, raketomet Modular, modifikácie Tatrpanu až po prostriedky individuálnej ochrany a výbavy profesionálnych vojakov. Zaujali aj ukážky výstroja, techniky a výcviku vojenskej polície, vrátane použitia psov. Veľkej pozornosti sa tešilo vystúpenie prísušníkov levicej prieskumnej roty. Najmä prvky sebaobrany a boj zblízka, ako aj súborné cvičenie KATA.

Svojou technikou, najmä hákovým nakladačom kontajnerov a ich stranovým prekladačom sa prezentovali prísušníci hlohovského multifunkčného práporu. Dlhé rady záujemcov však boli predovšetkým pri ich vojenskej poľnej pekární. Neľutovali a vystáli si aj rad, len aby ochutnali pravý vojenský chliebik s rôznymi príchuťami. Prilákala ich jeho vôňa. Aj rodinu Martina Kováča z Nitry. Ten len konštatoval, že v čase jeho vojenčiny v západných Čechách veru takú dobrú chuť nemal...

Najmä pre deti a mládež pripravili rôzne atrakcie prísušníci regrutačných stredísk. Na letisku ožila pri dynamických ukážkach aj technika Vojenského historického múzea Piešťany. Priamo v priestoroch múzea si mnohí prezreli i expozíciu Výzbroj Československej armády v rokoch 1945 – 1992, ako aj výstavu: M. R. Štefánik astronóm, vojak, politik.

Celkovo sa na zabezpečení národných leteckých dní v Piešťanoch zúčastnilo 466 prísušníkov ozbrojených síl so 70 kusmi rôznej techniky. V oba dni si našlo cestu na piešťanské letisko takmer 40 tisíc návštevníkov.

Text a foto **Jozef ŽIAK**

Kontrolný deň na ministerstve

Ministerstvo obrany SR 9. júna navštívil predseda vlády SR Robert Fico, aby spoločne s ministrom obrany SR Jaroslavom Baškom, štátnym tajomníkom MO SR Danielom Duchoňom a ostatnými hlavnými funkcionármi ministerstva zhodnotili plnenie Programového vyhlásenia vlády SR na ministerstve obrany.

Premiér vyzdvihol profesionalitu našich vojakov, ktorí robia Slovenskej republike dobré meno v zahraničných misiách. Vláda je pripravená podporovať vysielanie ďalších vojakov do zahraničia. Podmienkou však podľa premiéra je chrániť vojakov a nevystavovať ich riziku, ktoré nezodpovedá ich výcviku a pripravenosti. Druhým okruhom rozhovorov bol rozpočet rezortu ministerstva obrany, ktorý bol v roku 2008 vyšší oproti roku 2007, no premiér avizoval, že ďalšie zvyšovanie v budúcom období neočakáva. Aféry, poškodzujúce dobrý obraz o armáde boli treťou témou rozhovorov. Robert Fico zdôraznil, že v budúcnosti by personálne opatrenia mali byť prísnejšie a hlbšie ako v minulosti. Za dôležité považuje dobre reprezentovať rezort nie len v zahraničí, ale aj na území Slovenskej republiky. S tým súhlasí aj minister obrany Baška, ktorý doplnil že „darmo môžeme mať dobré meno v zahraničí, ale keď si ho nedokážeme ušetriť a obhájiť pred samotnými občanmi Slovenskej republiky, tak je to naozaj veľmi zlé“. Minister obrany potvrdil, že ministerstvo pokračuje v naplňaní požiadavky znižovania stavu pracovníkov. J. Baška informoval, že redukovať sa nebude len počet zamestnancov, ale finančné prostriedky sa budú hľadať aj zefektívnením jednotlivých činností – napríklad predajom prebytočného majetku, či zefektívnením činnosti zariadení, ktoré má rezort v kompetencii.

(buj)

Foto **Peter DOVINA**

Pri príležitosti 110. výročia narodenia generála Štefana Jurecha sa v Trenčíne 24. júna uskutočnil odborný seminár, ktorý zorganizovalo veliteľstvo pozemných síl v spolupráci so Slovenským zväzom protifašistických bojovníkov, Vojenským historickým ústavom, Múzeom SNP a Slovenskou historickou spoločnosťou SAV.

Veliteľ pozemných síl generálmajor Milan Maxim zdôraznil, že aj takýmto spôsobom splácame dlh v komplexnom a ideologiami neskreslenom poznaní svojej vlastnej vojenskej histórie. Potom spoločne s tajomníkom SZPB plk. v. v. Tomášom Švecom a synom generála Jurecha Marcelom, ktorý žije v Kanade položili veniec k pamätnej tabuli na budove pozemných síl, kde generál Jurech v čase druhej svetovej vojny pôsobil.

Riaditeľ VHÚ pplk. Miloslav Čaplovič, jeho pracovníci plk. v. v. Jozef Bystrický a pplk. Štefan Sumichrast, ako aj pplk. v. zál. Petr Švanda zo SZPB a Ján Stanislav z Múzea SNP v Banskej Bystrici sa vo svojich vystúpeniach snažili priblížiť životné osudy rodáka z Bošáče. Od čias prvej svetovej vojny, keď bojoval na troch frontoch (najmä ako príslušník 71. trenčianskeho pešieho pluku), cez jeho účasť v bojoch proti maďarským bolševikom pri obrane Československa v roku 1919 až po jeho pôsobenie ako veliteľa rýchlej divízie na Kaukaze a Kryme v rokoch 1942- 43 a nevydarený pokus divízie o prechod na sovietskú stranu. Pripomenuli zatknutie generála začiatkom septembra 1944 nemeckým gestapom, jeho väznenie vo Viedni, Brne a Berlíne a popravu v marci 1945 v koncentračnom tábore Flossenburg.

Text a foto **Jozef ŽIAK**

Spomienka na generála Jurecha

Letná škola

Za účasti štátneho tajomníka MO SR Daniela Duchoňa 30. júna na pôde Národnej akadémie obrany maršala Andreja Hadíka v Liptovskom Mikuláši otvorili 3. medzinárodnú Letnú školu mladých profesionálov. Hlavným organizátorom je Centrum pre európske a severoatlantické vzťahy (CENAA). Zúčastnilo sa 25 študentov magisterského a doktorandského štúdia politológie a medzinárodných vzťahov z Bulharska, Srbska, Chorvátska, Moldavska, Bosny a Hercegoviny, Kosova, Poľska, Nemecka, Ukrajiny a Slovenska.

V Letnej škole prednášal rad významných osobností ako brig. gen. Pavel Macko, zo Spojeneckého veliteľstva pozemných síl z Heidelbergu, ktorý pôsobil v Hlavnom veliteľstve aliančnej operácie ISAF v Kábuli, ďalej zástupca veľvyslanca USA v SR Lawrence R. Silverman, Igor Slobodník, bývalý veľvyslanec SR pri NATO. Po štyroch dňoch prednášok, dynamických workshopov, interaktívnych diskusií, seminárov sa z Liptovského Mikuláša študenti presunuli na Ukrajinu, kde pokračovali vo vzdelávacom programe ešte ďalšie tri dni. V Užhorode boli predmetom letnej školy otázky Ukrajiny ako súčasti euroatlantického bezpečnostného spoločenstva. Letnú školu absolvovali študenti 3. ročníka Akadémie ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika Liptovský Mikuláš voj. Ján Tarnocý a voj. Lucia Machajdiková.

PhDr. **Alena HARAGOVÁ**

V utorok 24. júna sa na letisku Sliač konalo medzirezortné cvičenie Renegát II – jedno z najväčších a najkomplexnejších protiteroristických cvičení v histórii Slovenskej republiky. Podieľali sa na ňom príslušníci Ministerstva obrany SR, Ministerstva vnútra SR a orgánov samosprávy. Námetom cvičenia bolo riešenie situácie ktorá vznikla na palube lietadla spoločnosti Air BLUE na linke Bratislava – Brusel krátko pred 10,30 hod., keď sa lietadlo vo vzdušnom priestore SR stalo objektom únosu. Pohotovostný systém vzdušných síl OS SR identifikoval lietadlo a okamžite informoval ministra obrany SR. Pohotovostné letecké jednotky lietadlo následne eskortovali na letisko Sliač. Celú situáciu riadil Krízový štáb zložený z funkcionárov rezortov vnútra, obrany a miestnej samosprávy. Policajný zbor urobil nevyhnutné opatrenia, bola vytvorená vonkajšia a vnútorná uzávača príľahlých cestných komunikácií, priestor letiska Sliač bol hermeticky uzavretý. Kontakt s únoscami bol nepretržite udržiavaný prostredníctvom špeciálneho tímu policajných vyjednávačov. Úlohou príslušníkov 5. pluku špeciálneho určenia zo Žiliny bolo plnenie asistenčných úloh v prospech Útvaru osobitného určenia Prezídia policajného zboru. Na ploche letiska mali nasadené ostreľovacie a pozorovacie tímy a udržiavali vnútorný periméter letiska.

Na cvičení sa zúčastnili aj pracovníci Leteckého útvaru úradu na ochranu ústavných činiteľov a diplomatických misí, Letiska Sliač a.s., príslušníci Leteckej základne Sliač, Krajského riaditeľstva hasičského a záchranného zboru Banská Bystrica a Vojenskej polície.

Text a foto **npor. Mário PAŽICKÝ**

Pokus o únos lietadla na Sliači

Celoživotný priekopník

Medailu „Za rozvoj AOS“ udelil rektor Akadémie ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika, za mimoriadne zásluhy pri budovaní a rozvoji vojenského vysokého školstva na Liptove, dlhoročnému pedagógovi VVTŠ a Vojenskej akadémie, emeritnému profesorovi akadémie, profesorovi Jánovi Chmúrnemu (1923). Profesor Chmúrny má veľký podiel na výraznom rozvoji a pevnom mieste Akadémie ozbrojených síl medzi vedeckými inštitúciami a vysokými školami, a to nielen na Slovensku, ale aj v sústave európskych vojenských škôl. Po celý čas aktívne pôsobil v mnohých domácich i zahraničných vedeckých inštitúciách a výboroch. Výrazne sa angažoval v rozvoji rádioelektronického priemyslu a výskumu na Slovensku a v rozvoji slovenskej televízie. V SR vytvoril vedeckú školu číslicového/digitálneho spracovania signálov rečových a najmä obrazových.

Aj v súčasnosti sa aktívne zaujíma o dianie v oblasti výskumu a vývoja v Akadémii ozbrojených síl. Pôsobí v redakčnej rade časopisu AOS Science & Military a je recenzentom mnohých odborných článkov z oblasti elektrotechniky a elektroniky. Ostal však verný aj bývalému bratislavskému a košickému pracovisku.

Text a foto **Soňa JAROŠOVÁ**

Medaila Záslužnej légie

Velvyslanec USA Vincent Obsitnik odovzdal 25. júna v Bratislave významné ocenenie Spojených štátov amerických za zásluhy príslušníkovi Vzdušných síl SR plukovníkovi Miroslavovi Giertlimu. Medailou Záslužnej légie (Legion of Merit) udeľuje prezident USA.

„Poslanie ako pridelenec obrany na území USA nie je jednoduchá záležitosť. Amerika je veľmi dôležitý partner SR v oblasti spolupráce medzi ozbrojenými silami. Bola to veľmi dôležitá a zodpovedná misia,“ povedal Giertli. Ocenenie dostal za výnimočne záslužnú prácu vo funkcii pridelenca obrany SR v období jún 2005 až september 2007. Jeho osobné úsilie posilnilo vzájomnú spoluprácu a vzťahy medzi Vzdušnými silami SR a USA. M. Giertli zohral kľúčovú úlohu pri účasti Slovenska na prvej medzinárodnej konferencii o vojenských nákladných lietadlách, ktorá otvorila dvere novým partnerstvám a výcvikovým možnostiam.

Plukovník Giertli významným spôsobom podporil veliteľa Vzdušných síl (VS) SR počas jeho účasti na Globálnej konferencii veliteľov vzdušných síl 2007, čím prispel k posilneniu spolupráce a k budovaniu užších bilaterálnych vzťahov medzi VS SR a USA.

Vysoká iniciatíva, vynikajúce vodcovstvo a osobná vytrvalosť, to sú vlastnosti, ktoré charakterizujú prácu plk. Giertliho počas celého obdobia. Vyslúžili uznanie jemu, Vzdušnými silám SR i celej Slovenskej republike.

Text a foto **(buj)**

Po boku prezidenta

Zodpovednosť za čestné stráženie osoby prezidenta Slovenskej republiky a jeho sídla nesú na svojich pleciach príslušníci jedného z elitných útvarov ozbrojených síl. Byť príslušníkom Čestnej stráže prezidenta SR nie je také ľahké, ako sa zdá...

Útvar je podriadený Kancelárii prezidenta SR a jeho prvoradou úlohou je zabezpečovanie štátnych a protokolárnych akcií hlavy štátu. Jeho príslušníci vykonávajú uvítacie ceremonie hlavných predstaviteľov cudzích štátov, veľvyslancov a iných hostí, ktorých prijíma slovenský prezident. Zúčastňujú sa na jeho spoločenských akciách a zabezpečujú rôzne pietne akty. Okrem iného sa spolupodieľajú napríklad aj na regrutačných aktivitách ozbrojených síl. Vidieť ich

môžeme najčastejšie v priestoroch Prezidentského paláca, Reduty, v budove starej národnej rady a na Bratislavskom hrade. Pri rôznych slávnostných príležitostiach a aktivitách hlavy štátu pôsobia v rámci celej republiky.

Veľa ľudí si prácu príslušníka tejto jednotky predstavuje veľmi jednoducho avšak dosť „čierno-bielo“. Zrejme pre väčšinu z nás je táto profesia len o tom „iba“ niekde stáť a v daný okamih vzdať poctu. Pravda, takto ponímané to vyzerá dosť jednoducho. Lenže skúste stáť v pozore bez jediného pohnutia čo i len pol hodiny. Každý, kto si to vyskúšal, musí uznať, že to nie je také jednoduché. Svoje o tom vie aj veliteľ čaty npor. Marián Mäsiar: „Pri dlhotrvajúcich akciách vám doslova tŕpne telo. Spomínam si, ako sme pri

jednom takom dlhom podujatí mali zhruba po hodine a pol vzdávať poctu so šablou. Aj keď som bol pripravený, po povel som nebol schopný zdvihnúť ruku. Po takom čase stáť bez pohnutia ma jednoducho neposlúchla. Nemohol som s ňou ani pohnúť. Musel som si doslova pomôcť druhou rukou spoza chrbta,“ zaspomínal tridsaťjedenročný rodák z Krupiny, ktorý v jednotke slúži od roku 2003. Výrazným faktorom je aj vplyv počasia. Úlohy čestného stráženia si musia vojaci zodpovedne plniť v každom počasí – pri hlbokých mrazoch, v búrkach, či tropických horúčavách.

IBA ŠPIČKA ĽADOVCA

„Veľa ľudí si myslí, že táto práca je iba o tom, že raz týždenne zabezpečiť nejakú oficiálnu akciu. Náš vojak sa tam postaví a zvyšok týždňa hrá futbal alebo niečo podobné. Ale nie je to tak!“ zdôraznil veliteľ útvaru Čestnej stráže prezidenta SR plukovník Rudolf Kebísek. „To čo verejnosť vidí, je iba malé percento z našej práce. Neustále prebieha bežný, každodenný výcvik. Kuchári sa zdokonaľujú vo varení v poľných podmienkach, vodiči absolvujú zdokonaľovacie jazdy, prebieha výcvik v taktickej, topografickej príprave, RCHBO, streľbe a veľa ďalších odborných zamestnaní. Naši príslušníci vykonávajú činnosti ako vojaci iných útvarov s tým rozdielom, že majú podstatne viac porádovej a odbornej prípravy. Okrem iného musia ovládať aj protokol a zásady spoločenského správania často aj na najvyššej úrovni. Tým, že sa zúčastňujú spoločenských podujatí za prítomnosti rôznych domácich a zahraničných významných hostí, reprezentujú nielen Ozbrojené sily SR, ale aj Slovenskú republiku. Je nemysliteľné, aby sa na takýchto stretnutiach dopúšťali banálnych prehrškov voči spoločenskej etike,“ doplnil plk. R. Kebísek, ktorý je veliteľom útvaru od 1. decembra 2005. V útvaru slúži od roku 1991 a prešiel funkciami veliteľa čaty, veliteľa roty, zástupcu veliteľa práporu a zástupcu veliteľa útvaru.

Vo výzbroji útvaru nájdete okrem „bežného“ výstroja a výzbroje aj pušky SaPu vzor 52/57, ktoré používajú na slávnostné ceremonie a nechýbajú ani šable vz. 84 veliteľov čiat. Čestná stráž používa pri zabezpečovaní rôznych podujatí dva druhy rovnošiat: – historickú rovnošatu, ktorú má od 16. júna 2003, a rovnošatu príslušníka ČS PSR. Tá bola zavedená do používania 2. júla 1993. „V súčasnosti uvažujeme o prestrojení útvaru Čestnej stráže do nových rovnošiat. Historické ostanú, tie nám vyhovujú. Zmenia sa služobné rovnošaty, ktoré používame na akcie. Práve prebieha verejná súťaž na ich návrhy. Keďže máme v útvaru aj ženy, novinkou bude, že tieto nové uniformy budú aj mužského, tak aj ženského strihu,“ informoval veliteľ Kebísek.

UPLATNIA SA AJ ŽENY

V útvaru Čestnej stráže slúži v súčasnosti jedenásť profesionálnych vojačiek. Keďže podľa zatiaľ platných predpisov nemôžu byť zaradené do čestných zostáv, ktoré priamo tvoria slávnostné ceremonie, pôsobia väčšinou na administratívnych funkciách. „Prispôbili sme sa však požiadavkám a niektoré z vojačiek využijeme aj dnes pri vhodných akciách. Obsadzujeme ich napríklad na pozície vo vnútorných priestoroch pri-

jímacej sály, kde sa konajú rôzne prijatia, podpisové akcie, alebo kde sa uskutočňujú fototermíny. Pri týchto podujatiach staviame v miestnosti takzvanú živú vlajkoslávu a stráž pri dverách pri prechodoch pána prezidenta z miestnosti do miestnosti. V budúcnosti plánujeme so zaradením žien aj do čestných zostáv. Vtedy budeme musieť zohľadniť aj kritériá, ktoré budú musieť spĺňať. Hlavne čo sa týka ich výšky. Tak, aby boli rovnako vysoké ako ich mužskí kolegovia. V súčasnosti túto podmienku spĺňať nemusia," vysvetlil plukovník R. Kebísek.

NEZOBERÚ KAŽDÉHO

Záujemca o službu v jednotke, ktorej príslušníci majú v očiach širokej verejnosti vysoký kredit, musí spĺňať prísne kritériá. Medzi tie najdôležitejšie patria – výška nad 183 cm, tvár bez kozmetických chýb, správne držanie tela, bez zdravotných problémov (napríklad so staršími zraneniami, zlomeninami, chrčticou). Musí mať pevnú fyzickú stavbu tela. Neprijateľné sú viditeľné tetovania, piersing, náušničky a podobne.

„Vonkajší vzhľad je veľmi dôležitý. U nás je napríklad nemysliteľné, aby vojaci nemali zaholený krk. Čo sa týka celkového vonkajšieho výzoru, snažíme sa, aby si boli vojaci čo najviac podobní. Aj keď nemáme takú možnosť výberu ako napríklad v Ruskej armáde, kde majú na dôležitých postoch dokonca dvojčky, usilujeme sa dávať do dvojíc v čestných zostavách aspoň rovnaké typy. Zohľadňujeme farbu vlasov, odtieň pokožky a samozrejme, výšku," objasnil plukovník Kebísek.

Okrem vzhľadu kladú kompetentní veliteľia dôraz aj na fyzickú prípravu svojich podriadených. Tréningy v posilňovni, vytrvalostné behy a iné športové aktivity zamerané na zvyšovanie fyzickej zdatnosti patria ku

každodennému rozvrhu. Čo sa týka priestorov na športovanie, tie podľa slov veliteľa útvaru síce vyhovujú, no mohli by byť lepšie. Problémom je tiež skutočnosť, že v priestoroch bratislavských Duklianských kasární, kde Čestná stráž sídli, je veľa ďalších vojenských súčastí a útvarov. „Poradové cviky a niektoré športové aktivity sme realizovali na miestnom nástupisku, no v súčasnosti slúži aj ako parkovisko motorových vozidiel, čo nás dosť obmedzuje. Vieme si predstaviť aj o niečo lepšiu telocvičňu a posilňovňu. Berieme však to, čo máme a hľadáme spôsoby, ako tieto možnosti čo najefektívnejšie využiť," zdôveril sa veliteľ.

Rovnako dôležitou je popri fyzickej zdatnosti aj psychická odolnosť. „Naši vojaci musia vedieť zvládať stresové situácie. Je iné správať sa istým spôsobom niekde „v dave“, a iné stať celkom sám všetkým na očiach. Rovnako dôležitý je aj pocit pre zodpovednosť a schopnosť najmä primeraného sústredenia sa. Všetkého veľa totiž môže škodiť. Práve pri maximálnom sústredení sa stáva, že vojak zabudne na nejaký povel, alebo sa pomýli. V každej situácii si musí vedieť zachovať triezvu hlavu," vyzdvihol plk. R. Kebísek.

„Dlhotrvajúce „stojky“ sú síce po fyzickej stránke dosť náročné, no povedal by som, že z takých päťdesiatich percent je dôležitá aj psychická príprava a sila vôle. Musíte sa vedieť „nabudiť.“ Človek, ktorý rezignuje duševne, fyzicky dlho nevydrží," prezradil starší odstrelač 2. družstva prvej roty desiatnik Peter Kolínek. A aké používa triky, aby sa udržal stále v strehu? Vzhľadom na to, že je akýkoľvek pohyb nežiaduci, za najlepšiu techniku považuje pohyby očami. „Nezapozerať sa na jedno miesto! Všímať si, pozorovať ľudí, pohyb. Nehľadiť stále iba pred seba na jeden bod," dodal rodák z Nového mesta nad Váhom.

Medzi dôležité vlastnosti profesionálneho príslušníka Čestnej stráže patrí aj cit pre zodpovednosť a pokojná a uvážlivá povaha. Keďže pri ceremonióch môžu nastať rôzne nepredvídateľné situácie, musí byť tiež schopný okamžitej improvizácie a samostatného, rýchleho a správneho rozhodnutia.

PRIPRAVENÍ AJ NA BOJ

„Našou prioritnou úlohou v čase mieru je čestné stráženie. V prípade vojny, či uvedenia ozbrojených síl do vyšších stupňov bojovej pohotovosti prechádza útvár Čestnej stráže prezidenta SR z čestného stráženia do režimu obranného stráženia. Vtedy začíname plniť úlohy v súčinnosti s Úradom pre ochranu ústavných činiteľov a zameriavame sa predovšetkým na obranné stráženie sídla prezidenta republiky. Na samotnú, bezprostrednú ochranu osoby prezidenta SR sú určení, samozrejme, členovia ochranky, no aj naši príslušníci sú cvičení v boji zblízka a sú vycvičení na možné krízové situácie. V prípade potreby sme schopní zasiahnuť aj my. Samozrejme v priamej súčinnosti so špecialistami zo spomínaného Úradu pre ochranu ústavných činiteľov," objasnil veliteľ ČS PSR plk. Rudolf Kebísek.

A ako dlho trvá vycvičenie kvalitného príslušníka čestnej stráže? Podľa slov veliteľa útvaru to vo veľkej miere závisí na individuálnych schopnostiach daného jednotlivca. Základy ho vedľa naučiť za relatívne krátky čas – v prvých mesiacoch. „Plnohodnotným“ sa stáva, rovnako ako aj v iných odbornostiach, až absolvovaním tvrdej praxe a permanentného zúčastňovania sa na rôznych slávnostných ceremonióch minimálne jeden rok.

Text **Vladislav VAVRINEC**

Foto **Peter DOVINA a Ivana MIŠKOLCIOVÁ**

Vyhodnotenie výtvarnej súťaže

Vojaci očami detí

Náčelník Generálneho štábu Ozbrojených síl SR, redakcia OBRANA a organizátori Dňa detí s armádou a Slovenským rozhlasom vyhlásili na rok 2008 v poradí 7. ročník výtvarnej súťaže pre žiakov základných škôl Vojaci očami detí. Na súťaži sa zúčastnilo skupinovo 31 škôl a kresby zaslali aj traja jednotlivci.

Výtvarné práce hodnotila porota vedená JUDr. Tiborom Demmerom, riaditeľom Komunikačného odboru MO SR a akademickým maliarom Jozefom Porubčinom z Národného osvetového centra.

Porota hodnotila celkovo 246 výtvarných prác.

V kategórii mladší žiaci (vrátane predškolákov) získali:

1. miesto: „Na vojenskej izbe“ - **Barbora Müllerová, 9 r., ZŠ Hliny 7, Žilina**
2. miesto: „Vojenská prehliadka“ - **Aneta Detková, 6 r., MŠ Rudina**
3. miesto: „Vojačka“ - **Silvia Kožíšková, 8 r., Súkromná ZŠ Skalica**

Čestné uznanie: „Vojenské cvičenie“ - **spoločná práca žiakov 2. ročníka ZŠ Dravce: A. Kašperová, D. Dvorčáková, G. Špenér, E. Tkáč, K. Kožík, R. Sanetik.**

V kategórii starší žiaci získali:

1. miesto: „V kabíne voj. stíhačky“ - **Martin Málek, 12 r., UŠ F. Špániho, Žilina**
2. miesto: „Ženy v armáde“ - **Miriám Pavlíková, 14 r., ZŠ Lesnícka 1, Prešov**
3. miesto: „Tankisti“ - **Martin Kyselica, 14 r., ZŠ Bezručova, Trenčín**

Čestné uznanie:

„Veliteľ“ - **Jozef Ficu, 13 r., Špeciálna ZŠ internátna Ždaňa,**
„Výsadkári v zime“ - **Nikola Turtáková 10 r., Špeciálna ZŠ internátna Ždaňa**
„Obrana“ - **spoločná trojrozmerná práca žiakov 7. ročníka ZŠ s MŠ Hrušov: Margaréta Kamasová, Tereza Ďurčiová, Angelika Šinková, Vladimíra Kolibíková.**

Víťazi získali diplomy, knihy, propagačné predmety Ozbrojených síl SR a pozvanie na oslavy Dňa detí s OS SR a Slovenským rozhlasom v Gelnici 24. mája 2008, kde im minister obrany SR Jaroslav Baška a náčelník GŠ OS SR generál Ľubomír Bulík odovzdali finančné a vecné ceny.

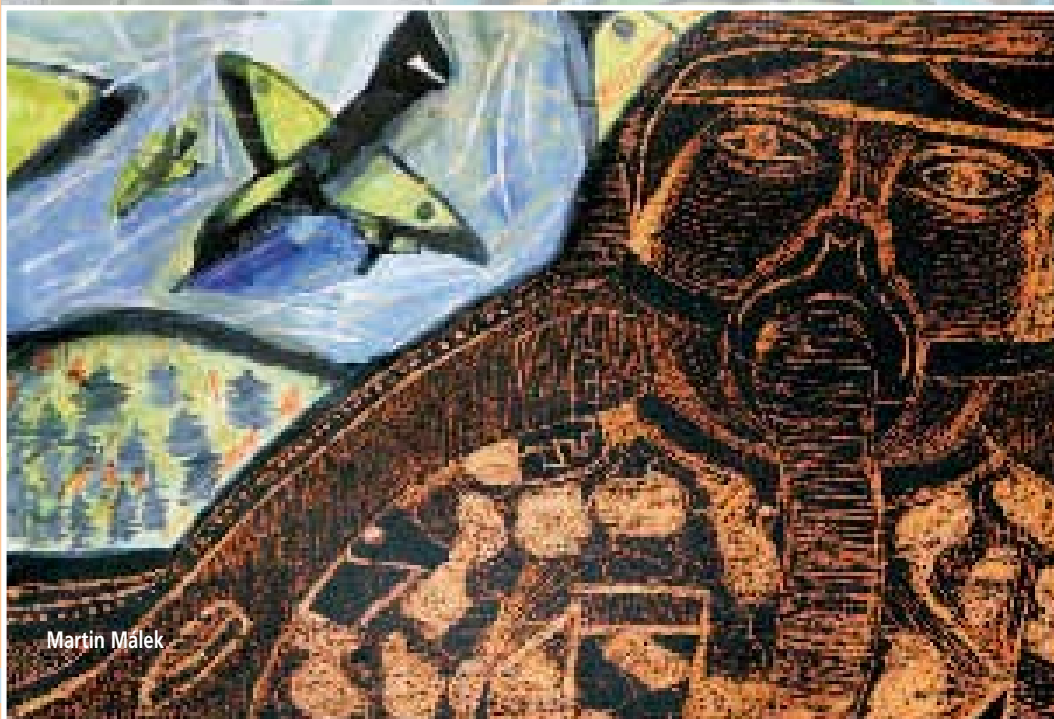

Barbora Müllerová

Miriam Pavlíková

Martin Málek

Šejkovia nakupujú od Rusov

Saudská Arábia v poslednom období míňa ročne 15 až 20 miliárd dolárov na zbrojné nákupy. Doteraz z toho profitovali najmä americké, francúzske a britské firmy. Najnovšie objednávky však smerujú aj do Ruska.

Že šejkovia nakupujú vo veľkom dokazuje aj posledný kontrakt za 4 miliardy dolárov. Polovicu z toho tvoria vrtníky, konkrétne sto transportných Mi-17 a bojových Mi-35 (exportné označenie pre osvedčené Mi-24). Saudská Arábia platí okolo 20 miliónov dolárov za kus, čo je pri týchto strojoch vyššia cenová hladina. Znamená to, že stroje budú mať pravdepodobne najvyššiu možnú výbavu a súčasťou kontraktu bude údržba a náhradné diely.

Za ďalších 500 miliónov dolárov kúpi Saudská Arábia 150 ruských tankov T-90. Zvyšok objednávky tvorí dvadsať protiletadlových systémov Buk M2E a stovka bojových vozidiel pechoty BMP-3 (na snímke sú vo farbách Spojených arabských emirátov).

Saudská armáda má celé jednotky vyzbrojené buď americkou alebo francúzskou technikou. Teraz k nim môže pridať aj „ruskú“ jednotku. Pre logistických pracovníkov to môže byť nočná mora, krajina však nie je závislá od jedného dodávateľa. A šejkovia si to za svoje ropné doláre môžu dovoliť.

Francúzsku armádu čakajú veľké zmeny

Francúzsky prezident Nicolas Sarkozy ohlásil rozsiahle zmeny v armáde. Krajina totiž po skončení studenej vojny už nečelí v európskom regióne žiadnym hrozbám. Väčším problémom je terorizmus a mierové operácie v trefom svete. Preto chce Sarkozy armádu, ktorá bude schopná rýchlejšieho nasadenia v menších konfliktoch. Pre prípad väčšieho ohrozenia si však Francúzsko ponechá svoj jadrový arzenál ako odstrašujúci prostriedok.

Súčasný počet 270-tisíc príslušníkov ozbrojených síl poklesne do roku 2016 na 225-tisíc. Po celej krajine zavrú približne 50 vojenských základní. To isté čaká aj niektoré zo štyroch francúzskych trvalých základní na africkom kontinente. Za ušetrené peniaze by sa mala v prvom rade modernizovať výbava armády pre nové úlohy. Napríklad transportné vrtníky Puma majú 30 rokov, tankery na dopĺňanie paliva počas letu KC-135 majú až 45 rokov. Ľahké obrnené vozidlá majú v priemere 28 rokov. Medzi najväčšie francúzske nákupy v blízkej budúcnosti tak budú patriť helikoptéry NH90 či transportné lietadlá Airbus A400M, ktoré majú byť schopné vypomáhať aj ako tankery. Celá reorganizácia má potrváť 15 rokov.

Zmeny sa už začali v obrnených silách. Z 396 najnovších tankov AMX-56 LeClerc (na snímke) je iba polovica pripravená na operačné použitie. Francúzsko preto zníži ich počet na 314 a nadbytočné stroje ponúkne na predaj. Z tankov, ktoré si ponechá, bude 240 v bojových jednotkách a zvyšok posluží na výcvik.

UH-72A lieta aj na Malte

Malta sa stala prvým zahraničným užívateľom helikoptéry UH-72A Lakota. Američania jej dodali jeden kus za 6 miliónov dolárov. Bežná cena, ktorú platí americká armáda, je pritom 9 miliónov dolárov.

Dvojmotorový stroj vychádza z civilného vrtníka EC145. V USA ich zostavuje firma American Eurocopter. Helikoptéry majú dopĺňať osvedčené, ale väčšie UH-60 Blackhawk v úlohách, na ktoré stačia aj menšie stroje. Umožnili tiež definitívne vyradenie starých UH-1 Huey.

Americká armáda objednala spolu 322 vrtníkov UH-72A. Prvé dodali na konci roku 2006. Do konca tohto roku by malo v USA slúžiť okolo 50 helikoptér tohto typu. Celá objednávka by mala byť hotová do leta 2016.

Lakota uvezie dvoch pilotov a osem pasažierov. Prázdny vrtník váži 1800 kg, maximálna vzletová hmotnosť je 3600 kg. Dolet je 685 km a stroj dosahuje rýchlosť 269 km/h. UH-72A je neozbrojený stroj, ktorý slúži ako transportný, na zdravotnícku evakuáciu či na sledovanie v rámci ochrany hraníc a boja proti pašovaniu narkotík.

Eurofighter sa stal viacúčelovým

Britské kráľovské letectvo vyhlásilo svoje lietadlá Eurofighter Typhoon za schopné vykonávať útoky na pozemné ciele. Ostáva im, samozrejme, aj pôvodná úloha protivzdušnej obrany.

Podľa kritikov je Eurofighter Typhoon zastaraná zbraň, ktorá vznikala v podmienkach studenej vojny a v súčasnosti nie je potrebná. Trňom v oku je aj vysoká cena - 67 miliónov libier za jedno lietadlo. RAF však svoje stroje zmodernizovalo a piloti prešli výcvikom v novej úlohe na základni Nellis v americkom štáte Nevada. Typhoon tak nájde efektívnejšie uplatnenie aj v Iraku a v Afganistane v boji proti teroristom a povstalcem.

Medzi novým vybavením je napríklad kontajner s laserovým značkovačom. Ten vysiela získané údaje aj do laptopu predsunutého navádzača na zemi. Pozemný kontrolór tak presne vidí, aká je situácia a môže navádzať pilota na zvolené ciele.

Dvojmotorové stroje Eurofighter Typhoon vyvíjalo európske konzorcium od konca 70. rokov. Prvý let absolvoval v roku 1994. Ako záchranný stíhač sa dokáže rozbehnúť a vzlietnuť za 7 sekúnd. Okrem britského slúžia v nemeckom, talianskom, španielskom a rakúskom letectve. Objednala ich aj Saudská Arábia. Britské RAF dostane spolu 232 lietadiel.

Súboj o tanker pokračuje

Ťahanice s výberom nového tankovacieho lietadla pre americké letectvo pokračujú. Prvé kolo vyhral pred niekoľkými rokmi Boeing, no pre nekalé zákulisné ťahy výberové konanie opakovali. Tento rok vo februári získalo objednávku na 175 lietadiel v cene 35 miliárd dolárov konzorcium Northrop Grumman a EADS Airbus. Ich stroj vychádzajúci z civilného A330 bol podľa zverejnených údajov lepší ako Boeing KC-767. Tradičný americký výrobca sa však nevzdal a rozhodnutie okamžite napadol. Kongresový kontrolný úrad mu dal za pravdu s tým, že pri súťaži došlo k niekoľkým chybám a mala by sa opakovať. Odporúčania úradu nie sú pre americké letectvo záväzné, ale obyčajne sa nimi riadi.

Kým prebiehajú politické boje, americké lietadlá musia vo vzduchu stále dopĺňať palivo z tankerov KC-135, ktoré už majú viac ako 40 rokov. Boeing preto dostal objednávku za 1,1 miliardy dolárov na údržbu vyše 200 strojov v najbližšej dekáde. Z kontraktu však vyšachovali firmu Pemco, ktorá sa na ňom tiež mala podieľať. Žiaden div, že Pemco sa obrátila na kongresový kontrolný úrad.

Filipínske letectvo nahrádza straty

Filipínske letectvo kupuje ďalších 18 cvičných lietadiel Aermacchi SF-260. Tieto talianske vrtulové stroje na základný výcvik sa vyrábajú od roku 1964. Za ten čas ich vzniklo takmer 900. Okrem civilných operátorov ich používajú vojenské letectvá 32 krajín. Filipíny už v minulosti kúpili 64 lietadiel, ale po desaťročiach služby ich ostalo už len zopár. Nové SF-260 majú dodať v priebehu 18 mesiacov. Jeden kus stojí okolo 800 tisíc dolárov.

Dvojmiestne stroje majú rozpätie krídiel 8,35 m a dĺžku 7,1 m. Maximálna vzletová hmotnosť stroja je 1100 kg. Dolet je 2 050 km a rýchlosť dosahuje 347 km/h. Vo vzduchu vydrží približne šesť hodín. Na závesníky pod krídlami možno pridať aj výzbroj. Lietadlo tak okrem cvičnej úlohy slúži aj na podporu pozemných vojsk. Filipíny túto možnosť určite využijú v boji proti povstalcem - či už islamským alebo marxistickým.

Dvojstranu pripravil **Miroslav BARIČ**
Foto **EADS, WIKIPEDIA.ORG, AERMACCHI**

Krátko

Najväčším exportérom zbraní sa za minulý rok stala Veľká Británia. S 19 miliardami dolárov predbehla USA a Rusko, ktoré dovtedy v rebríčkoch suverénne viedli. O britský skok na prvé miesto sa postarala objednávka Saudskej Arábie na 72 stíhačiek Eurofighter Typhoon.

Kolumbia kúpila štyri transportné lietadlá C-295 španielskej výroby. Tieto dvojmotorové turbopropové stroje uvezú náklad deväť ton. Jeden kus stojí okolo 30 miliónov dolárov. Stroj EADS CASA C-295 prvýkrát letel v roku 1998, do služby vstúpil o tri roky neskôr. Doteraz dodali 57 kusov, ktoré používa 11 krajín. Jedno poľské lietadlo C-295 havarovalo v januári tohto roku. Kolumbia už dve objednané lietadlá dostala, ďalšie dostane na prelome tohto a budúceho roku.

Izrael objednal americké strely vzduch-vzduch AIM-9M Sidewinder aj napriek tomu, že sám vyrába vlastnú vylepšenú verziu tejto rakety - Python. Sidewinder je však o 20 percent lacnejší ako Python a tak chce Izrael ušetriť. Objavili sa aj špekulácie, že ďalším z dôvodov tohto nákupu je snaha vytvoriť si zásoby striel pred možným konfliktom s Iránom.

Izrael vyvinul pre svoje pozemné raketomety strelu s ďalekým dosahom. LORA (Long Range Artillery Rocket) váži 1,2 tony a nesie 500-kilogramovú bojovú hlavicu. Dosah rakety je 300 kilometrov a na presný zásah používa GPS. Nevýhodou striel je ich vysoká cena v porovnaní s navádzanými bombami z lietadla. V prípade, že nemáte ihneď k dispozícii leteckú podporu, sú však takéto strely na nezaplatenie.

Konflikty v Iraku a v Afganistane kladú zvýšené nároky na prevádzku vozidiel. Americká armáda preto musí nahrádzať zničené a opotrebované stroje. Tento rok kupuje 127 osemkolesových obrnených transportérov Stryker. Cena za jeden kus je 7,9 milióna dolárov. Ešte viac dostávajú zabráť nákladné autá. Preto US Army objednala 2862 kusov vozidiel FMTV v rôznych hmotnostných kategóriách. Priemerná cena za ne je 290-tisíc dolárov. Najpočetnejšou položkou je 3268 terénnych vozidiel Humvee, ktoré stoja 183-tisíc dolárov.

Filipíny kupujú desať vrtulníkov UH-1H od Singapúru. Ten nahrádza svoje staršie stroje novými UH-60 a AH-64. Singapúr kúpil UH-1H Huey koncom 70. rokov, ale doprial im dobrú údržbu, s ktorou by teraz mohli vydržať ešte jednu dekádu služby. Filipínci za ne platia 900-tisíc dolárov za kus.

Venezuela kupuje približne tucet cvičných prúdových lietadiel K-8 Karakorum. Stroje sú produktom spoločného čínsko-pakistanského vývoja. Okrem týchto dvoch krajín ich vo veľkom používa ešte Egypt. V menších počtoch potom slúžia v niekoľkých afrických a ázijských krajinách. V Číne nesú označenie JL-8.

Dvojmiestny stroj dosahuje rýchlosť 800 km/h a dolet 2250 km. Okrem cvičnej úlohy môže slúžiť aj ako ľahký bojový. Výzbroj tvorí kanón kalibru 23 mm a štyri závesníky unesú 940 kg bomb a rakiet. Jeden kus stojí približne 25 miliónov dolárov.

Sudajev PPS-43

Sovietska armáda v 2. svetovej vojne používala tri druhy zbraní označovaných v ruskej terminológii ako „pistolet-pulemjet“, teda guľometná pištoľ. Bol to PPD-40 konštruktéra Vasilija A. Degťareva, PPŠ-41 konštruktéra Georgija S. Špagina a PPS-43 konštruktéra Alexeja I. Sudajeva. Za najlepši sa považuje ten tretí, hoci nebol ani originálny, ani vzhľadovo pekný, ani najrozšírenejší.

Prvým samopalom na svete sa stal pôvodne ľahký letecký guľomet Villar Perosa M 15 Taliana Abiela B. Revelliho, ale Rus V. G. Fjodorov už v roku 1913 skonštruoval ručný „automat“ kalibru 6,5 mm, ktorý po upravení na japonský puškový náboj 6,5 mm Arisaka zaviedli v roku 1916 do výzbroje. Nebol to však samopal, ale typická automatická puška.

VÝVOJ RUSKÝCH SAMOPALOV

Po 1. svetovej vojne, v závere ktorej vzniklo niekoľko typov samopalov, sa ich vývoj takmer vo všetkých krajinách na určitý čas stlmlil, ba takmer zastavil. Výnimkou nebolo ani sovietske Rusko. Niektorí ruskí konštruktéri síce v tridsiatych rokoch vyvinuli pomerne zaujímavé prototypy automatických karabín i samopalov, ale armáda ich odmietala ako

nehospodárne (plytvajúce strelivom) a dávala prednosť guľometom a klasickým opakovacím puškám.

V polovici tridsiatych rokov zostrojil Degťarev svoj PPD-34/38 na výkonný 7,62 mm pištoľový náboj

Tokareva. Konštrukciou pripomínal Bergmannov MP-18 a vzhľadom aj Schmeisserov MP-28 a samopal Suomi finskeho konštruktéra Lahtiho z roku 1926. Degťarevov druhý model PPD-40 so zdokonaleným bubnovým zásobníkom i ďalšími úpravami sa uplatnil v sovietsko-fínskej tzv. Zimnej vojne (1939/1940) i v prvých obranných bojoch po napadnutí ZSSR Nemeckom v júni 1941, ale ukázalo sa, že obrovská zmobilizovaná armáda potrebuje čosi lepšie.

Riešením sa stal jednoduchý, na výrobu nenáročný a mimoriadne odolný Špaginov samopal PPŠ-41 na rovnaký 7,62 mm náboj, ktorého v rokoch 1941 až 1943 podľa odhadov vyrobili vyše 5 miliónov kusov. Tento samopal, strieľajúci na tú dobu fantastickou kadenciou až 900 výstrelův za minútu, bol aj prekvapujúco presný, najmä vďaka geniálne riešenému kompenzátoru spätného rázu a povýstrelového zdvihu v podobe šikmej doštičky na ústí hlavne.

NAJLEPŠÍ Z „RUSKEJ TROJKY“

Je istým paradoxom, že údaje najlepši z trojice ruských vojnových samopalov vznikol a vyrábali sa v obklúčenom Leningrade (dnes opäť Sankt Peterburg) v doslova núdzových podmienkach. Konštruktér Sudajev ho zostrojil tak, aby ho mohli produkovať na strojovom vybavení miestnych tovární a z existujúcich zásob materiálu, pretože zásobovanie surovinami zvonka bolo počas 900-dňovej blokády

takmer nemožné. Tak vznikla prostá celokovová zbraň, výklopnou ramennou opierkou pripomínajúca nemecký MP-40, na výrobu ktorej bolo vďaka úspornejšej technológii (a menšiemu odpadu) treba iba polovicu kovu a tretinu času, než na výrobu PPŠ-41.

Sudajevov samopal bol zostavený zo zvarianých a nitovaných výliskov. Pracoval na princípe spätného rázu a strieľal z otvoreného dynamického záveru. Aj jednoduchá konštrukcia jeho kompenzátoru hraničí s genialitou. Išlo o ocelový pásik ohnutý do tvaru „U“ s výstrelným otvorom, zdola privarený a zhora prinitovaný na perforovaný plášť hlavne pred jeho ústím.

V obklúčenom Leningrade vyrobili asi 500-tisíc samopalov PPS-43 a po prelomení blokády a prenesení výroby do Tuly s drobnými úpravami ďalšieho pol milióna.

Samopal PPS-43 sa dostal aj na Slovensko. Najskôr s príslušníkmi organizátorských partizánskych skupín zhadzovaných padákmi na naše územie, potom v rámci sovietskej pomoci SNP a napokon ako výzbroj prieskumníkov Červenej armády a 1. čs. armádneho zboru.

Po 2. svetovej vojne Sovietsky zväz väčšinu samopalov PPS-43, vraj aj vďaka rivalite medzi Moskvou a Leningradom, postúpil svojim satelitom a spojencom a licenčne ako Typ-43 ho vyrábali aj v Číne. O jeho kvalitách tiež svedčí fakt, že z jeho konštrukcie zjavne vychádzal aj fínsky Suomi M1944 na náboj 9 mm Parabellum, ktorý používal priamy i bubnový zásobník. A z oka ako by mu vypadal aj španielsky Dux 53 toho istého konštruktéra, ktorý po vojne ušiel z Fínska a našiel azyl na Iberskom polostrove.

PhDr. Ján DOLINAY
Kresba Rudolf TOMŠA

ZÁKLADNÉ TECHNICKO-TAKTICKÉ ÚDAJE

PPD-40: náboj – 7,62 x 25 mm TT (Tula-Tokarev); celková dĺžka – 790 mm; dĺžka hlavne – 260 mm; hmotnosť (prázdny) – 3,63 kg; kapacita bubnového zásobníka – 71 nábojov (PPD-34/38 používal i schránkový zásobník na 25 nábojov); kadencia – 800 výstrelův/min; strelba iba dávkou.

PPŠ-41: jnáboj – 7,62 x 25 mm TT; celková dĺžka – 828 mm; dĺžka hlavne – 265 mm; hmotnosť (prázdny) – 3,56 kg; kapacita bubnového zásobníka – 71 nábojov; schránkového – 35 nábojov; kadencia – 900 výstrelův/min; strelba dávkou i jednotlivě.

PPS-43: náboj – 7,62 x 25 mm TT; celková dĺžka – 808 mm (so sklopenou ramennou opierkou 606 mm); dĺžka hlavne – 254 mm; hmotnosť (prázdny) – 3,33 kg; kapacita schránkového zásobníka – 35 nábojov (nie je zameniteľný so zásobníkom PPŠ-41); kadencia – 700 výstrelův/min; strelba iba dávkou.

Brigádny generál in memoriam **Karol PEKNIK**

Narodil sa 20. apríla 1900 v Pezinku v rodine kováča Pavla a Evy, rodenej Ženišovej. Nižšie gymnázium navštevoval v rokoch 1911 – 1915 v Bratislave, potom do roku 1918 študoval vo Vojenskej vyššej reálke s vyučovacou rečou nemeckou v Bratislave. Vojenské vzdelanie si v priebehu rokov 1917 – 1918 prehlboval aj v Delostreleckej akadémii vo Viedni a vo Vojenskej akadémii Ludovica v Budapešti. V septembri 1918 maturoval v Štátnej reálke s vyučovacou rečou maďarskou v Šoproni.

Vojenská dráha Karola Pekníka v čs. armáde sa začala písať 16. augusta 1920. Na základe úspešných prijímacích skúšok sa stal od októbra 1920 frekvenciantom Vojenskej akadémie v Hraniciach na Morave, ktorú skončil 13. augusta 1922 s prospechom výborný. V septembri 1922 bol povýšený na poručíka pechoty (pech.) a zaradený do pešieho pluku 39 Výzvedný v Bratislave, kde pôsobil až do novembra 1935.

VELITEĽSKÉ POSTY

V januári 1928 ho povýšili na npor. pech. s poradím od decembra 1926 a v októbri 1930 na kpt. pech. Na jar 1935 úspešne zložil prijímacie skúšky vo Vysokej škole válečnej (VŠV) v Prahe a od 4. novembra 1935, už ako frekvenciant jej I. ročníka, bol odoslaný na ročnú vojenskú stáž do rôznych vojenských posádok. V októbri 1936 bol povýšený na štábného kapitána (škpt.) pech. Od novembra 1936 do apríla 1938 študoval v II. a III. ročníku VŠV, ktorú skončil s prospechom dobrý. V rámci predpísanej ročnej praxe na štábe vyššej jednotky bol 19. apríla 1938 pridelený na veliteľstvo 6. divízie do Brna, kde zotrval do 31. januára 1939. Tam pôsobil vo funkcii prednostu 4. etapného oddelenia štábu divízie. Nadriadení ho hodnotili ako veľmi schopného dôstojníka štábu, ktorý dokáže vyniknúť predovšetkým v oblastiach vyžadujúcich si iniciatívu a rýchle konanie. V čase všeobecnej mobilizácie čs. brannej moci, od 25. septembra do 26. októbra 1938, bol pridelený do operačnej skupiny 3. operačného oddelenia štábu II. armády (krycie meno Jirásek) v Olomouci. Od februára

1939 až do rozbitia ČSR v polovici marca 1939, bol škpt. Pekník ako dôstojník 3. operačného oddelenia pridelený na štáb veliteľstva VII. zboru do Banskej Bystrice.

Po vzniku Slovenského štátu pokračoval v činnosti v službe v novokonštituovanej slovenskej armáde ako prednosta 4. oddelenia Krajinského vojenského veliteľstva (od 1. 5. 1939 Hlavného vojenského veliteľstva) v Bratislave. Na základe výnosu MNO v Prahe bol 16. marca 1939 preložený do skupiny dôstojníkov gšt. v hodnosti škpt. gšt. (od 15. 5. 1939 stotníka gšt.). Koncom marca 1939 sa v Bratislave zúčastnil na schôdzke s generálnym inšpektorom slovenskej armády div. gen. Rudolfom Viestom, veliteľom VI. zboru pplk. gšt. Augustínom Malárom a ďalšími slovenskými dôstojníkmi, na ktorej prerokovali konkrétne možnosti pomoci českým dôstojníkom a vojakom, ktorí ilegálne utekali z protektorátu Čechy a Morava cez Slovensko za hranice bývalej vlasti. 17. mája 1939 bol povýšený na mjr. gšt. Ako podnáčelník štábu slovenskej poľnej armády Veliteľstva Bernolák odišiel 28. augusta do poľa a v tejto veliteľskej funkcii sa v septembri 1939 zúčastnil na ťažení proti Poľsku. V októbri 1939 bol ustanovený za podnáčelníka štábu MNO a 1. apríla 1940 za náčelníka štábu MNO v Bratislave. V júli 1940 ho povýšili na pplk. gšt. a začiatkom novembra ustanovili do funkcie náčelníka štábu bratislavskej Vojenskej správy. Popri vysokej štábnej funkcii pôsobil aj ako profesor na Vysokej vojenej škole v Bratislave, ktorá bola slávnostne otvorená na jeseň 1940.

NA VÝCHODNOM FRONTE

Po napadnutí Sovietskeho zväzu nacistickým Nemeckom v júni 1941 sa ako podnáčelník štábu armádneho veliteľstva zúčastnil od 27. júna do 19. decembra 1941 ťaženia slovenskej armády na východnom fronte. Začiatkom marca 1942 bol ustanovený za veliteľa pešieho pluku 1 v Bratislave a od 10. mája za II. náčelníka štábu ministra národnej obrany. Od augusta 1942 prevzal opätovne veliteľský post náčelníka štábu Vojenskej správy v Bratislave, s dočasným vykonávaním funkcie šéfa Vojenskej správy. V januári 1943 bol povýšený na plk. gšt. a v lete 1943 ho na základe rozkazu ministra národnej obrany, gen. I. triedy Ferdinanda Čatloša odvelili na východný front. Tam 10. augusta 1943 prevzal od plk. gšt. Rudolfa Pilfouska velenie nad 2. pešou divíziou (bývalou Zaisťovacou divíziou). Na základe rozhodnutia nemeckého velenia presunúť 2. pešiu divíziu slovenskej armády do Rumunska, plk. gšt. Pekník upresnil postup

pri jej reorganizácii na technickú brigádu a 21. októbra 1943 odovzdal jej velenie plk. gšt. Jánovi Krnáčovi. V polovici novembra 1943 sa Pekník stal veliteľom 1. pešej divízie (bývalej Rýchlej divízie), ktorá pod jeho velením ustúpila do Rumunska. Tam bola neskôr reorganizovaná na 1. technickú brigádu.

PRÍPRAVA POVSTANIA

Vrátil sa na Slovensko, kde nadviazal kontakt s pplk. gšt. Jánom Golianom a ďalšími predstaviteľmi ilegálneho Vojenského ústredia a spolu s nimi sa zapojil do príprav ozbrojeného Povstania. Bezprostredne po vypuknutí SNP prišiel do Banskej Bystrice a 4. septembra 1944 prevzal od mjr. gšt. Júliusa Noska funkciu prednostu 3. operačného oddelenia 1. čs. armády (1. ČSA) na Slovensku. Pod jeho vedením príslušníci oddelenia mali výrazný podiel na príprave a samotnej realizácii reorganizácie 1. ČSA k 10. septembru 1944. V jej rámci boli zrušené dve obranné oblasti, ktoré sa po dôkladnej analýze dovtedajšej bojovej činnosti s nemeckým protivníkom ukázali ako nevhodné a nepružné a na pomery obrany povstaleckého územia ťažkopádne. Vzniklo šesť taktických skupín (TS), jedna letecká skupina a v priamej podriadenosti Veliteľstva 1. ČSA ďalšie menšie podporné jednotky. Vo veľmi zložitých podmienkach sa plk. gšt. Pekník významnou mierou podieľal na riadení bojových operácií Povstaleckej armády, zladení súčinnosti jednotlivých druhov vojsk, zabezpečení síl a prostriedkov pri samotnej realizácii operácie. Činnosť 3. operačného oddelenia 1. ČSA sa zameriavala najmä na prípravu a realizáciu protiútokov, ktoré mali zabezpečiť taktickým skupinám a celej povstaleckej armáde čo najvýhodnejšie postavenie na účinnú obranu. Súčasne aj na kontrolnú činnosť v jednotlivých obranných úsekoch a podúsekoch povstaleckého frontu. Po potlačení Povstania a ústupe do hôr sa Pekník spolu s ďalšími predstaviteľmi veliteľstva 1. ČSA presunul na Donovaly, odkiaľ sa pokúsil preraziť nemeckým obklúčením. Dňa 1. novembra 1944 ho však neďaleko Svätého Ondreja nad Hronom (dnes súčasť obce Pohronský Bukovec, okres Banská Bystrica) zajali príslušníci Einsatzkommando 14 a ešte v ten istý deň pri pokuse o útek ranou do týla zastrelili. Po oslobodení jeho telesné pozostatky exhumovali a pochovali v rodnom Pezinku. V roku 1946 bol povýšený do hodnosti brigádneho generála in memoriam.

pplk. Mgr. Miloslav ČAPLOVIČ, PhD.
Vojenský historický ústav

smrti, alebo k vidine prežitia so strašnými popáleninami na rukách a tvári bola nádejou práve McIndoeova nemocnica. Dostalo sa sem šesťsto prípadov najvážnejších popálenín tváre a tela, vrátane dvesto vojakov, ktorí takmer prišli o tvár.

SKLUČUJÚCI ZÁVÄZOK

Popálení pacienti boli mladí muži – priemerný vek 20 rokov. Namiesto vojnových hrdinov stali sa z nich znetvorené trosky, trpiace úzkosťou a depresiami. Títo muži podstúpili viac ako tridsať operácií. Plastická chirurgia bola vtedy iba na začiatku a transplantácia stále bola skôr výnimkou. Sir Archibald McIndoe bol priekopníkom inovatívnych metód liečenia. Ťažko zraneným mužom dal novú nádej na ďalší život. Vracal im tvár, zrak aj funkcie rúk. Začal využívať štepy neporušenej kože na prekrytie zničených miest. Preslávil sa zavádzaním nových liečebných metód, ktorých súčasťou bola aj starostlivosť o dušu pacientov. V liečbe mu pomáhala vysoká morálka, odvaha, statočnosť, inteligencia a kamarátsstvo mužov z R.A.F. Za výnimočný prínos v liečbe popálenín a estetickéj chirurgii povýšili Archibalda McIndoea v roku 1948 do

Klub pokusných morčiat R.A.F.

Fascinujúce príbehy pilotov a členov posádok britskej Royal Air Force počas druhej svetovej vojny, a najmä počas vzdušnej bitky o Britániu si zaslúžia našu pozornosť. Jedným z dôvodov je aj to, že v radoch R.A.F. slúžilo veľa Slovákov a Čechov. Mnohí z nich položili v tejto vojne svoje životy.

Jeden zo žijúcich slovenských letcov, ktorý bojoval pod vlajkou R.A.F., je generál Ivan Schwarz. Do svojej rodnej vlasti pozval na návštevu skupinu priateľov – členov tzv. Guinea Pig Clubu: klubu pokusných morčiat. Združuje letcov a členov posádok, ktorí utrpeli počas služby rozsiahle popáleniny, prípadne omrzliny a liečili ich v slávnej nemocnici kráľovnej Viktórie vo Východnom Grinsteade v Sussexe. Členmi Klubu pokusných morčiat boli aj štyria „Čechoslováci“ – Alois Šiška, Frankie Truhlar, Josef Koukal a Josef Čapka.

Hostí z Veľkej Británie privítal na veliteľstve Pozemných síl v Trenčíne brigádny generál Ján Salaganič. So záujmom si prezreli Trenčiansky hrad, Bojnický zámok i Vojenské

historické múzeum v Piešťanoch (na foto Brit Sandy Saunders pri prehliadke leteckej techniky a Trenčianskeho hradu).

BITKA O BRITÁNIU

Britská vláda si už v roku 1936 uvedomovala, že nepriateľ môže ostrovnú ríšu napadnúť z mora, ale aj zo vzduchu. Aj to, že jedným z následkov bude veľa zranených letcov. Riešením bolo založenie Rýchlej zdravotnej služby. Základom boli nemocnice mimo Londýna. Jednou z nich bola malá vidiecka nemocnica vo východnom Greansteade v anglickom grófstve Východný Sussex, neskôr známa ako nemocnica kráľovnej Viktórie. Na starosť ju dostal Novozélandan Archibald McIndoe. V septembri 1939 s tímom lekárov vytvoril Centrum popálenín.

Prvá veľká letecká bitka v dejinách sa odohrávala vo vzdušnom priestore nad kanálom La Manche a nad južným Anglickom v období od 10. júla do 31. októbra 1940. Bojovalo v nej aj 81 českých a slovenských letcov. Pre pilotov vrhajúcich sa z horiacich lietadiel buď do náručia

rytierskeho stavu. V roku 1960 sir Archibald McIndoe zomrel.

VZNIK KLUBU

V júli 1941 sa muži, ktorí sa liečili v nemocnici kráľovnej Viktórie, rozhodli vytvoriť Klub pokusných morčiat. Názov sa im zdal výstižný; veď práve tieto zvieratká často využívali na lekárske experimenty. Aj na ťažko popálených mužoch chirurgovia doslova za pochodu aplikovali nové postupy a metódy transplantácie, samozrejme, s maximálnou snahou pomôcť im vrátiť sa do normálneho života.

Klub na konci vojny združoval 649 „pokusných morčiat“, väčšina z nich boli Briti. Ďalej to boli Kanadania, Austrálčania, Novozélandania a nechýbali ani členovia z niekdajšieho Československa. Žiaľ, dnes už nežije ani jeden český či slovenský člen klubu. Z ostatných viac ako 600 mužov je ešte 54 nažive.

Text a foto **Michaela FARKAŠOVÁ**

Mnohonárodný zbor zo Štetína

Vstup Poľskej republiky do NATO vytvoril priestor pre medzinárodnú spoluprácu medzi krajinami, ktoré nedávno stáli na opačných politických póloch sveta. Významným krokom k zabezpečeniu stability regiónu a zvýšeniu jeho vplyvu na medzinárodnom poli, bolo podpísanie dohody medzi ministrami obrany Poľska, Dánska a Nemecka v Madride 1998, ktorá bola základom pre vznik Mnohonárodného zboru Sever-Východ (Multinational Corps NORTHEAST – MNC NE).

Samotný vznik zboru sa datuje 18. septembra 1999, keď zavali v Baltických kasárňach v poľskom Štetíne vlajky troch zakladajúcich, tzv. rámcových krajín. V roku 2004 sa k nim pripojili vlajky Litvy, Lotyšska a Estónska a napokon začiatkom roka 2005 pribudla aj slovenská. Prvým slovenským príslušníkom bol vtedy kpt. Ing. Peter

Kovács, ktorý zapísal Slovenskú republiku natrvalo do kroniky zboru. Treba zdôrazniť, že je zapísaná dobre. Naši vojaci sa podieľali na certifikácii zboru ako veliteľstva v silách nízkej pripravenosti nasaditeľné do 180 dní. V roku 2007, keď boli nasadení do Afganistanu, plnili úlohy ako nosná súčasť (tzv. Standing Headquarters – SHQ) kompozitného veliteľstva operácie ISAF v Kábule.

V súčasnosti plnia úlohy v štruktúrach zboru desiat slovenskí vojaci. Je to štvrté najpočetnejšie zastúpenie z celkovo desiatich krajín. Hlavné slovo v národných veciach má pplk. Ing. Radislav Jelínek, ktorý okrem svojej funkcie náčelníka oddelenia ženijného zabezpečenia na odbore G3, pôsobí aj ako National Senior Officer. Okrem bežnej agendy dbá, aby bola Slovenská republika dôstojne reprezentovaná. Jeho pravou rukou je nrtm. Mgr. Igor Šándrik, ktorý zodpovedá za to, aby všetky články do rozkazu boli včas v SHAPE v Belgicku. Zodpovedá za množstvo iných vecí, ktoré sú nevyhnutné pre každodenný život vojakov v zahraničí.

Počas nasadenia do operácie ISAF získal zbor veľa skúseností. Ako flexibilná a životaschopná organizácia sa ich usiluje zaviesť do praxe. To je hlavnou pracovnou náplňou mjr. Ing. Jozefa Štefanču, ktorý je súčasťou oddelenia výcviku odboru G3.

Zbor prešiel zásadnými zmenami. K zúčastneným krajinám pribudla Česká republika, Spojené štáty americké, Rumunsko. Z velenia cítit ambíciu zvyšovať pripravenosť aj rozsah pôsobenia zboru. Ťažko predpovedať, ako sa bude vývoj ďalej uberať. Zbor sa však nebráni moderným prístupom riešenia krízových situácií a zavádzaniu pokročilých technológií. Isté je aj to, že Slovensko bude pri tom. Hoci už v inej zostave. Po troch rokoch pôsobenia sa 1. augusta uskutoční rotácia našich príslušníkov.

rtn. Robert KRAMPL
Poľsko - Štetín

Tri roky práce v štruktúrach NATO/EU sa pre príslušníkov OS SR v Mnohonárodnom zbore NORTH-EAST v Štetíne v Poľsku blížila ku koncu.

Za toto obdobie 10 slovenských vojakov plnilo úlohy pri certifikácii zboru a jeho zaradení do štruktúr NATO forces, aj vo velení operácie ISAF v Kábule, v Afganistane. V auguste nastupuje druhá rotácia, ktorú vzápätí preverí cvičenie Crystal Eagle 2008. Ich plánované nasadenie do operácie ISAF je v roku 2010.

Preskúšanie po novom

Pravdepodobne už väčšina profesionálov zaregistrovala zmeny týkajúce sa kritérií pravidelného ročného preskúšania z pohybovej výkonnosti profesionálnych vojakov. Prečo zmeny? Pre potreby ozbrojených síl je v rámci pravidelného overovania úrovne pohybovej výkonnosti úplne postačujúce postihnúť základných kondičných pohybových schopností t.j. sily, rýchlosti a vytrvalosti.

Jedným zo základných kritérií pri zostavovaní testovacej batérie motorických skúšok je okrem iného ich časová a materiálna nenáročnosť. Nie každé vojenské telo disponuje odborným telovýchovným pracovníkom, preto je potrebná metodická nenáročnosť testovania.

Zásadnými odbornými kritériami sú pritom objektivita motorického testu, ktorá vyjadruje zhodu výsledku aj pri rôznych skúšajúcich, ďalej validita testu – je to vlastnosť čo najprimeranejšie zobrazovať skúmané vlastnosti človeka a v neposlednom rade reliabilita – potreba aj pri opakovaní testovania u tých istých osôb získať približne rovnaké výsledky.

ZABUDNITE NA KĹUKY A GRANÁT

Prax ukázala potrebu vyradiť dve disciplíny, ktoré nespĺňali spomenuté kritériá.

Najspornejšou disciplínou sa stali kľuky vo vzpore ležmo. V snahe dosiahnuť čo najvyšší počet opakovaní v časovom limite 30 sekúnd dochádzalo k nedodržaniu štandardizácie testu. Absentujúce technické zariadenie na snímanie krajných polôh pri vykonávaní cviku, vysoká miera subjektivity hodnotiaceho pri posudzovaní a následnom uznaní či neuznaní opakovaní, ako aj značný vplyv stavby tela na rozsah pohybu boli hlavným impulzom na vyradenie tejto disciplíny. Výkonnosť v motorickom teste „hod granátom do diaľky“ bola zasa do veľkej miery ovplyvnená genetickou dispozíciou a ani pri systematickom nácviku nebolo možné dosiahnuť výrazný nárast výkonnosti. Zaradenie zhybov na hrazde bez časového obmedzenia a behu na 60 metrov by malo spomínané nedostatk testov v čo najvyššej možnej miere eliminovať.

Konečná batéria testov teda pozostáva z disciplín:

- * Zhyby na hrazde (skok z miesta pre ženy), alebo sed – ľah po dobu 1 minúty
- * Člnkový beh na 10x10 metrov, alebo beh na 60 metrov
- * 12 minútový beh, alebo plávanie na 300 metrov ľubovoľným spôsobom

ĎALŠIE ZMENY

Pomerne významnou zmenou je prepracovanie hodnotiacej tabuľky. Vytvorením vekovej kategórie do 25 rokov aj u mužov, odstránila sa ich diskriminácia na základe pohlavia, keďže táto už existovala u žien aj predtým.

Táto novinka mnohých menej zdatných asi potešila, no treba ich upozorniť, že zároveň došlo k nárastu minimálnej bodovej hodnoty pre jednotlivé vekové kategórie. V praxi to znamená že napr. profesionáli mužského pohlavia, ktorého fyzický vek je 24 rokov, stačilo vlni na minimálny počet 30 bodov, v tomto roku však bude musieť dosiahnuť aspoň 40.

V najnáročnejšej disciplíne – beh na 12 minút – zmenou je predĺženie vzdialenosti z minuloročných 2240 m na súčasných 2430 m t.j. nárast o 190 metrov.

Na základe skúseností z absolvovaných prvých termínov preskúšania predpokladáme pri záverečnom vyhodnocovaní previerok spravodlivejšie a objektívnejšie posudzovanie pohybovej výkonnosti, nárast počtu PrV, ktorí dosiahnu hodnotenie „výborný“ a „dobrý“ (došlo k vytvoreniu ďalšej vekovej kategórie a posunu PrV starších ako 25 rokov u mužov o kategóriu vyššie), prinútenie PrV trénovať beh, z dôvodu vyradenia disciplíny hod granátom do diaľky, nepriamy nátlak vytvorený na úpravu životného štýlu a zníženie hmotnosti, pohybovo vyššiu kvalitu novo zregutovaného personálu.

Nové kritériá riešia len pravidelný monitoring fyzickej výkonnosti vo všeobecnej rovine. Pre špeciálne druhy vojsk a odbornosti ako napr. prieskumné jednotky, jednotky rýchleho nasadenia, lietajúci personál či vojenskú políciu a iné, bude potrebné disciplíny a normy upresniť v súlade s potrebami vyplývajúcimi z ich nasadenia a praxe.

Keď k spomínaným novinkám v oblasti kritérií pripočítame ustanovenie Zákona 346 o skončení služobného pomeru prepustením (keď v priebehu dvoch po sebe nasledujúcich rokov PrV nespĺní požadované normy z pohybovej výkonnosti), je vytvorená dostatočná motivácia na získanie požadovanej kondície. Keď už nie pre seba, tak aspoň pre zotrvanie v služobnom pomere PrV.

V tejto oblasti je však krokom späť nezohľadňovanie dosiahnutých výsledkov a získaného hodnotenia z ročného preskúšania v služobnom hodnotení, keďže za výborné hodnotenie už PrV nezíska plusové body.

npor. Miroslav ŠTUBŇA

telovýchovný pracovník LZ Prešov

(autor bol členom autorského kolektívu na tvorbu nových kritérií na preskúšanie z pohybovej výkonnosti)

Foto **por. Peter KUŠNÍR**

V pekle Mauthausenu

„Na jeseň 1945 som ako študent dovolenkoval v Banskej Bystrici. Moji priatelia, niektorí z dobrodružstva, niektorí zo zvedavosti sa prihlásili k SNP a ja som šiel s nimi. Mal som mnoho priateľov židovského pôvodu a vedel som dobre, čo sa vtedy dialo, takže som z presvedčenia začal bojovať. Mal som vtedy 22 rokov,“ začína rozprávanie o udalostiach, ktoré silno ovplyvnili životy miliónov ľudí, dnes 84-ročný Oto Wagner z Bratislavy.

V povstaleckých bojoch sa osvedčil natoľko, že ho vymenovali za veliteľa rozviedky 9. bataliónu Jegerov – Stalin. Nemci nasadili na potlačenie SNP elitné jednotky SS a aj skupina Jegerov mala s nimi tú česť. Ako chlapi ustupovali lesom, z esesáckeho obklúčenia bol únik takmer nemožný. „Strelili ma do chrbta, zrútil som na zem a už sa nado mnou skláňali Nemci,“ opisuje pán Wagner (na fotografii vľavo) začiatok útrap. V prítomí bansko-bystrického lesa mal šťastie v nešťastí. Zajali ho nemeckí vojaci pochádzajúci z Rakúska a keďže sa im

prihovril plynulou nemčinou, zľutovali sa, neodovzdali ho esesákovi, ktorí by ho bez milosti zastrelili, ale nechali ho eskortovať do koncentračného tábora Mauthausen.

Tábor Mauthausen – Gusen, situovaný asi 20 km východne od rakúskeho mesta Linz, bol otvorený 8. augusta 1938. Pozostával z jedného tábora, neskôr sa rozšíril a stal sa jedným z najväčších komplexov nemeckých pracovných táborov. Mal spolu 101 pobočiek po celom území Rakúska. Centrálnym lágrom umiestneným pri meste Mauthausen prešlo za sedem rokov jeho existencie viac ako 206-tisíc väzňov z 18 krajín a Oto Wagner bol jedným z nich.

TRAGICKÝ PREVOZ

Väzňov viezli rakúskou krajinou v piatich nákladných autách pod plachtovinou. Konvoj sa stal terčom útoku angloamerického letectva. „Veliteľ esesákov nedal povolenie, aby autá ostali stáť, lebo bol vyhlásený poplach. Tak sme pokračovali v ceste. Až po niekoľkých zásahoch povolil veliteľ vojakom schovať sa v priekopách. Ja som utekal tiež von, ale Nemec na mňa reval: Späť, lebo strelí! Musel som vliezť späť na korbú a hodil som sa na dlážku,“ spomína pán Wagner na okamihy, keď sa ocitol blízko k smrti. „V aute so mnou bolo asi okolo 50 väzňov a z nich 28 počas ostreľovania zahynulo. Padali na mňa kusy hláv a tiel, ich krv mi tiekla dolu chrbtom. Keby som zostal stáť, pravdepodobne ma tiež zasiahnu a nebol by som prežil.“

ŽIVOT V TÁBORE

Do Mauthausenu dorazil v decembri 1944. „Esesáci nás privítali výsmechom, keď sa dopyčuli, že nás ostreľovali Američania.“ Museli sa donaha vyzliecť, ostrihali ich dohola, vyfasovali pružkované väzenské uniformy a drevené pantofle

a potom dlhé hodiny stáli v mraze na apelpaci. Na šesť mesiacov v tábore Oto Wagner nikdy nezabudne. „Prežil som tu hrozné veci. Ľudia rýchlo umierali hladom a vyčerpaním. Trpeli sme aj strašnou zimou.“ V zime v -10 až -15 stupňovom mraze často stáli od piatej rána celé hodiny vonku v tenkých pruhovaných uniformách a drevených pantofliach na holých nohách. Keď ich potom nahnali späť do barakov, tretina z nich umrela na podchladenie. V drevených barakoch bolo -7 až -10 stupňov. „V poschodových posteliach sme spali dvaja – traja spolu. Stalo sa mi, že som zaspal medzi ľuďmi a ráno som sa zobudil medzi mŕtvymi. Tí ľudia v noci zomreli.“ Strava bola veľmi slabá, väzni dostávali ráno šálku čiernej vody nazývanej káva, na obed vodu, v ktorej vyvarili zemiakové šupky, na večeru kúsok chleba. Spolu bol denný prídel 1 450 kalórií a ku sklonku vojny sa postupne znižoval. „Zemiaky boli iba pre esesákov. Všetko bolo pre nich, odpad bol pre nás a my sme boli radi, že máme aspoň ten odpad.“

SCHODY SMRTI

„Mal som obrovské šťastie, že ma občas používali ako tlmočníka, lebo som ovládol päť jazykov. Dostal som trochu viac chleba a polievky a nemusel som robiť tie najťažšie roboty v kameňolome, ktorý bol synonymom smrti. Pred príchodom do tábora som bol vďaka plávaniu v dobrej kondícii a to mi pomohlo prežiť.“

Tábor Mauthausen bol „schodmi smrti“ v kameňolome neslávne známy. Väzni, ktorí tu otročili, museli vynášať 30 – 40- kilové kusy žulového kameňa v dlhom rade po 186 schodoch z kameňolomu do tábora nad ním. Kto od vyslenia odpadol, toho esesáci bez milosti zastrelili. Ak spadol aj s nákladom smerom dolu, strhol so sebou aj časť radu, vytvárajúc tak smrtiaci efekt padajúceho domína.

OSLOBODENIE

Tábor Mauthausen oslobodila 10. americká pancierová divízia, súčasť tretej americkej armády, 5. mája 1945. S blížiacim sa frontom, deň pred oslobodením, opustili tábor esesáci. Americkí vojaci neverili vlastným očiam. Na zemi ležali mŕtvolky a živí ľudia boli koš a koža, priesvitní, úplne vyhladovaní.

„Znova som mal šťastie,“ spomína pán Wagner. Tri dni pred oslobodením ochorel na škvrnitý týfus. „Táto choroba znamenala istú smrť. Našťastie ma Američania zobrali do nemocnice v Linzi, vyliečili a v auguste 1945 som sa vrátil do Bratislavy.“

Po 2. svetovej vojne znova začal študovať. Ukončil vysokú školu ekonomickú, pracoval na Slovenskom úrade geodézie a kartografie. Počas celého života sa angažoval v Zväze slovenských partizánov a od roku 1946 je členom Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov (SZPB). Dnes 84-ročný Oto Wagner pôsobí ako predseda Združenia väzňov koncentračných táborov pri SZPB. Každoročne navštevuje Mauthausen a kladie vence k československému pamätníku na Cintoríne národov v areáli tábora. „Dal som si záväzok, že sem privediem čo najviac mladých ľudí, aby videli, aké boli koncentračné tábory a aký drastický bol fašizmus. Na jeho obete nikdy nesmieme zabudnúť.“

Michaela FARKAŠOVÁ
Foto Peter DOVINA

Cvičenie hasičov

Havária cisternového vagónu s následným únikom PHM a požiarom – také bolo „zadanie“ taktického cvičenia hasičských jednotiek, ktoré sa konalo 5. júna v Zemianskych Kostoľanoch. Úloha bola jasná – uhasiť vzniknutý požiar v koľajisku, ochladzovať okolité vagóny, utesniť praskliny na vagóne a následné prečerpať imitované PHM do prisunutej nepoškodenej vlakovej cisterny. Na cvičení zasahovali dve hasičské jednotky s najmodernejšou technikou z Prievidze a dve vojenské hasičské jednotky zo Zemianskych Kostoľan a Novák. Všetky naplánované úlohy boli splnené na profesionálnej úrovni. Pri cvičení preukázali všetky jednotky profesionálny prístup k riešeniu krízových situácií. Taktické cvičenie riadil veliteľ zásahu mjr. Luboš Hanus - OR HaZZ v Prievidzi a náčelník štábu riadenia požiaru nrtm. Roman Mikula - VÚ Zemianske Kostoľany. Cvičenie v takomto rozsahu, nasadení síl a prostriedkov, bolo organizované po prvýkrát. Pripravujú sa aj ďalšie, pretože záchrana životov, ochrana materiálnych hodnôt a pomoc pri mimoriadnych udalostiach sú najdôležitejšou úlohou integrovaného záchranného systému a jednou z hlavných úloh príslušníkov ozbrojených síl SR.

pplk. Pavol SPIŠÁK

Bezpečnosť na prvom mieste

SECURITY Bratislava 2008 – pod týmto názvom sa v dňoch 3. až 6. júna uskutočnil v Bratislave 17. Medzinárodný veľtrh zabezpečovacej techniky, informačnej bezpečnosti a požiarnej ochrany. Odborným garantom bolo prezídium Policajného zboru SR. Súčasťou veľtrhu bolo 10. Medzinárodné sympóziu Akadémie Policajného zboru v Bratislave. Viac ako päťdesiat vystavovateľov zo Slovenska, Čiech, Rakúska, Švédska, Ukrajiny a ďalších krajín prezentovalo výrobky a zabezpečovacu techniku. Návštevníci si mohli prezrieť produkty a systémy na zabezpečenie objektov, sledovanie priestorov, protipožiarne prostriedky, policajné pomôcky až po sofistikované počítačové systémy. „Tohto roku tu máme takmer všetky najmodernejšie novinky z oblasti bezpečnosti. Veľtrh je výnimočný aj tým, že je určený predovšetkým pre profesionálnu odbornú verejnosť a špecialistov,“ zdôraznil organizátor podujatia Vladislav Drgonec. Podľa neho nebaďať taký podstatný vývojový posun napríklad medzi mechanickými zariadeniami či trezorami, ako pri elektronických systémoch. Vývoj v tejto oblasti v súčasnosti napreduje extrémnou rýchlosťou. Technológie, produkty a zariadenia prezentované niektorými vystavovateľmi má vo výzbroji aj Vojenská polícia.

Vladislav VAVRINEC
Foto Peter DOVINA

Prometheus oceňoval

Profesor MUDr. Alexander Rehák, DrSc., bývalý dôstojník 2. československej paradesantnej brigády a šéfkvartier Slovenského národného povstania, bol 21. júna vyznamenaný čestným titulom Velvyslanec humanizmu. Čestný titul Humanista roka získalo Múzeum SNP v Banskej Bystrici. Na Svetový deň humanistov, ktorý pripadá na 21. júna, ceny v historickej budove Slovenskej národnej rady v Bratislave udeľovala spoločnosť Prometheus.

Profesor Rehák, plukovník vo výslužbe (na fotografii tesne po vojne), pracoval najdlhšie na Kožnej klinike Lekárskej fakulty Univerzity Komenského, pričom pôsobil aj v Iraku a Kuvajte. Jeho humanistické presvedčenie sformovala práve osobná skúsenosť s hrôzami vojny, úlohou viery a ideológie v nej, ako aj bezprostredný dotyk s biedou a hladom. Cenu získal za celoživotné dielo pri presadzovaní myšlienok humanizmu na Slovensku aj v zahraničí.

Múzeum SNP získalo ocenenie najmä za Projekt vagón, ktorý dokumentoval nehumánny a tragický odsun Židov z vojnového Slovenského štátu. „Záujem bol veľmi veľký a verím, že 58-tisíc návštevníkom na Slovensku a 30-tisíc v Čechách sme dokázali vstúpiť do svedomia,“ povedal riaditeľ Múzea SNP Stanislav Mičev.

Text a foto Pavol VITKO

Novinárska muška

V piatok 20. júna sa v areáli Vojenského výcvikového priestoru Turecký vrch uskutočnil 29. ročník neoficiálnych majstrovstiev Slovenska novinárov v strelbe z vojenských zbraní Novinárska muška – memoriál Katky Fornerovej. Približne sedem desiatok novinárov z printových a elektronických médií prišli povzbudiť aj minister obrany SR Jaroslav Baška (na fotografii pri strelbe) a zástupca náčelníka Generálneho štábu ozbrojených síl SR generálporučík Peter Gajdoš. Žurnalisti sa v rámci sprievodného programu zoznámili s výcvikom a činnosťou Vojenskej polície „Teší ma, že vďaka tomuto podujatiu si novinári ešte spomenú na svoju bývalú kolegyňu a moju manželku,“ povedal pán Vladimír Forner, vdovec po výbornej novinárke Kataríne Fornerovej, ktorá sa v denníkoch Smena a Práca venovala problematike obrany a bezpečnosti. Matka dvoch školopovinných synov, zahynula v roku 1996 vo svojich 43 rokoch počas plnenia pracovných novinárskych povinností.

Medzi mužmi si celkovo už siedme víťazstvo pripísal Ján Tóth z časopisu Ochranca prírody. Druhý bol Pavol Erdziak z TASR a tretí Olexandr Kheresko z týždenníka Žurnál. Medzi ženami bola najlepšia Veronika Klenková z STV pred Jankou Púlpýtlovou so Slovenského syndikátu novinárov a Zlaticou Beňovou z týždenníka Markíza. Populárna novinárska kačica pre strelca, ktorému sa „najlepšie nedarilo“, sa tentoraz ušla Jane Soláckovej z TV Lux.

Pavol VITKO

Foto npor. Richard HLAVŇA

U vojakov na východe

Vyššie tridsať redaktorov regionálnej a podnikovej tlače prišlo do Vojenskej zotavovne Zemplínska šírava, kde sa od 5. do 7. júna konal odborný seminár zameraný na spoluprácu rezortu obrany s regionálnymi novinármi. Žurnalistov privítal riaditeľ Komunikačného odboru MO SR Tibor Demmer a šéfredaktor Obrany Pavol Vitko, ktorí podujatie zorganizovali.

Veliteľ 2. mechanizovanej brigády v Prešove brigádny generál Ondřej Novosad predstavil reprezentantom novinárskej obce jednotlivé útvary. Na vlastných skúsenostiach z misí vo Východnom Slavónsku, v Kosove a v Iraku hovoril o všetkých aspektoch života slovenských mierotvorcov. Veliteľ 22. mechanizovaného práporu Michalovce podplukovník Martin Michalko pripravil ukážky bojového výcviku aj vojenskej techniky i výzbroje. Kapitán Norbert Hríb, ktorý práve teraz prechádza pôsobíť z regrutačného strediska v Košiciach na Personálny úrad do Bratislavy, hovoril o procese regrutácie.

Monika Nemčeková, ktorá je predsedníčkou Klubu regionálnej a podnikovej tlače Slovenského syndikátu novinárov, označila podujatie za skvelú možnosť detailnejšie sa oboznámiť s činnosťou ozbrojených síl, pochopiť zákonitosti aj úlohy vojenskej služby – a zároveň tak na odbornejšej úrovni písať alebo vysielat vo svojich médiách aj o armáde.

Text a foto **Pavol VITKO**

Protokol v praxi (31) Kladenie vencov

Pri významných výročiach, spomienkových akciách, ale aj pri významných zahraničných návštevách sa organizujú pietne akty kladenia vencov na rôznych miestach Slovenska.

Na ich organizácii sa väčšinou zúčastňujú profesionálni vojaci Ozbrojených síl Slovenskej republiky, či už z útvaru čestnej stráže, alebo vojenskej hudby, ale aj z iných zložiek. Pred začiatkom pietneho aktu treba urobiť rôzne dôležité úkony, ktoré sú nevyhnutné na plynulé zabezpečenie samotného aktu. Hneď na začiatku je potrebné upraviť miesto pietneho aktu. Malo by to byť samozrejmosťou a treba tomu venovať zvýšenú pozornosť aj preto, že v mestách po celom Slovensku, akoby veľmi rýchlo zabúdali na tých, ktorým je venovaný pamätník. Je veľmi dôležité, aby sme nechali pamätník upraviť, aby prezentoval nielen jednotlivé mesto, ale celé Slovensko.

Pred samotným aktom zabezpečíme čestnú jednotku. Dôležitá je účasť vojenskej hudby. Ak takúto možnosť nemáme, usilujeme sa zabezpečiť reprodukovanie hudby počas aktu.

Včas rozošleme pozvánky pre zúčastnených hostí. Ich súčasťou by mal byť dohodnutý program pietneho aktu, aby pozvaní hostia presne vedeli, kde sa uskutoční stretnutie a kde akt kladenia vencov.

V súčasnosti je trendom veľké množstvo vencov a kytíc, ktoré prinesú pozvaní hostia. Preto treba vopred dohodnúť formu kladenia vencov, aby sa pietny akt zbytočne nepredlžoval.

Na mieste kladenia vyvesíme vlajku Slovenskej republiky, prípadne zahraničné vlajky, ak sú prítomní zahraniční hostia.

Pietny akt sa začína organizačnými pokynmi pre zúčastnených hostí, pokračuje kladením vencov, nasleduje hymna Slovenskej republiky. Po hymne moderátor privíta pozvaných hostí a vyveje jednotlivých rečníkov k príhovoru.

Vence vyberáme zásadne zo živých kvetov, umelé prinesieme len v nevyhnutnom prípade. Súčasťou vencia by mali byť aj stuha s nápisom. Vencie a stuha by mali byť ladené do farieb Slovenskej republiky.

kpt. Ing. Miloš ARNOLD
oddelenie protokolu KaMO

NATO Training Group

a jej finančná podskupina

V dňoch 5. - 9. mája 2008 sa v Kodani v Dánsku uskutočnilo 67. zasadnutie Finančnej podskupiny (Financial Sub Group) NATO Training Group (NTG). Ozbrojené sily SR na zasadnutí reprezentoval podplukovník Ing. Radoslav Ivančík, náčelník Odboru rozpočtu a financovania (J-8) Generálneho štábu OS SR.

NTG bola pôvodne vytvorená ako EURO/NATO Training Group v roku 1970. Od jej vzniku až do roku 1999 bolo predsedníctvo a sekretariát zabezpečované Spolkovou republikou Nemecko. Od roku 1999 pôsobil stály personál NTG v rámci Medzinárodného vojenského štábu NATO (International Military Staff – IMS). Po pražskom summite v roku 2002 a následnej reorganizácii organizačných štruktúr vojenských veliteľstiev NATO bola NTG prepodriadená pod Supreme Allied Command Transformation (SACT) so sídlom v Norfolku v USA.

NTG sa skladá z piatich podskupín:

- * Joint Services Sub Group – JSSG,
- * Army Sub Group – ASG,
- * Naval Sub Group – NSG,
- * Air Force Sub Group – AFSG,
- * Financial Sub Group – FSG.

HLAVNÉ CIELE NTG

V súlade s transformáciou a víziou budúcnosti NATO, hlavným cieľom NTG zostáva zvýšenie interoperability medzi vlastnými silami a aj medzi silami Aliancie a silami partnerov. Tento cieľ je možné dosiahnuť prostredníctvom zlepšenej koordinácie a štandardizácie, ako aj individuálneho a kolektívneho výcviku. Zvýšenie efektivity a kvality výcviku si vyžaduje hospodárnejšie a účinnejšie využívanie dostupných zdrojov.

Ďalšie úlohy a povinnosti NTG vyplývajú bezprostredne z hlavného cieľa NTG. Aby bol dosiahnutý, je nevyhnutné v oblasti výcviku a vzdelávania identifikovať a stanoviť spoločné priority, podporovať a podieľať sa na užšej spolupráci medzi členskými krajinami Aliancie a jej partnermi. NTG sa usiluje o zvýšenie výmeny informácií a skúseností, iniciuje vznik bilaterálnych a multilaterálnych výcvikových a vzdelávacích projektov. Na dosiahnutie cieľov treba zvýšiť ponuku a využívanie spoločných výcvikových zariadení, podporiť spoluprácu nielen medzi členskými krajinami, ale aj medzi členmi Aliancie a partnermi, skvalitniť poskytovanie služieb a riadenie zásob, štandardizovať finančné princípy a postupy v danej oblasti a zefektívniť aj využívanie ľudských, finančných a vecných zdrojov.

V NTG spolupracujú členské krajiny Aliancie s partnermi, ktorí nie sú v NATO. Ide najmä o krajiny zapo-

jené do Partnerstva za mier (Partnership for peace – PfP), Spoločnej Istambulskej iniciatívy (Istanbul Co-operative Initiative – ICI) a Dialógu krajín Stredozemného mora (Mediterranean Dialogue – MD).

FINANČNÁ PODSKUPINA

Financial Sub Group (FSG) v súlade so štatútom NTG predstavuje medzinárodné a mnohonárodné zoskupenie finančných expertov, ktorého hlavným cieľom je stať sa centrom pre informácie, poradenstvo a štandardizáciu multilaterálnych finančných dohôd, finančných princípov a postupov. Jeho členmi sú vysoko postavení dôstojníci – náčelníci štábov alebo odborov, prípadne civilní úradníci v ekvivalentnom postavení z krajín NATO. Pozorovateľmi sú funkcionári v obdobnom postavení z krajín PfP, ICI a MD. Predseda a podpredseda FSG sú volení z krajín NATO zvyčajne na dvojročné obdobie.

Medzi hlavné úlohy FSG patrí najmä rozvíjanie finančných postupov a procesov súvisiacich so všetkými

Jedným z posledných príkladov činnosti FSG bolo spracovanie STANAG-u 6020 „Slovník finančných termínov a pojmov“. Jeho ratifikácia jednotlivými členskými krajinami NATO v súčasnosti prebieha. Zatiaľ ho ratifikovalo sedemnást členských krajín. Ďalším konkrétnym príkladom je príprava nového STANAG-u 6025 „Finančné princípy a postupy pre poskytovanie podpory a nadviazanie mnohonárodných dohôd“ s využitím a implementáciou doterajších piatich STANAG-ov 6002, 6003, 6007, 6012 a 6019, s cieľom stanoviť štandardné náklady a finančné princípy a postupy pri poskytovaní podpory a služieb v rámci medzinárodných cvičení alebo výcviku.

67. ZASADNUTIE NTG - FINANCIAL SUB GROUP

Hlavná náplň májového Kodaňského zasadnutia, ktoré zorganizoval Ekonomický odbor Štábu obrany Dánska sa dá zhrnúť do piatich hlavných bodov:

- riešenie problémov spojených s implementáciou STANAG-u 6002 do STANAG-u 6025,
- zriadenie „FSG Working Panels“, ktoré sa budú zaoberať jednotlivými STANAG-mi,
- zavádzanie, prípadne využívanie SAP-u alebo iného integrovaného informačného systému v rezortoch obrany členských krajín aliancie,
- novelizácia štatútu FSG v rámci NTG v podriaďenosti HQ Supreme Allied Command Transformation, Norfolk, USA,
- problematika platenia a možnosť refundácie DPH pri bilaterálnych alebo multilaterálnych cvičeniach alebo výcviku v krajinách zapojených v FSG.

aspektmi výcviku a tréningu v multilaterálnom prostredí. Ďalej je to príprava, spracovanie, posúdenie, preskúmanie, revízia a kontrola návrhov a konceptov finančných STANAG-ov (Standardisation Agreements). Veľmi dôležité je vypracovanie stanovisk k finančnej problematike v rámci bilaterálnych, alebo multilaterálnych memoránd o porozumení (Memorandum of Understanding) medzi členskými krajinami a partnerskými krajinami. FSG sa zaoberá aj organizáciou zasadnutí a odborných seminárov, zabezpečením samovzdelávania účastníkov, posudzovaním finančných aspektov.

Účastníci zasadnutia absolvovali niekoľko odborných prednášok. Formou práce v 6-7 členných pracovných syndikátoch sa podieľali na spracovaní čiastkových výsledkov, ktoré potom prezentovali celému zhromaždeniu.

pplk. Radoslav IVANČÍK

náčelník Odboru rozpočtu a financovania (J-8)
Generálneho štábu OS SR

Za účasti ministra obrany Jaroslava Bašku sa 27. júna v Národnej akadémii obrany v Liptovskom Mikuláši skončil Kurz národnej bezpečnosti a Vyšší dôstojnícky kurz. Kurz národnej bezpečnosti implementoval do svojej vzdelávacej štruktúry úlohy súvisiace so zabezpečením národnej obrany a bezpečnosti na strategickej úrovni riadenia.

Zamerail sa na koncepčné informácie z bezpečnostnej stratégie SR a na analýzu dynamicky sa meniacej bezpečnostnej situácie vo svete. „Kurz je vrcholovým stupňom vzdelávania v rámci našej armády, nezabúdame na skutočnosť, že jeho absolvovanie je predpokladom na plnenie koncepčných úloh v rámci ministerstva obrany, v rámci Ozbrojených síl SR, prípadne Aliancie, ktorej sme už viac ako štyri roky plnoprávnymi členmi“ povedal J. Baška.

V kurze prednášali erudovaní odborníci z domova a zo zahraničia. Boli medzi nimi politici, veľvyslanci, pridelenci obrany z USA, Francúzska, Holandska, Veľkej Británie, Nórska, ČR, SRN zástupcovia odborných pracovísk a sekcií MO SR, MV SR, MZV SR, GŠ OS SR, lektori z domáчих a zahraničných univerzít.

Vyšší dôstojnícky kurz absolvovalo 20 profesionálnych vojakov (2 kapitáni a 18 nadporučíkov). Jeho absolventi splnili podmienku zaradenia do výkonu funkcií v hodnosti kapitán a majú predpoklady pre úspešnú službu v Ozbrojených silách SR ako budúci štábní dôstojníci na úrovni brigáda.

Text a foto **Alena HARAGOVÁ**

Vzdelávanie je prioritou

Ocenenie vernosti

Minister Jaroslav Baška ocenil 1. júla dvoch dlhoročných pracovníkov Ministerstva obrany SR za ich prínos pre rezort.

V súvislosti s ukončením funkcie člena Rady pre vojenskú symboliku Ministerstva obrany SR odovzdal minister Pamätnú medailu ministra obrany Slovenskej republiky 1. stupňa prof. PhDr. Jozefovi Novákovi, DrSc. za jeho mimoriadne zásluhy o rozvoj vojenskej symboliky v rezorte obrany.

Doc. PhDr. Antonín Parolek, CSc. pôsobí v rezorte 47 rokov, z toho 34 rokov ako vojak z povolania. Medailu ministra obrany Slovenskej republiky 1. stupňa mu minister Baška udelil pri odchode do dôchodku za mimoriadny prínos v oblasti koncepčného riešenia personálneho manažmentu profesionálnych vojakov OS SR.

Minister Baška vyslovil obom úprimné poďakovanie za dlhoročnú spoluprácu a za to, že svojimi odbornými skúsenosťami prispeli k budovaniu samostatnej slovenskej profesionálnej armády.

(red)

Foto **Peter DOVINA**

1 euro = 30,126 korún

Konverzný kurz, na hodnotu ktorého čakalo s napätím celé Slovensko, bol 8. júla schválený. Rada EÚ rozhodla o zavedení eura na Slovensku a stanovila hodnotu konverzného kurzu na **30,126 Sk**. Podľa tohto kurzu sa od 1. januára 2009 prepočítajú všetky slovenské koruny či už hotovostné alebo bezhotovostné, na eurá. Naša krajina urobila ďalší krok na ceste k prijatiu spoločnej európskej meny.

Výška konverzného kurzu ovplyvňuje občanov aj podnikateľskú sféru. Pre občanov je výhodný čo najsilnejší kurz, pretože čím silnejší kurz, tým viac eur získajú po zámene peňazí za slovenské koruny. Podnikatelia, ktorých produkcia smeruje za hranice našej krajiny, majú z príliš silného kurzu hlavu v smútku – ich tržby klesajú, ale náklady zostávajú rovnaké. Ako sa už pred prijatím konverzného kurzu vyjadril premiér Robert Fico, vláda sa usilovala o čo najsilnejší konverzný kurz s ohľadom na úspory, príjmy a dôchodky občanov, ale zároveň dbala na vyvážený prístup so zreteľom na podnikateľský sektor.

Stanovenie konverzného kurzu prinesie duálne zobrazovanie cien, ale aj ostatných finančných položiek, platieb a iných hodnôt pre oblasť finančného trhu.

Občania budú mať od 1. decembra k dispozícii štartovacie balíčky v hodnote 500 korún. Každý balíček bude obsahovať mince všetkých nominálnych hodnôt. Predpokladaný počet mincí je 38 až 40 kusov v závislosti od konverzného kurzu. V Slovinsku, ktoré prijalo euro 1. januára 2008, sa tieto balíčky stali obľúbeným darčekom k Vianociam.

Zobrazovanie duálneho kurzu sa v zmysle generálneho zákona povinne začína do 30 dní od stanovenia konverzného kurzu a potrvá počas jedného roka po zavedení eura, teda do konca roka 2009. Potom bude zobrazovanie duálneho kurzu dobrovoľné. V rezorte ministerstva obrany sa toto duálne zobrazovanie zobrazí už na augustových výplatných páskach, vyúčtovaniach služobných ciest a náhrad na návštevu rodiny a iných náležitostiach, kde výsledné sumy budú zobrazené v korunách aj v eurách.

Už takmer dve tretiny mincových verejných automatov dokáže prijímať aj euromince. Automaty, ktoré prijímajú aj euro, majú informáciu o tejto službe zobrazenú priamo na displeji. Platba euromincami za telefónny hovor z mincového automatu nemá žiaden vplyv na jeho spôsob obsluhy.

Michaela FARKAŠOVÁ

Zdroj: **Euromena**

Ochrana prírody vo vojenských obvodoch

Keď sa hovorí o vojenských výcvikových priestoroch, v predstavách verejnosti je to chemickými a rádioaktívnymi bojovými látkami zamorená krajina, ktorá je zničená po výbuchoch, cvičeniach armády a jazdou na ťažkých vojenských mechanizmoch. V tejto „mesačnej“ krajine sa nenájde nič, čo by bolo zaujímavé z hľadiska prírody, nanajvýš poškodená vegetácia a živočíchy vystresované z nepretržitého hluku.

Je to však práve naopak. V Európe, najmä v západnej, vojenské priestory ako jediné umožňujú prežiť niektorým druhom chránených a ohrozených druhov rastlín a živočíchov. Rozvoj priemyslu, rozsiahlej dopravnej siete, urbanizácia, ťažba nerastných surovín a intenzívny turistický ruch tieto územia celkom obišli. Aj známe praktiky intenzifikácie poľnohospodárstva vojenské priestory zaznamenali iba v minimálnej miere.

ŠPECIFICKÝ REŽIM

Vďaka dlhodobej „izolácii“ a zamedzenia vstupu pre verejnosť, tieto územia odolali necitlivým zásahom človeka. V porovnaní s inými lokalitami tu nedošlo k masívnej fragmentácii biotopov a enormnému znečisťovaniu vody a pôdy. Aj preto sa vo vojenských priestoroch v Európe zachovali relatívne vhodné podmienky pre prírodné spoločenstvá, akými sú rôzne typy mokradí, prirodzené lesy a lúčne spoločenstvá. Vďaka nízkemu obsahu dusíka a fosforu sa zachovalo aj prostredie chudobné na živiny, vhodné pre oligotrofné spoločenstvá organizmov, ako sú vresoviská, rašeliniská, otvorené pieskové duny a iné, ktoré sa vo voľnej prírode vyskytujú už iba na malých plochách, alebo vôbec nie.

Vojenské priestory zaberajú rozsiahle územia, vojenská činnosť sa v nich vykonáva iba na pomerne malých plochách v tzv. jadrovej zóne. Z bezpečnostných dôvodov sa okolo strelníc a iných cvičísk nachádzajú ochranné pásma, ktoré majú podstatne väčšiu výmeru ako tieto intenzívne využívané jadrové zóny. Napríklad v Taliansku ozbrojené sily spravujú územie s celkovou výmerou 170 100 hektárov, čo je štyrikrát

viac, ako je výmera známeho Národného parku Abruzzo.

Ako súčasť európskeho prírodného dedičstva sa niektoré územia zaraďujú do tzv. súvislej európskej sústavy chránených území (Natura 2000), čo znamená uznanie ich prírodných hodnôt a vyjadrenie záujmu Európskej únie tieto územia zachovať. Hlavným cieľom vytvorenia je zachovať najcennejšie prírodné biotopy a najviac ohrozené druhy rastlín a živočíchov. U nás lokality Natura 2000 tvoria územia európskeho významu (ÚEV) a chránené vtáčie územia (CHVÚ), niektoré z nich sa prekrývajú s vojenskými priestormi.

PRÍRODNÉ HODNOTY

Napriek tomu, že vojenské obvody (VO) prioritne slúžia na zabezpečenie úloh obrany štátu, táto úloha sa nedostáva do rozporu so záujmami ochrany prírody. Práve naopak, sú v súlade. Vďaka veľkej výmere a nízkej miere narušenia územia poskytujú útočisko pre druhy, ktoré sa mimo územia vojenských priestorov nachádzajú už iba v menšom počte.

Na Slovensku sú štyri vojenské obvody (VO). Tie zahŕňajú šesť vojenských výcvikových priestorov (VVP), ktoré sa nachádzajú v odlišných prírodných podmienkach:

- * VO Záhorie (VVP Záhorie, VVP Kuchyňa a VVP Turecký Vrch)
- * VO Lešt (VVP Lešt)
- * VO Valaškovce (VVP Kamenica nad Cirochou)
- * VO Javorina (VVP Kežmarok-Záľubica, do konca roka 2007 sa plánovalo VVP zrušiť).

Alúvium Rudavy (vo VVP Záhorie) je Ramsarskou lokalitou (mokradou s medzinárodným významom), Národná prírodná rezervácia Vihorlat (vo VVP Valaškovce) je zaradená do Zoznamu svetového dedičstva (v niektorých textoch s označením „lokalita UNESCO“) v rámci Karpatských bukových pralesov, ktoré sa do zoznamu dostali spolu s Ukrajinou. Je to deklarovanie ich unikátnosti a svetového významu. Ocitol sa tak medzi ďalšími 166 lokalitami svetového prírodného dedičstva, ktoré spadajú pod Dohovor

o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva (Paríž, 1972). Sem je zaradený napr. prvý národný park Yellowstone, najvyššia hora Sagarmatha (Mt. Everest), venezuelská Canaima s najvyšším vodopádom sveta Angel falls, najväčšia austrálska Veľká koralová bariéra, súostrovie Galapágy, africké Kilimandžáro. Z Európy sú to napr. Plitvické jazerá v Chorvátsku, delta Dunaja v Rumunsku, talianske Liparské ostrovy so sopkou Stromboli a pod.

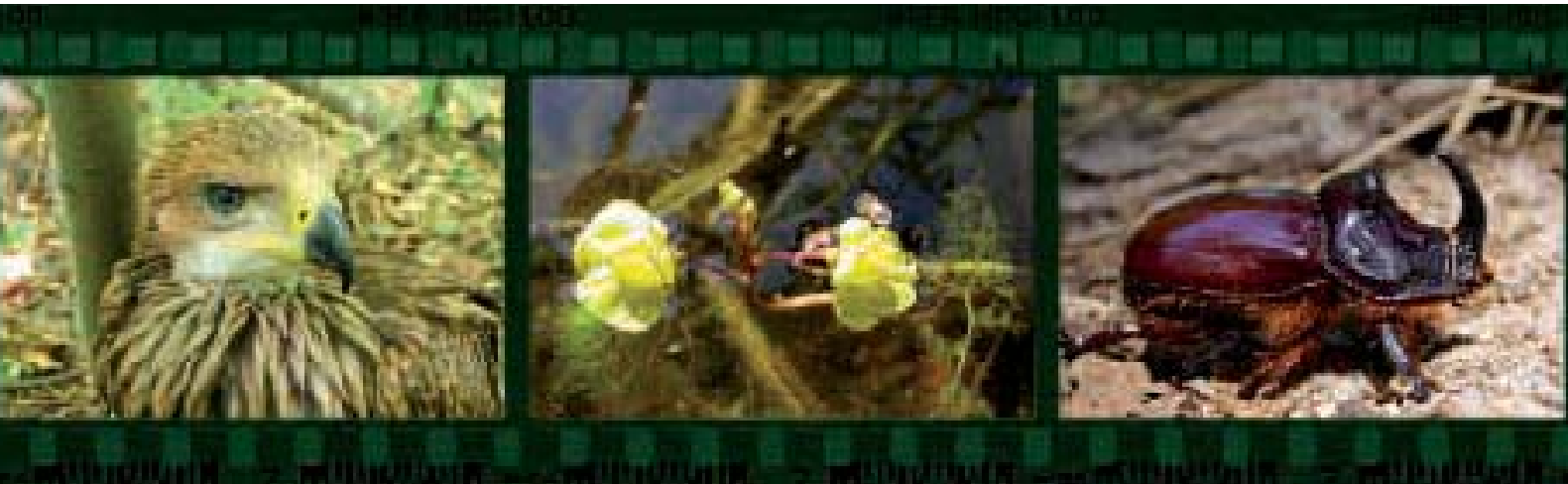
VZÁCNÉ DRUHY ŽIVOČÍCHOV

Vojenské obvody majú veľký význam pre zachovanie biologickej diverzity Slovenska.

Vďaka veľkej výmere a nenarušenosti územia poskytujú útočisko aj vzácnym druhom živočíchov, ktoré obývajú rozsiahlejšie územia pri relatívne malom počte jedincov. Všetky územia európskeho významu zasahujúce, alebo priamo sa nachádzajúce vo VO Valaškovce sú vyhlásené aj na ochranu vlka dravého a rysa ostrovida. Vo Vihorlatských vrchoch sa nachádza tiež orol kráľovský – ohrozený druh Slovenska, ale i v globálnom meradle. Z európsky významných bezstavovcov tu majú výborné podmienky na život napr. fúzač veľký, fúzač alpský a mnohé iné.

Vo VO Lešt bol počas krátkodobého výskumu zaznamenaný výskyt až 25 druhov cicavcov, okrem iných aj medveda hnedého, rysa ostrovida a vlka dravého. Vojenské obvody u nás prispievajú k ochrane rôznych druhov rýb, obojživelníkov, plazov a vtákov, napr. dravcov, dutinových hniezdičov a iných.

Jedným z najvýznamnejších druhov VO Záhorie je bocian čierny, ktorý sa živí rybami a obojživelníkmi. S ohľadom na nelesné biotopy je rieka Rudava spolu s prechodnými rašeliniskami, alkalickými slatinami a bezkolencovými lúkami s bohatou faunou zaraďovaná medzi najhodnotnejšie z celého VVP Záhorie. Aj v tejto oblasti bolo zaznamenaných niekoľko druhov európskeho významu. Spomedzi bezstavovcov bola na Slovensku zaznamenaná vážka klinovka Cordulegaster heros. Do smernice o biotopoch medzi prioritné európske druhy zaradili aj druh chrobáka s názvom pižmovec hnedý, ktorý žije v starých

bútľavých stromoch vo VVP Záhorie. Rieka Rudava je domovom pre vzácnu mihľuľu ukrajinskú, známu iba z niekoľkých lokalít na Slovensku, ktorá je zaradená medzi druhy európskeho významu. Spolu žije v Rudave 39 druhov rýb, čo predstavuje najvyššiu diverzitu spomedzi 55 prítokov rieky Moravy. Fauna obojživelníkov a plazov je tiež bohatá (18 druhov). Bobor vodný a vydra riečna môžu byť pozorované vo vodných tokoch a väčších nádržkách.

Levočské vrchy (VO Javorina) sú významným vtáčim územím (IBA SK013, 52 914 ha) napr. pre chrapkáča poľného, bociana čierneho, orla kriľavého, orla skalného a i. Napriek tomu sa do Národného zoznamu navrhovaných chránených vtáčích území, ktoré sú súčasťou Natura 2000, nedostali. Treba spomenúť aj výskyt vydry riečnej a spomedzi obojživelníkov kunka žltobruhá.

Vojenské obvody sú dôležité pre biotopy s výskytom vzácných a ohrozených druhov rastlín. Výskyt niektorých rastlinných druhov, ako páperec alpínsky, hadovník väčší, diablík močiarny a niektoré druhy rašeliníkov vo VO Záhorie je skutočne významný, pretože predstavujú druhy, ktoré sa v regióne nachádzajú od posledného zaľadnenia, keď bola na Záhorí subarktická klíma. Jedným z najvzácnejších druhov európskeho významu v tomto území je drobná orchidea hlúzovec Loeselov. Navyše, na Záhorí sa nachádza najväčšia populácia tohto druhu na Slovensku.

Brehy niektorých neregulovaných tokov severného a severovýchodného Slovenska pomerne vzácne osídľuje myrikovka nemecká (tento biotop nájdeme v okolí rieky Torysy vo VO Javorina).

NPR Montrogon (VO Valaškovce) je vyhlásená na ochranu jedinečne zachovaných prirodzených porastov bukovej javoriny na sutinovom podklade a rašelinísk na severnej strane Vihorlatu s výskytom zriedkavých druhov rastlín, napr. skopólia kranská. Ochranný veľmi cenný je rašelinisko Hypkania, ktoré sa nachádza v rezervácii. Ďalšie rašeliniská sú v NPR Postávka a PR Ďurova mláka. V týchto lokalitách sa nachádzajú napr. ohrozená mäsožravá rosička okrúhlohlístá, vachta trojlístá a iné.

V priestore VO Lešť, ktorý bol využívaný spoločne s bývalou ČSA a kde sa nachádzalo 17 lokalít dislokácie Sovietskej armády, bolo osobitne identifikovaných 6 cenných lokalít (výskum organizácie IUCN v roku 1996). Mimoriadny význam má lokalita Močiar Mavercová. Svojím rozsahom a zachovanosťou dáva predpoklad na vyhlásenie za chránené územie.

V súčasnom období pozorujeme rozsiahle zmeny smerujúce k polyfunkčnému využívaniu vojenských území nielen v západných krajinách, ale aj v strednej a východnej Európe. Snahou všetkých krajín EÚ a NATO, ktoré dodržiavajú určité environmentálne štandardy, je zahrnúť ochranu prírody do strategických programov rezortu obrany. Vďaka vzájomnej komunikácii medzi MO SR a MŽP SR a aktívne sa rozvíjajúcej spolupráci inštitúcií patriacich pod tieto rezorty sa to určite podarí porovnateľne i u nás.

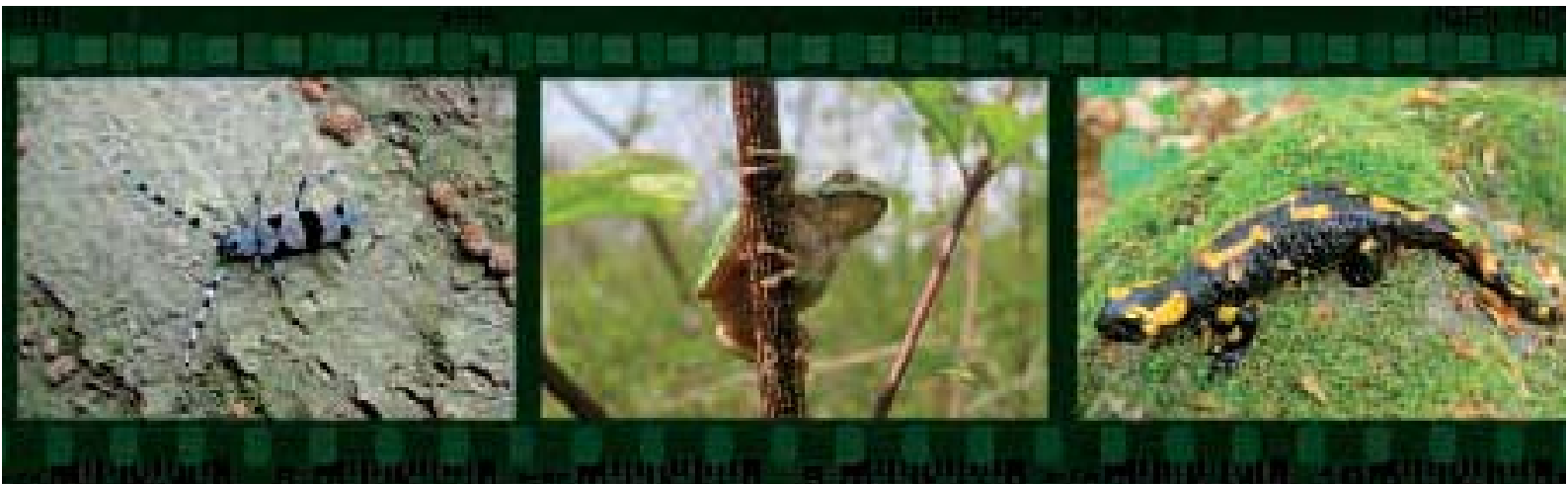
Text a foto **Mgr. Adriána KUŠÍKOVÁ**
Bratislavské regionálne ochranné združenie

AKTIVITY NA SLOVENSKU

K zlepšeniu komunikácie a spolupráce pomohli 2 projekty podporené finančnými prostriedkami Európskeho spoločenstva LIFE-Nature:

1. Obnova mokradí Záhorskej nížiny (LIFE05NAT/SK/000112), v ktorom sú partnermi Štátna ochrana prírody SR – Správa Chránenej krajiny Záhorie (ŠOP SR – SCHKO Záhorie), Bratislavské regionálne ochranné združenie (BROZ) a Slovenský vodohospodársky podnik, š. p., Odštepňý závod Bratislava. www.wetrest.broz.sk

2. Obnova a manažment spoločenstiev pieskových dún vo Vojenskom výcvikovom priestore Záhorie (LIFE06NAT/SK/000115), účastníkmi tohto projektu sú Vojenský technický a skúšobný ústav Záhorie (VTSÚ), BROZ a ŠOP SR – SCHKO Záhorie. www.sands.broz.sk

toxických chemických látok DD-CWA, Way Industry, a. s., Krupina s tradičným odminovacím zariadením BOŽENA 5, Kerametal, a. s. Bratislava ponúkajúci húfnicu ZUZANA 8 x 8 a ALIGATOR 4 x 4, spoločnosti Konštrukta – Industry, a. s., Trenčín, T- Industry Myjava, ZVS holding a. s., Dubnica nad Váhom. Možnosti investovania a obchodnej spolupráce so Slovenskom prezentovali na výstave aj zástupcovia Slovenskej agentúry pre rozvoj investícií a obchodu – SARIO.

Členovia delegácie MO SR si so záujmom prezreli najmä výzbroj a techniku, ktorá je dôležitá z hľadiska pripravovaných programov a projektov vyzbrojovania v rámci rozvoja obranných spôsobilostí Ozbrojených síl SR.

Našu delegáciu prijal aj predstaviteľ DGA – zástupca riaditeľa odboru medzinárodného rozvoja generál vyzbrojovania Alain Costes, ktorý poďakoval doc. Ing. Stanislavovi Szabovi PhD. národnému riaditeľovi pre vyzbrojovanie za našu účasť na výstave. Diskutovali aj o možnosti bilaterálnej spolupráce v oblasti vyzbrojovania.

Ing. Ivan KOBLEN, CSC.

Rekordné stretnutie obranného priemyslu

Francúzska metropola Paríž každoročne púta celosvetovú pozornosť organizáciou veľkolepých podujatí. Takým je aj najväčšia svetová výstava zameraná na obrannú a bezpečnostnú techniku – EUROSATORY 2008, ktorá sa konala od 16. do 20. júna na výstavisku Paris Nord.

Jej priebeh sprevádzalo viacero významných domácich udalostí. Dominovalo predstavenie návrhu novej obrannej doktríny Francúzska, tzv. Bielej knihy. Prezentoval ju francúzsky prezident Nicolas Sarkozy. Obranná doktrína ráta s výrazným znížením počtu príslušníkov armády, ale aj tankov a obrnených vozidiel. Vetrh ani tohto roku neskľamal – bol opäť prekvapujúci a opäť rekordný.

Na základe pozvania Ministerstva obrany Francúzskej republiky a jej Generálnej delegatúry pre vyzbrojovanie – DGA, nechýbali medzi početnými zahraničnými delegáciami ani zástupcovia Ministerstva obrany SR reprezentovaní odborníkmi – projektovými manažérmi orgánov vyzbrojovania, ale aj zástupcami úradu pre investície a akvizície.

ŠPIČKOVÁ TECHNIKA

Výstava EUROSATORY od svojho vzniku v roku 1992 nemení svoje základné zameranie, t.j. prezentovanie výzbroje a techniky pozemných síl, leteckej a vrtulníkovej techniky používanej pozemnými silami, techniky PVO

a prostriedkov a systémov pre bezpečnostné zložky a teritoriálnu obranu. Je najväčšou výstavou svojho druhu na svete nielen výstavnou plochou, ktorá v tomto roku predstavovala 120 000 m² (vnútorná a vonkajšia), ale aj účasťou viac ako 1 200 vystavovateľov z 50 štátov, podporených oficiálnymi delegáciami zo 79 štátov. Súčasťou bolo aj 30 medzinárodných pavilónov, viaceré významné medzinárodné konferencie, technologické demonštrácie a ďalšie aktivity.

Medzi hlavné vystavované technologické oblasti patrili prostriedky a systémy na výcvik a simuláciu, vozidlová technika, obrnené vozidlá a tanky, ženijná technika, vybavenie a systémy v oblasti RCHBO, systémy a vybavenie vojaka, bezpilotné prostriedky (UAV), bezobslužné vozidlá (UGV), prístroje a systémy nočného videnia. Nechýbali systémy a vybavenie v oblasti C3, elektronické vybavenie, systémy a vybavenie v oblasti ISR (spravodajstvo, prehľad a prieskum), technika PVO – najmä pre nízkoúrovňovú PVO, ručné a protitankové zbrane, vybavenie pre operačnú medicínu, technika logistickej podpory, skúšobné a meracie vybavenie a ďalšie.

SLOVENSKÉ ZASTÚPENIE

Reprezentantmi slovenského obranného priemyslu boli Vojenský technický ústav, a. s., Liptovský Mikuláš ktorý vystavoval diaľkový detektor

S piesňou a tancom v srdci

Ludový tanec a spev sa na východnom Slovensku tešia veľkej obľube. Zásahu na tom majú aj Ozbrojené sily SR. Práve tie minulý rok „priniesli“ do Prešova vojenský folklórny festival, ktorý sa stal začiatkom slubnej tradície.

„Mesto Prešov si vojenský festival zobralo takpovediac za svoj. Tento rok sme pre obyvateľov i návštevníkov mesta spoločne pripravili štyri dni plné pestrého ľudového folklóru z rôznych regiónov Slovenska,“ objasnil spoluorganizátor podujatia Mikuláš Horváth.

Festival Folklórny prešov 2008 prebehol v dňoch 26. – 29. júna. Vojaci posledný júnový víkend

predstavili deväť súborov pôsobiach pod patronátom útvarov a zariadení Ozbrojených síl SR. Takmer tri stovky účinkujúcich predviedli to najlepšie zo svojej produkcie. O vysokej úrovni svedčí aj zahraničná účasť. Svoje národné tance ukázali folkloristi dvoch poľských súborov a jedného súboru z Maďarska. Priestavovať mali aj tanečníci zo Srbska, no pre problémy na domácej hranici na festival neprišli. Organizátormi druhého ročníka boli mesto Prešov, Armádne folklórne združenie Trenčín, Kultúrne a metodické centrum OS SR Trenčín, MO Matice Slovenskej Prešov, Prešovské kultúrne a spoločenské združenie, Park kultúry a oddychu Prešov a Posádkový klub OS SR Prešov.

ZA PROFESIONÁLMI NEZAOSTÁVAJÚ

Všetky skupiny pôsobia na amatérskej báze a v oblasti folklóru sa pohybujú už niekoľko rokov. Ich výkony sú porovnateľné s výkonmi profesionálnych telies. Ocenenia si preto z rúk riaditeľa KaMC Trenčín Ing. Milana Ďuriša a veliteľa 2. mechanizovanej brigády brig. gen. Ondreja Novosada prevzali vedúci všetkých súborov. Zvláštna cena – Pohár veliteľa prešovskej posádky, putoval tento rok do Martina. „Oceňiť jediný súbor z toľkých vynikajúcich nebolo vôbec jednoduché,“ prezradil generál O. Novosad. „Rozhodovanie bolo pre mňa veľmi ťažké. Všetci podali skvelý výkon. Keďže mi je folklór z Turca blízky a páči sa mi, rozhodol som sa napokon pre Fatran,“ dodal šéf posádky.

„Táto cena nás milo prekvapila. Pravdupovediac, nádeje sme si robili skôr minulý rok, takže naše prekvapenie je o to väčšie a príjemnejšie,“ vyznal sa František Benkovský, ktorý je spolu so Soňou Krpelcovou vedúcim FS Fatran pôsobiaceho pod PK Martin. „Minulý rok sme prezentovali Horehronie, teraz sme predstavili Kysuce. Konkrétne ľudové tance z Čierneho pri Čadci. Napriek tomu, že čerpáme niektoré myšlienky aj z iných regiónov, venujeme sa najmä turčianskemu folklóru. Preto sme predviedli aj turčiansky tanec,“ doplnil F. Benkovský. Ich vystúpenie sprevádzala ľudová hudba Bobovník.

Búrlivý aplauz si vyslúžili aj členovia FS Karpáťanin. Seniori vo veku od 50 do 60 rokov zatancovali ruské tance a divákov roztľieskali tónmi šarišského folklóru.

HOSTIA Z POĽSKA

Jedným zo zahraničných hostí festivalu bol Študentský spevácky a tanečný súbor Karpaty z poľského mesta Rzeszow. „V Prešove sme boli po prvýkrát a veľmi sa nám tu páčilo,“ zdôveril sa primáš Paweł Paluch. „Musím vyzdvihnúť najmä veľmi dobrú organizáciu podujatia. Môžeme porovnávať. Pôsobíme už osem rokov a zúčastňujeme sa rôznych festivalov v rodnom Poľsku, ale aj v ostatných krajinách Európy.“ A čo vravia na slovenské súbory? „Veľmi sa nám páčia. Hudbu aj tanec máme podobné, takže nám je predstavenie domácich skupín dosť blízke. V budúcnosti chceme zaradiť do svojho repertoáru aj prvky slovenského folklóru. Hlavne z oblasti Karpát. Slovenské tance potom bližšie predstavíme u nás doma,“ prezrádza hudobný šéf Poliakov.

Budúci rok plánujú organizátori pozvať ako významného hosťa aj FS Javorník z Brna (ČR) a zvýšiť tak ešte viac úroveň slubne sa rozvíjajúcej folklórnej tradície v regióne východného Slovenska.

Festival sa uskutočnil s finančnou podporou z dotácie ministerstva obrany.

Text a foto **Vladislav VAVRINEC**

na posúdenie spôsobilosti občana na prijatie do štátnej služby profesionálneho vojaka Ozbrojených síl Slovenskej republiky, Výnos Ministerstva obrany Slovenskej republiky z 27. októbra 2005 č. SELP/K-32/5-173 o podmienkach posudzovania zdravotnej spôsobilosti profesionálneho vojaka na výkon štátnej služby alebo na výkon funkcie a jej kritériá, Služobný predpis hlavného služobného úradu pre štátnu službu profesionálnych vojakov č. 52/2007 z 22. júna 2007 o zložení, územnej pôsobnosti a rokovacom poriadku ústrednej vojenskej lekárskej komisie a prieskumných komisií. Lekári však musia dodržiavať aj ďalšie všeobecne záväzné prepisy.

Lekársku posudkovú činnosť robia pracovníci oddelenia posudkov a BOZP v rámci výberového konania po podaní žiadosti občana o prijatie do štátnej služby profesionálneho vojaka a aj v jej priebehu.

POSÚDENIE PRI VÝBEROVOM KONANÍ

Podľa § 1 vyhlášky MO SR č. 495/2005 je podmienkou zdravotnej spôsobilosti občana, ktorý požiada o prijatie do štátnej služby označenie zdravotnej spôsobilosti písmenom „A“ v lekárskom posudku vydanom lekárom vykonávajúcim lekársku posudkovú činnosť v OS SR alebo pre organizačnú zložku Vojenského obranného spravodajstva. Posudkový lekár regrutačného strediska Personálneho úradu OS SR pri zisťovaní zdravotnej spôsobilosti vysvetlí postup a rozsah vyšetrení, vyžiada informovaný súhlas, spresní anamnézu, urobí kompletné vyšetrenie – vrátane neurologického a psychiatrického orientačného vyšetrenia, vyšetrenia EKG prístrojom, zistí zrakové

Posudzovanie zdravotnej spôsobilosti

Profesionálni vojaci a občania často žiadajú vysvetlenie postupu posudkových lekárov a správnych orgánov pri posudzovaní ich zdravotnej spôsobilosti. Prinášame preto legislatívne, organizačné aj personálne podmienky výkonu lekárskej posudkovej činnosti v rezorte obrany.

V organizácii lekárskej posudkovej činnosti došlo v uplynulých rokoch k významným zmenám. Reorganizáciou Úradu vojenského zdravotníctva MO SR v roku 2006 bolo vytvorené oddelenie posudkov v rámci odboru riadenia štátnej správy MO SR, ktoré má od minulého roku v kompetencii aj oblasť BOZP.

Oddelenie posudkov a BOZP vydáva stanoviská k žiadostiam o opakované posúdenie zdravotnej spôsobilosti na výkon štátnej služby profesionálnych vojakov. Vydáva rozhodnutia o odvolaní profesionálnych

vojakov proti rozhodnutiu prieskumnej komisie, podáva lekárske posudky na účely odvolacieho konania vo veciach sociálneho zabezpečenia profesionálnych vojakov a metodicky riadi posudkovú činnosť v ozbrojených silách.

POTREBNÁ LEGISLATÍVA

Posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na výkon štátnej služby profesionálneho vojaka upravujú rezortné právne normy: zákon č. 346/2005 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov Ozbrojených síl Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“), Vyhláška Ministerstva obrany Slovenskej republiky z 31. októbra 2005 č. 495/2005, ktorou sa ustanovujú podmienky zdravotnej spôsobilosti, previerky psychickej spôsobilosti a fyzickej zdatnosti

ostrosť, farbocit, tlak krvi, tepovú frekvenciu v pokoji a po fyzickej námahe, určí biochemické hodnoty kreatinínu, ALT, GMT, glykémie, celkového cholesterolu, triglyceridov v krvi, vyšetrenie diferenciálneho krvného obrazu, rtg pľúc a posúdi výsledky z nevyhnutných odborných vyšetrení. Na základe lekárskej prehliadky a výsledkov z odborných vyšetrení vydá lekárske posudok.

Po preverení ostatných spôsobilostí (psychickej spôsobilosti a fyzickej zdatnosti) posudkový lekár strediska výberu personálu zistí prípadnú prítomnosť metabolitov drog v moči. V prípade pozitívneho nálezu si vyžiada kontrolné vyšetrenie prítomnosti metabolitov drog v moči v Ústrednej vojenskej nemocnici a podľa potreby psychiatrické vyšetrenie. V odôvodnených prípadoch vyžiada rtg pľúc a iné doplňujúce odborné vyšetrenia podľa odporúčania posudkového

lekára regrutačného strediska a vlastného vyšetrenia. Na základe výsledkov vydá záverečný posudok.

Ak občan nie je spokojný s lekárskeym posudkom môže podať riaditeľovi personálneho úradu žiadosť o opakované posúdenie svojej zdravotnej spôsobilosti. Stanovisko k žiadosti vypracováva predseda ústrednej vojenskej lekárskej komisie. Vzhľadom na to, že na prijatie do štátnej služby musí spĺňať kritériá zdravotnej spôsobilosti označenej vo výnose č. SELP/K-32/5-173 písmenom „A“, občan zvyčajne absolvuje kontrolné vyšetrenie vo vojenskom zdravotníckom zariadení.

POSUDZOVANIE POČAS ŠTÁTNEJ SLUŽBY

Počas štátnej služby profesionálneho vojaka sa vykonáva: posúdenie zdravotnej spôsobilosti profesionálneho vojaka v prípravnej štátnej službe, posúdenie zdravotnej spôsobilosti pred vyslaním na plnenie úloh mimo územia SR, po skončení vyslania, pri prieskumnom konaní a pri preventívnych prehliadkach.

V prvých dňoch prípravnej štátnej služby je profesionálny vojak vyšetrený služobným lekárom. Ten posúdi, či v čase od posledného vyšetrenia nedošlo k takým zmenám zdravotného stavu, ktoré by boli prekážkou pri výkone služby. Okrem stavov spôsobených chorobou alebo úrazom musí služobný lekár napríklad u profesionálnych vojakiek myslieť aj na stavy, ktoré nie sú zapríčinené chorobou (tehotnosť), pri ktorých zamestnávateľ musí chrániť zdravie podľa osobitného predpisu.

Vyšetrenia a lekárska posudková činnosť pred vyslaním na plnenie úloh mimo územia SR a po jeho skončení sú zabezpečované prostredníctvom oddelení pracovného lekárstva vojenských nemocníc. Vedúci lekári týchto oddelení sú kompetentní vydať lekárske posudok o spôsobilosti vykonávať štátnu službu.

POSUDZOVANIE PRI PRIESKUMNOM KONANÍ

Podľa § 84 zákona sa prieskumným konaním posudzuje zdravotná spôsobilosť profesionálneho vojaka na výkon štátnej služby alebo na výkon funkcie, do ktorej je ustanovený z dôvodu zmeny zdravotného stavu. Robí sa na návrh vedúceho služobného úradu alebo veliteľa vtedy, ak dočasná neschopnosť profesionálneho vojaka vykonávať štátnu službu pre chorobu alebo úraz trvá nepretržite šesť mesiacov. V odôvodnených prípadoch aj pred uplynutím šiestich mesiacov trvania dočasnej nespôsobilosti. K výkladu uvedenému ustanovenia zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov smeruje najviac otázok. Z ustanovenia vyplýva, že prieskumné konanie sa má vykonať vždy, ak dočasná nespôsobilosť profesionálneho vojaka trvá nepretržite viac ako šesť mesiacov (návrh musí podať napríklad veliteľ). Pred uplynutím tohto obdobia sa môže vykonať na návrh niektorého účastníka konania uvedeného v zákone (napríklad

veliteľa alebo profesionálneho vojaka). Prieskumné konanie v prvom stupni správneho konania sa vykonáva podľa § 84 zákona a služobného predpisu č. 52/2007 prieskumná komisia (sú ustanovené dve komisie podľa územnej pôsobnosti). O odvolaní profesionálneho vojaka proti rozhodnutiu prieskumnej komisie rozhoduje v druhom stupni správneho konania ústredná vojenská lekárska komisia podľa § 86 zákona. Správny orgán (prieskumná komisia, ústredná lekárska komisia) je v súlade so zákonom o správnom konaní povinná obstaráť si potrebné podklady na rozhodovanie. Profesionálny vojak ako účastník správneho konania má právo predkladať svoje dôkazy, ale zároveň má aj povinnosť spolupracovať so správnym orgánom. Profesionálny vojak je povinný podľa ustanovenia § 119 zákona podrobiť sa lekárskemu vyšetreniu na zistenie zdravotnej spôsobilosti a prieskumnému konaniu. Považujem za dôležité upozorniť na ustanovenie §13 ods. 2 zákona, podľa ktorého musí profesionálny vojak po celý čas trvania štátnej služby spĺňať podmienku zdravotnej spôsobilosti, psychickej spôsobilosti a fyzickej zdatnosti. Aj pri zdravotnej spôsobilosti označenej vo výnose č. SELP/K-32/5-173 písmenom „B“, keď je nespôsobilý vykonávať funkciu, do ktorej je ustanovený, ale je spôsobilý vykonávať inú funkciu, ktorej výkon by nebol na ujmu jeho zdravia, musí byť profesionálny vojak spôsobilý na výkon štátnej služby napríklad aj pri plnení úloh mimo územia SR.

PREVENTÍVNE PREHLIADKY

Posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na prácu sa vykonáva na základe výsledkov lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a výsledkov hodnotenia rizika z expozície faktorom práce a pracovného prostredia zamestnanca. Robí sa aj u osôb, ktoré vykonávajú práce zaradené do prvej, druhej, tretej a štvrtej kategórie. Príslušný lekár vydáva lekárske posudok po zistení zdravotného stavu pri preventívnych prehliadkach: pracovníkov pred nástupom do práce, pracovníkov pracujúcich na určených rizikových pracoviskách, profesionálnych vojakov pred výkonom konkrétnej vojenskej činnosti, preventívnych prehliadkach profesionálnych vojakov hradených zdravotnou poisťovňou a výstupných prehliadkach.

Civilní zamestnanci, ktorí majú robiť práce zaradené do tretej alebo štvrtej kategórie rizikových prác, musia byť posúdení pred uzatvorením pracovno-právneho vzťahu. Pracovníci rezortu obrany vykonávajúci prácu na určených rizikových pracoviskách sú povinné pravidelne vyšetrovaní na oddeleniach pracovného lekárstva. Primár oddelenia vydáva posudkový záver, ktorý je záväzný pre pracovníka i zamestnávateľa. Náklady, ktoré vznikli v súvislosti s posudzovaním zdravotnej spôsobilosti na prácu, uhrádza zamestnávateľ. Spôsobilosť profesionálnych vojakov

na výkon konkrétnych vojenských činností posudzuje príslušný služobný lekár – profesionálny vojak. Ide najmä o posúdenie zdravotnej spôsobilosti výkonu rizikových činností na území i mimo územia Slovenskej republiky. Preventívne prehliadky profesionálnych vojakov hradených zdravotnou poisťovňou robí zmluvný všeobecný lekár pre dospelých, s ktorým má profesionálny vojak uzatvorenú dohodu o poskytovaní zdravotnej starostlivosti. Absolvovanie preventívnej prehliadky pre profesionálneho vojaka by malo byť pravidelnou povinnosťou a to v dvojročných intervaloch. Posúdenie spôsobilosti na základe tejto prehliadky by mohol vydať príslušný služobný lekár. Pri výstupných prehliadkach je potrebné posúdiť, či prípadná zmena zdravotného stavu profesionálneho vojaka nie je dôsledkom služobného úrazu alebo choroby z povolania.

Či je dočasná nespôsobilosť dôsledkom služobného úrazu posudzuje posudková komisia Úradu sociálneho zabezpečenia. Chorobu z povolania posudzujú odborníci oddelení pracovného lekárstva vojenských nemocníc. Podľa novely zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a o doplnení niektorých zákonov kontroluje posudkový lekár ministerstva obrany a posudkový lekár ozbrojených síl u profesionálneho vojaka správnosť stanovenia dočasnej neschopnosti vykonávať službu. V sporných prípadoch posudzujú podozrenia z porušenia liečebného režimu dočasne nespôsobilým profesionálnym vojakom. Na vykonávanie kontroly je v súčinnosti s viacerými zložkami ministerstva obrany pripravovaný interný predpis o podrobnostiach o výkone lekárskej posudkovej činnosti. Lekársku posudkovú činnosť podľa zákona č. 328/2002 Z. z. budú vykonávať posudkoví lekári personálneho úradu ozbrojených síl, ktorí majú pracoviská v krajských mestách. Okrem iných otázok je potrebné zabezpečiť aj prenos potrebných informácií v súlade s právnymi normami.

Na skvalitnenie práce posudkových lekárov môže prispieť aj postupné prístrojové dopĺňovanie ich ambulancií a možnosť pripojenia na internet. A to aj preto, že všetky dôležité všeobecne záväzné právne normy a vnútorné normatívne akty sú dostupné v elektronickej podobe.

Odborní pracovníci oddelenia posudkov a BOZP sú pripravení v prípade potreby poskytnúť aj podrobnejšie informácie v rozsahu svojich kompetencií na telefónnych číslach 0960 321 381 a 0960 322 759.

MUDr. Alexander MRÁŽIK

vedúci oddelenia posudkov a BOZP OdrŠS MO SR.

(Autor je aj predsedom

ústrednej vojenskej lekárskej komisie

a posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia MO)

Ilustračné foto

Vojak - kresťan

Po mojom nástupe do ozbrojených síl som dostával mnoho otázok. Medzi najčastejšie patrila: Ako môžem plniť svoje povinnosti ako vojak a zároveň ako kresťan? Táto otázka ma viedla k tomu, aby som zaspomínal na seminárne časy, keď sme študovali životopisy svätých. Najkrajšou odpoveďou sú svedectvá samotných svätých, medzi ktorými nájdeme aj veľa vojakov. Jeden z nich je svätý Martin Tourský.

Bol synom vyššieho rímskeho dôstojníka a narodil sa v roku 316 alebo 317 v rímskom posádkovom meste Sabaria v Panónii (dnešné Szombathely v Maďarsku). Kým bol ešte dieťaťom, jeho otca preložili do Pávie v severnom Taliansku. Tam Martin získal základné vzdelanie. Na vyššie štúdiá sa nedostal, lebo otec ho už v pätnástich rokoch prinútil stať sa vojakom. V Pávii sa Martin zoznámil s kresťanstvom a dal sa zapísať medzi katechumenov. Jeho rodičia boli pohania, najmä otec sa pridržal starej pohanskej tradície spojenej s kultom cisára. Ako mladého vojaka preložili Martina do mesta Amiens v severnej Galii, terajšom Francúzsku. Tam sa mu prihodila známa epizóda, ktorú s obľubou zobrazovali maliari a ktorá je charakteristická pre tohto svätca.

Raz v zimnej noci Martin prechádzal mestom. Mal kontrolovať vojenské hliadky. A tu zazel na ulici polonahého žobráka, ktorý pýtal almužnu. Martin nemal pri sebe peniaze, ale chcel ochrániť úbožiaka aspoň pred zimou. Preto mečom rozrezal svoj vojenský plášť a polovicu daroval žobrákovi. Nasledujúcej noci sa mu vo sne zjavil Kristus prikrýty polovicou jeho plášťa. Po prijatí krstu sa chcel Martin zasvätiť Božej službe, ale ako člen cisárskej gardy nemohol tak ľahko opustiť vojsko. Ostal v armáde ešte asi 15 rokov a dosiahol dôstojnícku hodnosť. Bol kamarátsky a veselý. Ako dôstojník mal sluhu. Zaobchádzal s ním bratsky: jedol s ním pri jednom stole a keď bol sluha ustatý, on sám mu slúžil. V marci 354 sa mal zúčastniť na vojenskej výprave proti germánskym Alemanom. Martin však oznámil svojmu veliteľovi, že chce odísť z vojska. Veliteľ sa rozčúľil a obvinil svojho podriadeného zo zbabelosti. Aby dokázal, že ho pri rozhodovaní nevedie zbabelosť, sa ponúkol, že pôjde oproti nepriateľovi sám pred ostatným vojskom ozbrojený iba krížom. Tak sa aj stalo. K boju potom vôbec neprišlo. Objavilo sa germánske posolstvo, ktoré žiadalo mier. Kresťania v tom videli zázrak a Martina už bez ťažkostí prepustili z vojska.

Svätý Martin Tourský patrí medzi prvých vyznávačov, teda nie mučeníkov, ktorým Cirkev priznala titul svätosti a liturgickú úctu. A táto úcta sa mimoriadne rozšírila. Vo Francúzsku vzniklo vyše 3600 kostolov a kláštorov zasvätených sv. Martinovi. Ďalšie v Taliansku, Nemecku, Rakúsku i v bývalom v Uhorsku. Mnoho kostolov a farností je mu zasvätených aj na Slovensku. Napríklad Dóm sv. Martina v Bratislave a katedrála sv. Martina v Spišskej Kapitule a v Podskalí. Nech jeho príklad povzbudí všetkých príslušníkov OS SR ktorí chcú byť vzornými vojakmi a zároveň i kresťanmi. Veď všetci to dobre vieme: „Všetko sa dá, len treba chcieť!“ a „Kto hľadá, ten nájde!“

npor. Mgr. Ján SZAKALA

kaplán mechanizovaného práporu Trebišov

pri pamätníku na Stanovljanskom poli pripomenuli pamiatku 44 slovenských vojakov 71. trenčianskeho pešieho pluku, ktorí boli po potlačení vzbury 8. júna 1918 zastrelení. Na pietnom akte sa zúčastnili aj veľvyslanci SR v Srbsku Igor Furdík, v Bosne a Hercegovine Miroslav Mojžita, zástupcovia diplomatického zboru akreditovaní v Srbsku, srbského ministerstva obrany, primátor Kragujevaca Veroljub Stevanovič ako aj Jana Fabová, zástupkyňa primátora Trenčína, družobného mesta Kragujevaca.

Pozreli si nový dokumentárny film: Kto spí u dvoch levov a orla, ktorý je venovaný Kragujevackej vzbure. S príspevím Slovenska a nášho rezortu obrany ho nakrútil srbský režisér Gordan Marič. Zaujímavá bola aj prezentácia srbského prekladu knihy Laca Zrubeca Kragujevská vzbura a odborný seminár venovaný tejto udalosti a spolupráci Slovákov a Srbov v uplynulom období. Veľmi dobrý

U dvoch levov a orla

Štátny tajomník Ministerstva obrany SR Daniel Duchoň navštívil v dňoch 19. a 20. júna Srbsko. Sprevádzal ho zástupca veliteľa Síľ výcviku a podpory OS SR brigádny generál Miroslav Kocian i riaditeľ Vojenského historického ústavu podplukovník Miloslav Čaplovič.

vzťah miestnych obyvateľov k slovenským vojakom charakterizuje aj to, že hneď v noci po poprave na čerstvom hrobe zapálili 44 sviečok, položili naň hrst pšenice a celý ho obložili kvetmi...

Text a foto **Jozef ŽIAK**

V Belehrade sa D. Duchoň stretol s ministrom obrany Srbska Draganom Šutanovacom, neskôr so štátnym tajomníkom MO Srbska Dušanom Spasovjevičom. Zhodnotili súčasnú úroveň vzájomných vzťahov medzi rezortmi a dotkli sa aj niektorých nových možností spolupráce. Daniel Duchoň pripomenul, že jednou z takýchto aktivít bude aj výmena študentov vojenských akadémií. Už počas tohtoročného leta by sa srbskí vojenski študenti mali na Slovensku zúčastniť na výcvikovom kempe. Srbská strana prejavila záujem aj o naše skúsenosti z procesu profesionalizácie a reštrukturalizácie ozbrojených síl, ale aj smerovania v oblasti modernizácie a vyzbrojovania.

Štátny tajomník D. Duchoň poďakoval srbskej strane za dôstojné pripomenutie 90. výročia najväčšej vzbury slovenských vojakov počas prvej svetovej vojny v stredosrbskom meste Kragujevac. Práve v ňom sa 20. júna členovia rezortnej delegácie pripojili ku delegácii podpredsedu vlády SR Dušana Čaploviča, aby si

5 x odpovedz

- 1) Ktorý panovník z rodu Habsburgovcov pristúpil na rakúsko-uhorské vyrovanie?
 - a) Jozef II.
 - b) František Jozef I.
 - c) Mária Terézia
- 2) Ako sa nazýva dokument novelizujúci zakladateľské zmluvy ES, ktorý bol podpísaný v r. 1986?
 - a) Maastrichtská zmluva
 - b) Jednotný európsky akt
 - c) Rímske zmluvy
 - d) Amsterdamská zmluva
- 3) Európskeho ombudsmana volí:
 - a) Európska rada
 - b) Európsky parlament
 - c) Európska komisia
 - d) Rada EÚ
- 4) Depozitárom Severoatlantickej zmluvy je:
 - a) Belgicko
 - b) Nemecko
 - c) Francúzsko
 - d) Spojené štáty
- 5) Ako sa volala francúzska pevnosť, o ktorú sa viedli dlhé boje v roku 1916?
 - a) Verdun
 - b) Gorlice
 - c) Compiègne
 - d) Verdun

Správne odpovede: 1b), 2b), 3b), 4d), 5a).

V kuchyni v Kuchyni

Dnes sa to už veľmi „nenosi“ vytrvať na jednom pracovisku dlhý čas. Ján Kyselák však pracuje už viac ako 40 rokov a dokonca stále na jednom mieste. Je kuchárom na letisku v Kuchyni. Ako mladý vyučený kuchár začal pracovať v noblesnom bratislavskom hoteli Carlton. Čoskoro nastúpil ako „základák“ na letisko do Trenčína. Vybral si ho major Novák ako kuchára pre zahraničných pilotov. „Piloti z Kuby, Indonézie a podobných krajín nejedávali bravčové, tak som im musel variť guláš z výberovej hovädzej sviečkovice“. Po vojne sa vrátil späť do Carltonu, ale dlho tam už nevydržal. Nechal sa zlanáriť do armády a nastúpil do Kuchyne. Tam pracuje dodnes. Chceli od neho, aby aj podpísal, ale veľmi sa mu nežiadať chodiť každý pondelok na politické školenia. Ako civil ich tiež musel na začiatku absolvovať, ale veľmi rýchlo sa tejto povinnosti zbavil. Vždy bola pre neho prvoradá práca. Aj keď sedel v klube,

mysľou bol stále v kuchyni. „Za tých 40 rokov sa tu všeličo pomenilo! Bolo dobré aj zlé, tak ako v živote. Mali sme tu napríklad aj verejné pomocné hospodárstvo, kde sme okrem iného chovali bravov. Malo to svoje výhody. Pamätám si ako v roku 1968 prišli Rusi a my sme nemali mäso na obed. Šéf ma ráno vyslal, aby som zabil jedno prasa. Na druhej strane letiska stálo 7 tankov, rýchla zabíjačka a na obed segedínsky guláš. Robili sme, ako sa dalo“, spomína pán Kyselák.

Do definitívneho dôchodku sa chystá o rok. Po šesťdesiatke si už dôchodok chvíľu užíval, ale vrátil sa späť na letisko. „Mám ešte jeden cieľ. V roku 2009 to bude presne 50 rokov čo som sa vyučil a som zárobkovo činný. Potom už budem môcť spokojne odísť“, konštatuje pracovný rekordér z Kuchyne.

Text a foto por. Martin URBAN

[FOTOZAJÍMAVOSŤ]

ZASMEJME SA ...

- Predstav si, - vraví jedna úradníčka druhej, - nášmu šéfovi ušla žena.
- Hej? A ako to znáša?
- Teraz už v pohode, ale zo začiatku šalel od radosti...

Nový zamestnanec sa spytuje kolegu: - Kolega, povedzte, ako varía v závodnej jedálni?
- Nuž, ako by som vám to povedal. Jedine, čo je tam na zjedenie, je tá blondínka, čo vydáva stravu.

- Pán vedúci, manželka mi povedala, aby som vás požiadal o zvýšenie platu.
- Dobré. Poradím sa s manželkou.

- Pán Hrudka, dnes je to už piaty raz tento týždeň, čo meškáte do práce. Viete, čo to znamená?
- Že by bol už piatok?

Vraví manžel manželke: - Ak zajtra šéf neodvolá to, čo mi dnes povedal, odídem zo zamestnania.
- A čo ti povedal?
- Že ma vyhodí!

- Jano, čo si taký opuchnutý? Azda ťa bolí zub?

- Čerta zub. Včera mal môj závodník na desiatu takú voňavú klobásu, že som neodolal a popýtal som ho, či by mi nedal jeden raz do huby. No a on to zle pochopil...

Lajdáctvo

Škoda na majetku Ozbrojených síl SR môže byť spôsobená rôznymi konaniami, najmä úmyselnými, ale aj neplnením povinností z nedbanlivosti. § 411 ods. 1 Tr. zák. postihuje takých páchatelov, ktorí z nedbanlivosti podstatne znížia použiteľnosť výzbroje, výstroja alebo finančných prostriedkov. Môžu sa tým dopustiť prečinu porušovania služobných povinností. To bol prípad aj slob. prof. sl. Rudolfa J., príslušníka VÚ 1007 Prešov. Dňa 22. 6. 2006 vo VÚ 1007 Prešov pred jazdou neskontroloval množstvo motorového oleja v služobnom motorovom vozidle Tatra 815, 6x6 tak, ako bol povinný podľa služobného predpisu. Následkom nedostatočného mazania došlo toho istého dňa v presne nezistenom čase na presne neurčenom mieste, v úseku diaľnice D1 Važec, počas jazdy k tepelnému poškodeniu časti motora služobného motorového vozidla. Ozbrojeným silám SR bola spôsobená celková škoda vo výške 169 288 Sk.

Keďže slob. Rudolf J., na škodu súčasti ozbrojených síl neplnením uložených služobných povinností z nedbanlivosti podstatne znížil použiteľnosť iných vecí, naplnil skutkovú podstatu spomenutého prečinu porušovania služobných povinností podľa § 411 ods. 1 Tr. zák., za ktorý zákon hrozí uložením trestu odňatia slobody až na 1 rok. Keďže vojenský prokurátor bol ústretový dohodnúť sa s obžalovaným na treste a to treste povinnej práce vo výmere 80 hodín a pre takýto postup boli splnené všetky podmienky, Vojenský obvodový súd v Prešove svojím rozsudkom túto dohodu schválil. Uznal obžalovaného slob. Rudolfa J. vinným a odsúdil ho na trest povinnej práce vo výmere 80 hodín.

Poškodený – Slovenská republika – Ministerstvo obrany SR bola s nárokom na náhradu škody odkázaná na občiansko-súdne konanie a ak obžalovaný nebude ochotný spôsobenú škodu nahradiť, čaká ho ďalšie súdne pojednávanie.

plk. JUDr. František KOVÁČ

Prokurátor

Príprava dôstojníkov v zálohe v predchádzajúcom období sa vykonávala už na vysokých školách. Študenti vysokých škôl v priebehu štúdia v štyroch semestroch získali základné vojenské činnosti a naučili sa podľa príslušnej odbornosti ovládať vojenskú techniku. Vyvrcholením ich prípravy bolo letné sústredenie v bojovom útvere. Vysokoškolskí spojovací odbornosti zo žilinskej vysokej dopravnej školy absolvovali takéto sústredenie v spojovacom útvere v Prešove. Denný režim v kasárňach, výcvik na spojovacej technike, praktické návky vo velení a ďalšie s tým súvisiace veci zamestnávali študentov prakticky od rannej rozsvietenky až do večierky. Posledný týždeň absolvovali študenti skúšky, na ktorých museli preukázať vojenskú zručnosť, ale aj teoretické vedomosti. Práve v období skúšok ma dozorný dôstojník informoval, že ma chce navštíviť vojenský prokurátor z prešovskej vojenskej prokuratúry. Funkcia vojenského prokurátora vždy vzbudzovala medzi príslušníkmi armády určitý rešpekt. Aj ja som s napätím očakával, čo mi táto návšteva prinesie. Začal som skúmať, či nedošlo k nejakému spochybeniu alebo dokonca k trestnému činu. Na nič podstatné sme so spolupracovníkmi nepišli. Keď prokurátor prišiel, hneď na začiatku nášho stretnutia ma upozornil, že naši študenti vzbudzujú verejné pohoršenie, čím porušujú zásady slušnosti na verejnosti, čo je trestné. To ma veľmi udivilo, lebo naši študenti nesmeli počas celého mesiaca na sústredení opustiť kasárne. Tak som sa opýtal, v čom vzbudzujú pohoršenie. Dozvedel som sa, že aj keď je to v kasárňach za plotom, opaľujú sa úplne nahí. To ma udivilo, lebo som o tom, pravdupovediac, nevedel. Sústredenie sa konalo v júli a študenti sa pripravovali na skúšky. Našli si odľahlé miesto, aby ich nikto nerušil, ale nevíšmi si, že je to pod oknami vojenskej prokuratúry. Jej zamestnankyne - aj keď pohoršene - ale s veľkým záujmom študentov cez okná pozorovali. Toto pochopiteľne vyvolalo u mužskej časti prokuratúry adekvátne reakcie, ktoré mi predniesol osobne vojenský prokurátor. Ubezpečil som ho, že prijmem opatrenia, ktoré by zabránili tomu, aby študenti vyvolávali vo svojom okolí akékoľvek verejné pohoršenie. A tak sa aj stalo.

Neviem či to, čo zamestnanci z okien prokuratúry videli, ich skutočne pohoršovalo, alebo to bola aj určitá závisť. Pravda je však taká, že od toho dňa sa študenti na záverečnej skúške nahí nepripravovali.

Ing. Tomáš ŠVEC

Autor výroku: H.B. STENDHAL	americký pastier dobytky	okliesni	talent na niečo, po anglicky	lákaj, omamuj	zn. toaletného mydla	ruský zápor	Pomôcky: Vasaraš, Beit, IAO, Kofman	starší poľský guliar	Autor: Vojtech Kúkol odhadom	malý nôž	loďka	nem. skr. medzinárod. organizácie práce	meno herca Pacina	staroegyptský boh slnka
starší ruský šachista							ostré zakončenie vrchu							
lámaním odstráni, oláme							vyrážala nápor fáza vývinu							
1													pretlmočenie textu do inej reči	citoslovce bolesti
sídlo v Izraeli					predmet nosený ako talizman	takito sídlo v Austrálii					je potrebné, žiada sa	zn. protaktínia ženské meno (12. 4.)		
3														
české osobné zámeno			čas, doba, po nemecky	Austrál. tlač. agentúra obyvatelka Irska			dromedár	stroskotaná loď	kód letiska Sydney podvozok auta					oáza, po česky
Pomôcky: flair, Chakola, Aki, Komar	čistiaci prostriedok	2 televízne žen. meno												
pero (zdrob.)							český tv rozprávkový seriál							
ušiel							sídlo na Peloponéze (Grécko)							
zvuk strelby							sídlo v Japonsku				Adela (dom.)			

Zbabrané Chinooky

Britský Národný auditorský úrad vyjadril veľké rozčarovanie nad tým, ako sa tamojšie ministerstvo obrany neúspešne snažilo získať pre špeciálne jednotky osem vrtulníkov. Pri zverejnení záverečnej správy padali v parlamente aj slová, ktoré sa nedajú zverejniť.

Celá sága sa začala v roku 1995, kedy Briti od firmy Boeing objednali 14 vrtulníkov Chinook HC2a. Osem z nich sa rozhodli upraviť na verziu HC3, ktorá mala byť určená pre špeciálne jednotky. Stroje mali byť schopné v noci kopírovať terén.

Chinook HC3 je vlastne úspornejšou verziou vrtulníkov MH-47E, ktoré úspešne používajú americké špeciálne jednotky. Snaha ušetriť sa však Britom rozhodne nevyplatila. V roku 2001 osem vrtulníkov v cene 259 miliónov libier aj dostali. Až vtedy sa však ukázalo, že majú veľké problémy s palubným softvérom. Vďaka tomu mohli lietať iba za jasného dňa a vo výškach

viac ako 500 stôp, čo nespĺňa ani britské štandardy letuschopnosti – o požiadavkách špeciálnych jednotiek ani nehovoriac.

Od dodania teda boli vrtulníky uzemnené v špeciálnych klimatizovaných hangároch a armáda si lámala hlavu, čo s nimi. Snahy o opravu a vylepšenie softvéru sa minuli účinkom. Výsledkom bola iba neustále rastúca cena za nepoužiteľné vrtulníky. Náklady stúpili o ďalších 215 miliónov libier a stroje by boli k dispozícii až v roku 2012. V Afganistane ich však treba teraz. Armáda sa preto rozhodla vrátiť ich na štandard HC2/HC2a, čo bude stáť ďalších 90 miliónov libier, ale aspoň sa to dá urobiť rýchlo. Medzitým totiž Briti začali do svojich štandardných Chinookov montovať prístroje pre nočné videnie, aby mohli piloti bez problémov lietať aj v zlej viditeľnosti. Namontovanie takýchto prístrojov do „začarovanej“ osmičky helikoptér bude stáť ďalších 32 miliónov libier. Celkové náklady tak vysoko prevýšia pol miliardy. Už sa nemožno čudovať, že obvyčajne konzervatívni britskí poslanci stratili po zverejnení týchto čísel nervy.

Miroslav BARIČ
Foto USAF

Plná poľná

Oblúbenú reláciu Plná poľná s počúvanosťou nad 100-tisíc poslucháčov v novom formáte, ale pod rovnakou značkou, si môžete už od nového roka vypočuť na rozhlasovej stanici Rádio Regina každú sobotu v čase od 18.10 hod. do 18.30 hod. Priebežne aj v reláciách Nočná pyramída, Pozvete nás ďalej? či Štúdio Kontakt. Teší sa na Vás tvorcovia vojenského vysielania Miroslav Minár, Petra Repková a Bernard Roštecký.

(r)

Armádny magazín
v Slovenskej televízii

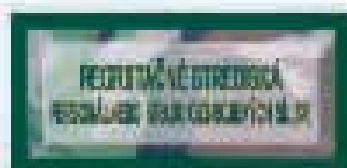
PROFESIONÁL

uvidíte v premiére
každý štvrtok na
Dvojke o 16,20 h.
a v dvoch reprízach
- ich vysielací čas sledujte
na internete

ZVÁZ VOJÁKOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY TREŇČÍN
V SPOLUPRÁCI S GENERÁLNÝM ŠTÁBOM OZBROJENÝCH SÍL SR
A REKRUTAČNÝMI STREDISKAMI BANSKÁ BYSTRICA, PREŠOV A KOŠICE

Vás pozývajú na

xiii. ročník

Medzinárodný vojenský VÝSTUP NA KRIVÁŇ

30. augusta 2008

Zúčastní sa a môže byť účastníkom ml. ľudia vo veku od 16,00 - 25,00 hod., po skupinkách
Výstup a výbeh pre vysokohorskú turistiku.
Na Kriváňi odovzdá každý účastník účastnícky list
a vráti sa s poštovou poštou a korešpondenčný
list pre odovzdanie späť.

VYSOKÉ TATRY